

Wiadomości **Uniwersyteckie**

26 | Nauka i ludzie

W ludzkiej solidarności widzę wielką nadzieję. Rozmowa z red. Marianem Turskim – historykiem, dziennikarzem, doktorem honoris causa UMCS

32 | Nauka i ludzie

Czy czeka nas przełom w leczeniu padaczki? Rozmowa z prof. dr. hab. Piotrem Właziem – kierownikiem Katedry Fizjologii Zwierząt i Farmakologii UMCS

54 | Sprawy studenckie

Drzwi Otwarte UMCS 2022

Uroczystość nadania doktoratu *honoris causa* UMCS
red. Marianowi Turskiemu, 23 marca 2022 r.

Fot. Bartosz Proll

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 12** | Nasze sukcesy
- 14** | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 23** | Uwolnijmy potencjał danych i wykorzystajmy repozytoria cyfrowe w procesie decyzyjnym. Rozmowa z dr. Łukaszem Wiechetkiem – dyrektorem Centrum Analiz i Rozwoju UMCS
- 26** | W ludzkiej solidarności widzę wielką nadzieję. Rozmowa z red. Marianem Turskim – historykiem, dziennikarzem, doktorem *honoris causa* UMCS
- 29** | Rozmowa z Wojciechem Górą – kierownikiem Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego UMCS
- 32** | Czy czeka nas przełom w leczeniu padaczki? Rozmowa z prof. dr. hab. Piotrem Wlaziem – kierownikiem Katedry Fizjologii Zwierząt i Farmakologii UMCS
- 36** | Książki pobudzają wyobraźnię. Rozmowa z dr hab. Anitą Has-Tokarz, prof. Uczelni – kierownikiem Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej UMCS

WYDARZENIA NAUKOWE

- 40** | Sympozjum nt. kreowania kultury dostępności w edukacji

- 42** | Erasmus Days 2022 na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS
- 43** | Współpraca z Gannon University
- 44** | Mentoring. Partnerstwo w praktyce
- 45** | „Czwartek badawczy” w Instytucie Pedagogiki
- 46** | Krajna – kolejna perła do korony archeologii UMCS
- 48** | Muzykoterapia w naukach społecznych
- 49** | Dzienniki wojenne Maxa Levady

KARTKA Z KALENDARZA

- 50** | 30 lat serwisu związkowego NSZZ „Solidarność” UMCS w „Wiadomościach Uniwersyteckich”

SPRAWY STUDENCKIE

- 52** | Wszystko zweryfikuje bieżnia. Rozmowa z Adrianną Sułek – studentką UMCS i wicemistrzynią świata w wieloboju
- 54** | Drzwi Otwarte UMCS 2022
- 56** | Drzwi Otwarte – relacje z wydziałów UMCS
- 60** | Otwarta Chatka Żaka
- 61** | Dzień Liczby Pi na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS
- 62** | VII edycja Konkursu Językowego „Faces of America”
- 63** | Koło Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych
- 64** | XLIX Środowiskowy Konkurs Krasomówczy
- 65** | Dzień Świętego Patryka na UMCS
- 66** | Zdaniem moich studentów...
- 68** | Konferencja Check IT
- 68** | Spotkanie z przedstawicielami WKU

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichońska, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Klaudia Olender, Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skaflecka

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabryś-Sławińska, Agnieszka Gryglicka, Urszula Jackowska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski,

Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-Orlińska, Marta Kostrzewa, Monika Lenarciak, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Obara-Pawłowska, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, http://dtp.academicon.pl/

Druk: Standruk

Nakład: 650 egzemplarzy

Okładka: Marian Turski, fot. Bartosz Proll

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Redaktor Marian Turski doktorem *honoris causa* UMCS

Znany działacz społeczny, historyk i dziennikarz red. Marian Turski otrzymał tytuł doktora *honoris causa* UMCS. Uroczystość, która odbyła się 23 marca w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS, zgromadziła przedstawicieli wspólnoty akademickiej, wielu znamienitych gości, przyjaciół oraz osoby pragnące uhonorować wyróżnienie redaktora.

Senat UMCS postanowił nadać tytuł doktora *honoris causa* red. M. Turskiemu za: *szlachetne wypełnianie misji strażnika pamięci wspólnej, polsko-żydowskiej historii, przywracanie wiary w sprawczą siłę wolnego słowa oraz głęboki moralny wymiar przykazania „Nie bądź obojętny”, które staje się uniwersalnym ludzkim zobowiązaniem wobec bliźnich i świata*. Przyznanie tego tytułu jest najwyższym wyróżnieniem i zarazem największym uznaniem ze strony Uniwersytetu dla osób szczególnie zasłużonych dla nauki oraz godnych naśladowania.

Wydarzenie uroczyste zainaugurował rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, który przywitał zebranych oraz gościa honorowego. Laudację wygłosiła prof. dr hab. Iwona Hofman, dyrektor Instytutu Nauk

o Komunikacji Społecznej i Mediach, będąca jednocześnie promotorem nadania tytułu red. M. Turskiemu.

Wydany w 2021 r. wybór wystąpień i wywiadów Mariana Turskiego nosi tytuł „XI Nie bądź obojętny” i jest dedykowany Romanowi Kentowi, wieloletniemu prezydentowi Międzynarodowego Komitetu Oświęcimskiego, który użył tej frazy, przemawiając z okazji 70. rocznicy wyzwolenia obozu. Marian Turski, wyjaśniając istotę zła wynikającego z obojętności, a także zaniechania, konformizmu, bezrefleksyjności, braku empatii i współczucia, umieścił w centrum rozważań przykazanie sformułowane przez Kenta, by nadać mu walor uniwersalnej prawdy, wektora przyszłości adresowanego do ludzkości – podkreślała prof. I. Hofman.

W związku z wojną toczącą się za naszą wschodnią granicą podczas uroczystości pojawiło się wiele nawiązań do sytuacji w Ukrainie oraz faktu, jakie znaczenie mają obecnie słowa „nie bądź obojętny”.

Dzisiaj pierwszym wymogiem jest zrozumieć, że tam obok nas umierają ludzie, że to nie jest konflikt wewnętrzny, to jest agresja. W tym momencie nie jest ważne, czy były dawniej jakieś konflikty wojenne, oskarżenia, to jest agresja, która jednocześnie zabija i niszczy. Zabi-

ja ludzi – cywili, dzieci, matki – i niszczy kulturę. Jeżeli to zrozumiemy, to potem nasza obojętność musi być przezwyciężona taką formą pomocy, na jaką nas stać. Oni [społeczeństwo ukraińskie] w pewnym sensie walczą o wolność, więc każdy z nas musi pomyśleć, w jaki sposób im pomóc. Dzisiaj na tym polega niepozostawanie obojętnym – powiedział red. Turski.

W przemówieniu gość honorowy ceremonii ponownie wrócił do tematu związanego z obecną sytuacją geopolityczną, ale też podkreślił, jak ważną rolę w życiu człowieka odgrywa przyjaźń: *Jeśli na waszej liście doktorów honoris causa jest obecnie 86 nazwisk, to pozwólcie, że wymienię jedno, z powodu którego bardzo się cieszę, że mogę być kolejny. To jeden z najbliższych mi przyjaciół, nieodżałowanej pamięci Leopold Unger. Ale najważniejszą częścią mojego szczęścia jest to, że tu jesteście. (...) Parafrazując słowa Marka Twaina, szczęściem jest, kiedy możesz swoją radością dzielić się z najbliższymi; szczęściem jest, kiedy ci najbliżsi chcą być uczestnikami twojej radości.*

Następnie red. Marian Turski wygłosił wykład pt. „Dlaczego powstanie wybuchło tak późno?“, który dotyczył powstania w getcie warszawskim.

Osiemdziesiąty siódmy doktor honoris causa jest szefem działu historycznego tygodnika „Polityka”. To tak-

że wieloletni przewodniczący Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Warszawie, od 2021 r. prezydent Międzynarodowego Komitetu Oświęcimskiego, a także jeden ze współtwórców Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i przewodniczący Rady Muzealnej. Całe życie poświęcił pracy na rzecz kultury oraz walce o prawa człowieka, za co otrzymał wysokie odznaczenia polskie i zagraniczne, m.in. Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” oraz Nagrodę Honorową Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka.

Marian Turski od wielu lat współpracuje z Wydziałem Politologii i Dziennikarstwa UMCS. Wielokrotnie odwiedził jednostkę, m.in. jako uczestnik konferencji i spotkań w Salonie „Polityki”. Od 2012 r. zasiada w Kapitulie Stypendium im. Leopolda Ungera, która jest afiliowana przy UMCS. Sprawuje merytoryczną opiekę nad laureatami stypendium, a także praktykantami z naszego Uniwersytetu w redakcji „Polityki”. W uznaniu związków z UMCS i Lublinem 14 stycznia 2019 r. przyznano mu Medal Amicis Universitatis i Medal 700-lecia Miasta Lublin.

Zachęcamy do lektury wywiadu z red. Marianem Turskim (s. 26–28).

Magdalena Cichocka

Fot. Barbara Profil

Rekrutacja 2022

1 kwietnia w systemie obsługi rekrutacji (tzw. SOR – www.rekrutacja.umcs.pl) rozpoczęła się internetowa rejestracja kandydatów na studia na rok akademicki 2022/2023 w UMCS, która potrwa do 8 lipca br. Uczelnia posiada szeroką i różnorodną ofertę kształcenia – kandydaci mogą wybierać spośród ponad 80 kierunków (studia I i II stopnia oraz jednolite studia magisterskie, stacjonarne i niestacjonarne) oraz ponad 250 specjalności na 13 wydziałach.

UMCS proponuje kandydatom na studia od lat obecne w ofercie edukacyjnej kierunki studiów, które cieszą się dużym zainteresowaniem, takie jak: prawo, psychologia, anglistyka, finanse i rachunkowość, dziennikarstwo i komunikacja społeczna czy zarządzanie. Uczelnia reaguje też na zmieniające się trendy i zapotrzebowanie rynku pracy, stąd co roku oferta wzbogacana jest o nowe kierunki studiów. W rekrutacji na rok akademicki 2022/2023 znajdują się następujące nowości:

Technical Physics (fizyka techniczna) – inżynierskie studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim prowadzone na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki, które pozwalają na zdobycie ogólnej wiedzy z zakresu współczesnej techniki, praktycznych zastosowań nowoczesnych urządzeń, przydatnych technologii informatycznych oraz zasad działania skomplikowanej aparatury badawczej. Kształcenie na tym kierunku rozwinięciem umiejętności rozwiązywania podstawowych problemów z pogranicza fizyki i nauk technicznych, ze szczególną rolą matematyki. Studenci będą mogli wybierać spośród takich specjalności jak: fizyka medyczna, nowoczesne materiały i techniki medyczne czy fizyka komputerowa.

Międzynarodowe stosunki gospodarcze – studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim prowadzone na Wydziale Ekonomicznym. Student pozna procesy zachodzące w gospodarce światowej i relacje między podmiotami gospodarczymi, metody internacjonalizacji działalności gospodarczej oraz zasady oceny korzyści i kosztów procesów umiędzynarodowienia. Studenci będą mogli wybierać spośród takich specjalności jak: handel zagraniczny, przedsiębiorstwo na rynku UE, gospodarka i rynki azjatyckie. Zdobytą wiedzę i doświadczenie absolwent wykorzysta w pracy na stanowisku m.in. specjalisty, analityka oraz manage-

ra w firmach prywatnych oraz instytucjach i jednostkach administracyjnych, realizujących projekty o zasięgu międzynarodowym.

Studia śródziemnomorskie – podróże historyczne – studia I stopnia o profilu praktycznym prowadzone na Wydziale Historii i Archeologii. Kierunek ma na celu przygotowanie pracownika sektora usług turystycznych nakierowanych na tematykę historyczną na bazie interdyscyplinarnej wiedzy z historii, ekonomii, geografii, marketingu i logistyki. Absolwent uzyska wszechstronną wiedzę z historii krajów basenu Morza Śródziemnego, zwłaszcza kultury, sztuki, dziejów oraz współczesnych trendów rozwoju turystyki. Absolwent będzie komunikatywnie władał dwoma językami obcymi, w tym jednym z grupy języków romańskich. Kierunek przygotowuje do prowadzenia własnej działalności gospodarczej w obszarze turystyki, zdobycia zatrudnienia na rynku turystycznym w roli pilota wycieczek, przewodnika turystycznego, specjalisty ds. organizacji i obsługi ruchu turystycznego, pracownika biura podróży, rezydenta, a także w hotelach i ośrodkach wypoczynkowych.

Ekobiznes – studia I stopnia o profilu praktycznym prowadzone na Wydziale Ekonomicznym. Ukierunkowane są na rozwój kompetencji w zakresie zarządzania instytucjami i przedsiębiorstwami przy jednoczesnym uwzględnieniu dbałości o środowisko naturalne. W programie studiów znajdują się takie przedmioty jak m.in. etyka biznesu, ekonomia zrównoważonego rozwoju, regulacje prawne ekobiznesu, zarządzanie gospodarką niskoemisyjną, ekologiczna odpowiedzialność przedsiębiorstw czy projektowanie systemów zarządzania. Kierunek ten jest unikatowy w skali kraju, ponieważ stanowi połączenie aspektów ekonomicznych i zarządzania z działaniami prośrodowiskowymi.

E-edytorstwo i techniki redakcyjne – studia II stopnia o profilu ogólnoakademickim prowadzone na Wydziale Filologicznym. Kierunek pozwala na zdobycie wiedzy z zakresu funkcjonowania mediów i edytorstwa użytkowego, gatunków mowy w pracy wydawcy i redaktora, a także kierunkowej wiedzy z językoznawstwa. W programie studiów znajdują się zajęcia m.in. z DTP (desktop publishing), Webdesign, e-typografii czy foto-

The banner features a blue background with various educational icons like books, a smartphone displaying a UMCS logo, and a thumbs-up icon. The UMCS logo and name are in the top right. The main text reads 'TRWA REJESTRACJA NA STUDIA' with a button for 'www.rekrutacja.umcs.pl'. Social media links for Facebook, Instagram, TikTok, and YouTube are listed at the bottom.

**TRWA REJESTRACJA
NA STUDIA**

www.rekrutacja.umcs.pl

ŚLEDŹ NAS NA:

- fb.com/umcslublin
- @umcs_lublin
- @umcs_lublin
- youtube.com/umcs

edytorstwa. Absolwent będzie przygotowany do pracy w zawodzie edytora, korektora, projektanta e-materiałów edukacyjnych czy wydawcy. Będzie mógł znaleźć zatrudnienie zarówno w wydawnictwach, biurach redakcyjno-korektorskich, redakcjach czasopism i gazet, firmach specjalizujących się w obsłudze edytorskiej, e-typografii, fotoedytorstwie czy instytucjach prowadzących działalność w zakresie wydawniczym i cyfrowym oraz instytucjach kultury.

Szczegółowy opis nowych kierunków znajduje się na stronie systemu obsługi rekrutacji UMCS: www.rekrutacja.umcs.pl. Kandydatom stale proponujemy także kształcenie z językiem wykładowym angielskim. Na kierunki te, oprócz kandydatów z Polski, licznie zgłaszają się również osoby z zagranicy. W tegorocznej rekrutacji oferujemy siedem anglojęzycznych kierunków studiów, takich jak: Business Analytics, Data Science, International Relations, IT Cyber Security, Technical Physics, Tourism Management oraz Intercultural Communication in Education and the Workplace. Proponujemy także specjalności w języku angielskim na: studiach I stopnia – Biologia, specjalność Medical Biology, II stopnia – ścieżkę anglojęzyczną na kierunku Graphics, specjalizację na kierunku Chemia, specjalność Chemia podstawowa i stosowana – Materials Chemistry.

Harmonogram rekrutacji na rok stacjonarnych studiów I stopnia i jednolitych studiów magisterskich

1 kwietnia 2022 r.	rozpoczęcie internetowej rejestracji kandydatów
8 lipca 2022 r.	zakończenie rejestracji i wnoszenia opłat rekrutacyjnych przez kandydatów
6–12 lipca 2022 r.	egzaminami wstępne na kierunkach, na których szczegółowe zasady je przewidują
14 lipca 2022 r.	zakończenie postępowania kwalifikacyjnego przez komisje rekrutacyjne, ogłoszenie list rankingowych i list osób zakwalifikowanych na studia poprzez pisemne ogłoszenie w obiektach odpowiednich wydziałów oraz umieszczenie wyników postępowania na osobistych kontaktach kandydatów w systemie SOR
15–21 lipca 2022 r.	dostarczanie dokumentów w miejscach wyznaczonych przez dziekanów wydziałów i podanych do wiadomości kandydatów w systemie SOR; w przypadku niewypełnienia limitu miejsc w pierwszym lub kolejnych terminach komisja rekrutacyjna ogłasza następną listę osób zakwalifikowanych na zwolnione miejsca; kandydaci mogą nadsyłać wymagane dokumenty za pośrednictwem publicznego operatora pocztowego; w takim wypadku decyduje data doręczenia dokumentów do właściwej komisji rekrutacyjnej
25 lipca 2022 r.	ogłoszenie kolejnej listy osób zakwalifikowanych na zwolnione miejsca
26 – 28 lipca 2022 r.	dostarczanie dokumentów kandydatów z listy

Centrum Prasowe UMCS

Prace Zespołu ds. pomocy Ukrainie

Na początku marca na UMCS został powołany Zespół ds. pomocy Ukrainie. Gremium przewodniczy prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. W skład zespołu wchodzi także: prorektor ds. studentów i jakości kształcenia, dziekani poszczególnych wydziałów, zastępca kanclerza ds. techniczno-majątkowych, dyrektorzy poszczególnych Centrów: Prawno-Organizacyjnego, Gospodarowania Nieruchomościami, Kształcenia i Obsługi Studiów, Kultury Fizycznej, Promocji i Chatki Żaka, rzecznik prasowy, pełnomocnik rektora ds. pomocy Ukrainie oraz Dariusz Gawel.

Podczas cotygodniowych spotkań zespołu koordynowane są działania wspierające ukraińskich studentów, doktorantów i pracowników Uczelni. 25 marca odbyło się kolejne zebranie, podczas którego poinformowano o dotychczasowych czynnościach władz Uniwersytetu podjętych w celu zapewnienia wsparcia studentom, doktorantom i pracownikom UMCS pochodzącym z Ukrainy.

Cały czas prężnie działa również specjalna strona internetowa: www.ukraina.umcs.pl, na której zamieszczane są treści w językach ukraińskim i polskim dotyczące kompleksowych działań UMCS oraz różnorodnych form wsparcia dla studentów i doktorantów z Ukrainy. Na dedykowany e-mail: ukraina@umcs.pl na bieżąco spływają i są procedowane różnorodne sprawy związane z obecną sytuacją.

Dziękujemy wszystkim członkom wspólnoty akademickiej za dotychczasowy, aktywny udział we wszystkich formach pomocy i okazane serce. Mamy jednocześnie nadzieję, że wsparcie dla naszych wschodnich sąsiadów będzie miało charakter długofalowy.

Katarzyna Skąlecka

Fot. Barbara Proff

Dyskusyjny Klub Filmowy „Bariera”

Ten rok akademicki otworzył nowy rozdział w działalności Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Bariera”, funkcjonującego od początku w przestrzeniach Chatki Żaka. Najpierw na długie sześć lat wyłączył DKF z regularnej aktywności remont sali widowiskowej, a następnie pandemia. Na szczęście obie przeszkody mamy już za sobą. I tak jak dawniej spotykamy się w Chatce Żaka we wtorki o godzinie 18.00.

To czasowe zawieszenie wymuszone przez wspomniane okoliczności sprawiło, że reaktywując działalność DKF-u, tworzymy od nowa grupę docelowych odbiorców. Adresat jest w dalszym ciągu ten sam. To kinomani poszukujący w kinie filmów o pewnym poziomie artystycznym, oryginalnych, bywa, że kontrowersyjnych, jakich próżno szukać w kinach oferujących głównie repertuar rozrywkowy. Dlatego na klubowym afiszu jest miejsce dla mistrzów współczesnego kina, laureatów międzynarodowych festiwali filmowych czy dla odkryć nowych zjawisk na światowych ekranach.

W tym roku wypada 50-lecie istnienia „Bariery”. Przymierzamy się zatem na jesieni do jubileuszowych obchodów, które mają stać się świętem kina. Wierzymy w życzliwość instytucji i dystrybutorów filmowych, z którymi współpracujemy od lat, i liczymy na hojne prezenty w postaci filmów, jakie złożą się na ten specjalny afisz.

Ale zanim spotkamy się na jubileuszu, mamy jeszcze jedną interesującą propozycję przed wakacjami. W czerwcu zapraszamy na kolejną edycję przeglądu Nowego Kina Francuskiego. Kino znad Sekwany ma swoich wiernych sympatyków. Dlatego kolejny zestaw nowości też powinien przypaść im do gustu.

Piotr Kotowski

Wizyta ambasadora Republiki Austrii

17 marca rektor prof. Radosław Dobrowolski oraz prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bezeza, prof. UMCS spotkali się z ambasadorem Republiki Austrii w Warszawie Andreasem Stadlerem i konsulem honorowym Austrii w Lublinie Piotrem Majchrzakiem. Przedstawiciele władz uniwersyteckich mieli okazję oficjalnie poznać ambasadora, a także omówić możliwości rozwoju współpracy akademickiej między UMCS a ośrodkami naukowymi w Austrii.

Ambasador Andreas Stadler odniósł się do wieloletnich, bilateralnych stosunków Polski i Austrii. Wyraził także nadzieję, że budowanie dobrych relacji pomię-

Fot. Bartosz Proff

dzy UMCS a ośrodkami austriackimi wpłynie na rozwój współpracy zagranicznej Uczelni oraz przyniesie owocne efekty dla obu stron – zarówno w wymiarze ludzkim, jak i w dziedzinie rozwoju naukowego oraz kulturalnego.

Katarzyna Skatecka

Stypendia kulturalne Bogdanki – podsumowanie pierwszej edycji

Za nami pierwsza edycja programu stypendialnego realizowanego w ramach Polityki Zaangażowania Społecznego Lubelskiego Węgla „Bogdanka” S.A. we współpracy z Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka. Ma on na celu wspieranie działań młodych artystów i animatorów kultury z Lubelszczyzny.

W 2021 r. stypendia otrzymało piętnastu twórców i animatorów kultury. Zrealizowane projekty były niezwykle różnorodne – powstały cztery koncerty, cztery projekty audiowizualne, trzy spektakle, dwie wystawy, minifestiwal i książka. Dofinansowanie na wszystkie stypendia wyniosło 70 tys. zł. Pełną listę zrealizowanych projektów wraz z fotorelacjami z wydarzeń można znaleźć na stronie internetowej Chatki Żaka.

Jednak to nie koniec. Została już podjęta decyzja o rozpoczęciu drugiej edycji programu, dzięki czemu rok 2022 również będzie pełen nowatorskich projektów z różnych dziedzin artystycznych. Szczegółowe informacje dotyczące naboru pojawią się na stronie i w mediach społecznościowych Akademickiego Centrum Kultury i Mediów Chatka Żaka UMCS. Z niecierpliwością czekamy na wszystkie twórcze pomysły!

Paweł Bik

Fot. Jan Jezak

Fot. Jan Jezak

Światowy Dzień Mokradeł

25 marca Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej UMCS zorganizował obchody Światowego Dnia Mokradeł. Wydarzenie było skierowane do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz wszystkich osób zainteresowanych tematyką obszarów podmokłych. W bogatym programie wykładów, wystaw, konkursów i warsztatów każdy mógł znaleźć coś dla siebie. Spotkanie uroczyste otworzyli dziekan dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS oraz rektor prof. Radosław Dobrowolski, który poprowadził również pierwszy wykład.

Światowy Dzień Mokradeł to międzynarodowe wydarzenie obchodzone zwyczajowo 2 lutego, jednak z uwagi na pandemię jego obchody na UMCS zostały przesunięte na termin późniejszy. Święto to wypada w rocznicę podpisania Konwencji Ramsarskiej o obszarach wodno-błotnych mających międzynarodowe znaczenie, zwłaszcza jako środowisko życia ptactwa wodnego. Jego celem jest popularyzacja wiedzy na temat przyrodniczej roli mokradeł, a także ich ogromnego, choć często niedocenianego znaczenia dla codziennego życia człowieka.

Komitet naukowy wydarzenia stanowili wybitni specjaliści z Instytutu Nauk o Ziemi i Środowisku UMCS, posiadający dorobek naukowy związany z obszarami wodno-torfowiskowymi wschodniej Polski. Wśród organizatorów byli również przedstawiciele Kampinoskiego Parku Narodowego.

Na program Światowego Dnia Mokradeł składały się ciekawe wykłady i warsztaty przybliżające rozmaite aspekty terenów podmokłych (od ochrony bagien, przez ich roślinność, po możliwość zaprojektowania własnego mokradła) oraz niezwykle wystawy fotografii, zarówno profesjonalistów (np. „Mozaika przyrodnicza Puszczy Kampinoskiej” czy „Lubelszczyzna pod znakiem łośia”), jak i entuzjastów-amatorów (laureatów konkursu fotograficznego „Rok na mokradłach”). Odbył się również konkurs wiedzy o mokradłach z wykorzystaniem smartfonów. Zainteresowani mogli wziąć udział w części wykładowej także za pośrednictwem transmisji on-line (MS Teams).

Wydarzenie patronatem honorowym objęli: Rektor UMCS, Poleski Park Narodowy, Roztoczański Park Narodowy, Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Lublinie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie.

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

VI Gala Akademickiego Lauru Dziennikarskiego

14 marca w Auli Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS odbyła się VI Gala Akademickiego Lauru Dziennikarskiego. Tegorocznymi laureatkami nagrody zostały red. Katarzyna Michalak oraz red. Mariana Kril.

Spotkanie uroczyste otworzyli prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia UMCS, dr hab. Beata Piskorska, prof. nadzw. – prorektor ds. studentów, doktorantów i rozwoju KUL oraz dr Mariusz Sagan – dyrektor Wydziału Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin. W swoich przemówieniach zwrócili uwagę zebranych na wieloletnie tradycje nagrody AKLAUD oraz międzyuczelnianej współpracy, która pozwala nie tylko na przepływ doświadczeń pomiędzy dziennikarzami, naukowcami a studentami, ale także wspiera rozwój wspólnoty akademickiej Lublina.

Po przybliżeniu historii gali przez prof. dr hab. Iwonę Hofman, przewodniczącą Kapituły Akademickiego Lauru Dziennikarskiego przedstawione zostały sylwetki nominowanych do nagrody. W kategorii głównej były to: red. dr Anna Duda, red. Justyna Kołodziejczyk, red. Katarzyna Michalak, red. prof. dr hab. Natasza Ziółkowska-Kurczuk oraz red. dr Małgorzata Żurakowska, a w kategorii AKLAUD Młodych: red. Paweł Bik, red. Aneta Dyrła i red. Mariana Kril.

Decyzją kapituły tegoroczne statuetki AKLAUD powędrowały do red. Katarzyny Michalak – za odkrywanie świata radia i udowadnianie, że prawda i emocje nie potrzebują obrazów oraz red. Mariany Kril – za łączenie radiowej pasji z działalnością na rzecz międzykulturowego dialogu. Laureatki w swoich prelekcjach przedstawiły własne definicje dziennikarstwa oraz związanej z nim misji. Redaktor K. Michalak odniosła się do trudnej relacji mistrz – uczeń, podkreślając znaczenie cierpliwości, empatii i gotowości do poświęceń. Z kolei red. M. Kril we wzruszającym wystąpieniu udowodniła, że pasja i wiara w to, że po drugiej stronie odbiornika słucha nas ktoś bliski, kto widzi świat podobnie do nas, to ogromna nagroda, która pozwala przezwyciężać największe przeciwności losu. Część prelekcijną zamknął prof. dr hab. Karol Klauza, członek-założyciel nagrody AKLAUD. Zwrócił uwagę zebranych na aspekt etyczny pracy dziennikarza, którego

znaczenie wzrasta zwłaszcza w sytuacjach niepokojących nas konfliktów.

Galę zamknęło spotkanie autorskie z red. Alojzym Leszkiem Gzellą, pierwszym laureatem nagrody AKLAUD. Prof. dr hab. Iwona Hofman oraz Ewa Hadrian, mając na uwadze tytuł ostatniej książki gościa – *Tylko krzywe zwierciadła. Wybór felietonów z lat 2006–2020*, próbowały ustalić wspólnie z redaktorem cechy dobrego felietonu oraz jego znaczenie informacyjne, społeczne i kulturalne.

VI Gala AKLAUD była realizowana przy wsparciu finansowym Gminy Lublin, w ramach programu „Lublin Akademicki”.

Gale Akademickiego Lauru Dziennikarskiego odbywają się nieprzerwanie od 2014 r. Ich głównym celem jest promocja lokalnego dziennikarstwa, a także podkreślenie znaczenia przestrzegania wysokich standardów zawodowych związanych z pracą we współczesnych mediach. Nagroda AKLAUD jest wręczana w dwóch kategoriach: AKLAUD oraz AKLAUD Młodych. Laureatami przyznanych dotychczas nagród są: red. Alojzy Leszek Gzella, red. Maria Brzezińska, red. Piotr Zdanowicz, red. Małgorzata Sawicka, red. Marek Skowronek, red. dr Bogusław Wróblewski, red. dr Marcin Sanakiewicz, red. dr Ewa Bulisz, red. Martyna Podolska, red. Mateusz Kasiak oraz red. Łukasz Kucharski. Gale AKLAUD są organizowane wspólnie przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej oraz Katolicki Uniwersytet Lubelski.

Dr Karolina Burno-Kaliszuk

Fot. Sylwia Skonieczka

14 studentów UMCS otrzyma stypendia MEiN

14 studentów z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej otrzyma stypendia Ministra Edukacji i Nauki za znaczące osiągnięcia naukowe, artystyczne i sportowe na rok akademicki 2021/2022. Stypendium jest wypłacane jednorazowo, a jego wysokość wynosi 17 000 zł.

Wśród nagrodzonych studentów z UMCS znaleźli się: Tomasz Belew – grafika, Maja Ćwiek – grafika, Michał Karpiński – grafika, Izabela Kucharska – grafika, Karolina Lasota – grafika, Dominika Marek – grafika, Jakub Skibiński – gospodarka przestrzenna, Daniel Stempurski – turystyka i rekreacja, Natalia Tukiendorf-Bączek – filologia polska, Piotr Urbański – geografia, Kamil Wroński – dziennikarstwo i komunikacja społeczna, Michał Zabielski – grafika, Mykhailo Zaslavskiy – stosunki międzynarodowe, Magdalena Żuk – grafika.

31 marca spośród 910 wniosków spełniających warunki otrzymania stypendium minister edukacji i nauki Przemysław Czarnek przyznał stypendium 432 studentom, których aplikacje zostały pozytywnie zarekomendowane.

Merytorycznym rozpatrzeniem wniosków zajmował się powołany przez MEiN Zespół doradczy składający się z 47 członków reprezentujących wszystkie dyscypliny naukowe i artystyczne. W porównaniu do wytycznych stosowanych w konkursach w latach ubiegłych zespół zastosował tym razem nowe podejście do wyłaniania kandydatów do stypendium, wynikające z równości dyscyplin naukowych i artystycznych i polegające na przyznawaniu stypendiów w równej liczbie w ramach poszczególnych dyscyplin.

Katarzyna Skątecka

Adrianna Sułek wicemistrzynią świata

18 marca podczas halowych mistrzostw świata w Belgradzie Adrianna Sułek, studentka dziennikarstwa i komunikacji społecznej oraz zawodniczka AZS UMCS Lublin wywalczyła srebrny medal. Poprawiła przy tym 24-letni rekord Polski w pięcioboju, należący wcześniej do Urszuli Włodarczyk. Obecnie rekord ten wynosi 4851 punktów.

Srebro halowych mistrzostw świata jest największym sukcesem w jej karierze. *Ten medal zadawała mi bardzo. Zadawała mi także cała ta historia, że miałam cztery starty na naprawdę wysokim poziomie, że ze startu na start moja dyspozycja była coraz lepsza. Niemniej jadąc jako trzykrotna liderka list światowych, wierzyłam, że na mojej szyi zawiśnie złoty medal* – mówi zawodniczka.

Szans na wygraną brakować nie będzie. Po sezonie halowym czas przenieść się na stadion. W tym roku zawodniczkę czekają jeszcze mistrzostwa świata i mistrzostwa Europy.

Archiwum AZS UMCS Lublin

29 marca Adrianna Sułek odebrała osobiste gratulacje od rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego. Spotkanie odbyło się w strefie coworkingowej Stołówki Akademickiej „Trójka”. Rektor w dowód uznania przekazał zawodniczkę nagrodę finansową za wybitne osiągnięcie sportowe.

Zachęcamy do lektury wywiadu z Adrianną Sułek (s. 52–53).

Kamil Wojdat

Plebiscyt edukacyjny

31 marca w Chatce Żaka odbyło się spotkanie podsumowujące „Plebiscyt edukacyjny 2021” Kuriera Lubelskiego. Mieszkańcy województwa lubelskiego, uczniowie i studenci swoimi głosami wytypowali zdobywców medali i nagród wśród uczelni, szkół, przedszkoli oraz kadry nauczycielskiej. W gronie uhonorowanych znalazł się także UMCS.

Nagrody laureatom wręczał redaktor naczelny „Kuriera Lubelskiego” Wojciech Pokora. Władze Uczelni reprezentował rektor prof. Radosław Dobrowolski, obecna była także dyrektor ACKiM Izabela Pastuszko.

W kategorii nauczycieli akademickich w czołówce znalazły się także przedstawicielki UMCS: dr Agata Przylepa-Lewak z Katedry Filozofii i Teorii Prawa oraz dr Urszula Jęczeń z Katedry Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego. W tej kategorii doceniano umiejętność pełnego pasji

Fot. Bartosz Proll

i zaangażowania przekazywania wiedzy, wysoką kulturę osobistą i przyjazne podejście do studentów. Uczelnie publiczne i niepubliczne zgłaszali do nagrody studenci, dla których poza aspektem edukacyjnym ważne były kwestie organizacyjne oraz jakość komunikacji i obsługi.

O oprawę muzyczną wydarzenia zadbał kwartet smyczkowy Ambitus, zaś pokaz iluzji optycznej wykonał Jakub Szwed z Fundacji Sztukmistrze.

Katarzyna Skatecka

Sukces pedagogów resocjalizujących

Koło Naukowe Twórczych Pedagogów Resocjalizujących UMCS, działające pod opieką dr Katarzyny Korony z Katedry Pedagogiki Resocjalizacyjnej, uzyskało dofinansowanie na realizację projektu „Skuteczność arteterapii w resocjalizacji penitencjarnej skazanych odbywających karę po raz pierwszy”. Konkurs „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje” został ogłoszony przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Wniosek o dofinansowanie powstał przy współpracy z pracownikami Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów UMCS.

Projekt ma na celu stworzenie grupy artystycznej na terenie zakładu karnego, umożliwiając studentom koła systematyczną pracę warsztatową ze skazanymi (odbywającymi karę po raz pierwszy) i przeprowadzenie badań naukowych dot. skuteczności podejmowanych działań. Studenci chcą sprawdzić efekty dłuższego projektu arteterapeutycznego jako inicjatywy wspierającej proces resocjalizacji penitencjarnej.

Zajęcia warsztatowe prowadzone będą na podstawie autorskich scenariuszy, a sam projekt w dużej mierze będzie

się opierał na twórczości skazanych – improwizacjach plastycznych na dany temat i ćwiczeniach dramowych. Połączenie tych elementów może się przyczynić do maksymalizacji efektów i większej skuteczności resocjalizacyjnej, mierzonej wielkością przeobrażeń uzyskanych u skazanych. Projekt ma szansę na rozpowszechnienie skutecznych metod resocjalizacyjnych w jednostkach penitencjarnych.

Koło Naukowe Twórczych Pedagogów Resocjalizujących UMCS działa od 2008 r. Realizowało wiele projektów związanych z tematyką resocjalizacji penitencjarnej, w tym z Aresztem Śledczym w Lublinie: Program „Twórcza resocjalizacja”; „Dzień Dziecka”; „Arteterapia z elementami dramy”; Warsztaty arteterapeutyczne „Chcę Ci powiedzieć”. Koło posiada także doświadczenie w realizacji grantów ministerialnych – od maja 2021 r. realizowany jest projekt pt. „Socjoterapia w resocjalizacji penitencjarnej” w Areszcie Śledczym w Lublinie i w Zakładzie Karnym w Opolu Lubelskim.

Celem programu MEiN pn. „Studenckie koła naukowe tworzą innowacje” jest wsparcie działających w ramach uczelni studenckich kół naukowych w realizacji innowacyjnych projektów i podniesieniu jakości ich działalności oraz usprawnienie mechanizmu transferu tworzonych przez nie technologii i wyników prowadzonych badań do gospodarki. W rozstrzygniętym właśnie konkursie finansowanie otrzymało 106 projektów.

Karolina Sokolińska

Wydział Artystyczny

Koncerty

4 marca w Filharmonii im. Henryka Wieniawskiego w Lublinie odbył się koncert symfoniczny z udziałem dr. hab. Piotra Wijatkowskiego. W programie znalazł się koncert fortepianowy F-dur KV 459 W.A. Mozarta oraz Symfonia Es-dur Nr 103 J. Haydna. Publiczność miała również możliwość zobaczyć półfinalistę XVIII Konkursu Chopinowskiego Mateusza Krzyżowskiego.

Z okazji Dnia Kobiet 7 marca w Sali Widowiskowej ACKiM UMCS Chatka Żaka odbył się koncert Piotra Cugowskiego i dr. hab. szt. Tomasza Momota, zorganizowany przez Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów we współpracy z Chatką Żaka oraz Instytutowym Zespołem Badawczym WA UMCS.

11 marca w klubie Stodoła odbył się koncert pt. „Polski jazz dla Ukrainy”, zorganizowany przez Polskie Stowarzyszenie Jazzowe oraz Polską Fundację Muzyczną. Publiczność oraz widzowie przed ekranami mieli możliwość zobaczyć występy wielu artystów, m.in. dr. hab. Mariusza Bogdanowicza. W trakcie wydarzenia zbierane były pieniądze na rzecz muzyków z Ukrainy.

Wystawy

14 marca w Galerii Wydziału Artystycznego przy ul. Zana 11 została otwarta wystawa pokonkursowa 7. Międzynarodowego Konkursu na Rysunek im. M.E. Andriolego. Zwiedzający mieli możliwość zobaczyć prace artystów z Polski, Austrii, Mołdawii, Rumunii, USA i Węgier.

Sukcesy

15 marca doktoranci Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych UMCS reprezentujący dyscyplinę sztuki muzyczne – Jagoda Prucnal-Podgórska i Jacek Podgórski, występując w Bohema Trio, uzyskali pierwszą nagrodę w międzynarodowym konkursie muzycznym IMKA Music Competition w Sarajewie (Bośnia i Hercegowina).

Mgr Adam Jarzmik z Katedry Muzyki Jazzowej i Rozrywkowej w Instytucie Muzyki, występując z zespołem

Szymon Klekowicki Sextet, 22 marca otrzymał I nagrodę na międzynarodowym festiwalu B'Jazz Burg-hausen (Niemcy).

Warsztaty

28 marca w Instytucie Muzyki odbyły się warsztaty drums n' dance, które poprowadzili Jacek Kwaśniak (instrumenty perkusyjne), Marta Dąbkowska-Kwaśniak (taniec), Rafał Tworek (praca z akompaniamentem) oraz Łukasz Rafiński (trąbka). Widownia miała możliwość uczestniczyć w koncercie oraz brać aktywny udział w warsztatach z użyciem instrumentów perkusyjnych. Organizatorami byli Animatorzy Muzyki Wydziału Artystycznego oraz Koło Dyrygenckie Wydziału Artystycznego.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Habilitacje

Rada Naukowa Instytutu Nauk Biologicznych Wydziału Biologii i Biotechnologii na posiedzeniu 16 marca nadała stopień doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne dr Annie Pawlik, zatrudnionej na stanowisku adiunkta w Katedrze Biochemii i Biotechnologii. Dr Anna Pawlik jako osiągnięcie naukowe, stanowiące podstawę postępowania habilitacyjnego zgłosiła pięć oryginalnych prac eksperymentalnych pod wspólnym tytułem „Zmienne warunki oświetlenia jako czynnik modyfikujący właściwości metaboliczne i cechy morfologiczne grzyba białej zgnilizny drewna *Cerrena unicolor*, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności tego grzyba do rozkładu ligninocelulozy”. Uchwałę popierającą wniosek o nadanie stopnia doktora habilitowanego dr Annie Pawlik przedłożyła Komisja Habilitacyjna w składzie: przewodnicząca prof. dr hab. Ewa Łojkowska (Uniwersytet Gdański i Gdański Uniwersytet Medyczny), recenzenci: dr hab. Iwona Adamska, prof. ZUT (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie), prof. dr hab. Wiesław Barabasz (Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie), dr hab. inż. Zbigniew Lazar, prof. UPWr (Uniwersytet

Przyrodniczy we Wrocławiu), dr hab. Beata Zalewska-Piątek (Politechnika Gdańska), sekretarz dr hab. Michał Kalita (UMCS), członek komisji dr hab. Ewa Janik-Zabrotowicz (UMCS).

Sukcesy

Prof. dr hab. Agnieszka Szuster-Ciesielska, zastępca dyrektora Instytutu Nauk Biologicznych otrzymała tytuł „Kobiety na Medal” w plebiscycie organizowanym przez lubelską redakcję „Gazety Wyborczej”. Nagrody zostały przyznane już po raz dziesiąty. Co roku wyróżniane są panie odnoszące liczne sukcesy m.in. w nauce, kulturze, sporcie, biznesie czy działalności społecznej. Pani profesor otrzymała także Medal Prezydenta Miasta. Wyróżnienie jest przyznawane lublińniankom, które w działalności zawodowej i społecznej oraz w codziennym życiu budują przestrzeń dialogu, zrozumienia, odnoszą sukcesy i działają na rzecz lokalnej społeczności.

Prof. dr hab. Agnieszka Szuster-Ciesielska znalazła się także na Liście Stu najbardziej wpływowych osób w polskiej medycynie w 2021 r. Lista Stu to plebiscyt organizowany co roku przez „Puls Medycyny”. Wyróżniane są osoby, które mają szczególny wpływ na rozwój polskiej medycyny oraz poprawę systemu ochrony zdrowia w Polsce. Pani profesor dostała nagrodę w kategorii „Medycyna” oraz otrzymała tytuł „Promotora wiedzy”, który każdego roku przyznawany jest trzem osobom w sposób szczególnie zaangażowanym w edukację i upowszechnianie wiedzy medycznej.

Wydarzenia

9 marca odbyło się kolejne spotkanie w ramach inicjatywy Instytutu Nauk Biologicznych pt. „Naukowe 60 minut” – cyklicznie odbywających się wykładów on-line z naukowcami o uznanym dorobku w kraju i za granicą oraz młodymi, obiecującymi badaczami. Gościem był prof. dr hab. Bernard Staniec z Katedry Zoologii i Ochrony Przyrody UMCS. Wygłosił wykład pt. „Wyniki z inwentaryzacji florystyczno-zoologicznej dwóch oddziałów, o numerach 177 i 178, kompleksu leśnego Stary Gaj w Lublinie”. Przedstawił wyniki badań prowadzonych przez pracowników wydziału w 2021 r. w ramach współpracy z Urzędem Miasta Lublin. Pokazują one, że Stary Gaj jest miejscem występowania

wielu cennych, niejednokrotnie chronionych gatunków i ma szczególną wartość przyrodniczą.

W dn. 14–20 marca odbył się Tydzień Mózgu #Maria-Myśli na UMCS, współorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Neurobiologów z Wydziału Biologii i Biotechnologii. Tydzień Mózgu jest światowym świętem neuronauki – nauki leżącej na pograniczu wiedzy z różnych dziedzin: biologii, medycyny, biofizyki, psychologii oraz informatyki. Od 1998 r. obchodzony jest również w Polsce, zwłaszcza w dużych ośrodkach akademickich, takich jak: Kraków, Warszawa, Poznań czy Toruń. Wykłady i warsztaty prowadzone przez znamienitych naukowców z kraju i zagranicy, a także przez członków kół naukowych odbyły się w formie zdalnej. Ponadto zostały ogłoszone konkursy z nagrodami: ogólnopolski konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych pt. „Mózg to świetna maszyna, wielka neuronów kraina” oraz konkurs skierowany do szkół partnerskich UMCS pt. „Skąd się biorą myśli – wędrówka szlakami poznania”.

19 marca odbyła się czwarta edycja Nocy Sów na UMCS, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Biologów oraz doktorantów i pracowników wydziału. Część wykładowa odbyła się on-line. Słuchacze dowiedzieli się, jak obserwować sowy, jak te ptaki prezentują się w kulturze i jakie symbole są z nimi związane, poznali gatunki, które lubią otoczenie człowieka, poszerzyli także swoją wiedzę o nocnych motylach. Spotkanie zgromadziło kilkadziesiąt osób z całego kraju. Wieczorem uczestnicy mogli usłyszeć i zobaczyć sowy podczas wycieczki terenowej do Starego Gaju. Udział w niej wzięło około 30 osób. Udało się usłyszeć głosy samca i samicy puszczyka.

21 marca odbyły się wydziałowe Drzwi Otwarte. Wydarzenie w tym roku mogło już odbyć się stacjonarnie, z zachowaniem limitów. Gościliśmy około 150 uczniów szkół średnich z całego województwa, którzy wzięli udział w warsztatach przygotowanych przez pracowników i studentów wydziału. Uczestnicy mogli zobaczyć, jak wyglądają zajęcia laboratoryjne, porozmawiać ze studentami oraz zacerpnąć szczegółowych informacji o kierunkach studiów realizowanych na wydziale.

Wydział Filologiczny

Doktoraty

Rada Naukowa Instytutu Neofilologii na posiedzeniu 9 marca nadała stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo mgr Justynie Wójcikiej. Tytuł rozprawy: „Eliza Orzeszkowa wobec kwestii wiary”. Promotor: dr hab. Agata Skała, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Ewa Paczoska (Uniwersytet Warszawski) i prof. dr hab. Tadeusz Budrewicz (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie).

2 marca odbyła się w trybie hybrydowym publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Mikiciuk pt. „Mikrotoponimia powiatu Biała Podlaska”. Promotor: prof. dr hab. Feliks Czyżewski, emerytowany profesor UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Leonarda Dacewicz (Uniwersytet w Białymstoku) i prof. dr hab. Kazimierz Ożóg (Uniwersytet Rzeszowski). Rada Naukowa Instytutu Filologii Polskiej 23 marca nadała mgr Annie Mikiciuk stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo, rekomendując pracę do druku.

9 marca odbyła się w trybie hybrydowym publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Anny Wyrwy pt. „Linguistic Worldviews in Translation: Personal and Ideological Dimensions of EU Parliamentary Debates”. Promotor: dr hab. Adam Głaz, prof. UMCS. Recenzenci: prof. James William Underhill (Université Rouen, Normandy) i dr hab. Agnieszka Gicala, prof. UP (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie). Rada Naukowa Instytutu Filologii Polskiej 23 marca nadała mgr Annie Wyrwie stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo, rekomendując pracę do druku.

16 marca odbyła się w trybie hybrydowym publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Damiana Gocóła pt. „Podmiotowość ujętych w tekstach historii mówionej”. Promotor: prof. dr hab. Anna Pajdzińska. Recenzenci: dr hab. Aleksandra Niewiara, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski) i prof. dr hab. Waldemar Czachur (Uni-

wersytet Warszawski). Rada Naukowa Instytutu Filologii Polskiej 23 marca nadała mgr. Damianowi Gocółowi stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo, popierając wniosek o wyróżnienie rozprawy i rekomendując ją do druku.

Goście

W dn. 28 marca – 2 kwietnia w ramach międzynarodowego projektu dydaktycznego pt. „Obraz świata i człowieka w świetle polszczyzny dawnej i współczesnej. Seminarium i warsztaty (etno)lingwistyczne dla studentów i doktorantów polonistyki Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu (Czechy)”, finansowanego ze środków Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, gośćmi Instytutu Filologii Polskiej byli studenci z Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu oraz ich opiekunowie – prof. Ivana Dobrovová (kierownik Sekcji Polonistyki w Katedrze Sławistyki UP) i dr Aleksandra Starzyńska (koordynator projektu po stronie czeskiej).

Współpraca ze szkołami

W ramach Programu Współpracy IFP UMCS ze szkołami partnerskimi 16 marca odbyło się kolejne spotkanie z cyklu „Środy z Instytutem Filologii Polskiej UMCS”. Wykład „Nowe spojrzenie na Zygmunta Krasińskiego” poprowadził prof. dr hab. Arkadiusz Bağajewski.

Wydział Filozofii i Socjologii

Spotkania

W marcu w ramach cyklu spotkań „Wiedza ekspercka a zdrowie psychiczne” odbyły się dwa wystąpienia: dr. Piotra Tomczaka (UJ) pt. „Fryderyk Nietzsche à rebours – badania nad religijnością w schizofrenii” oraz dr. hab. Andrzeja Kapusty, prof. UMCS pt. „Transformacja osobowa a zdrowie psychiczne”. Wykłady są przygotowywane we współpracy z organizacjami oraz instytucjami, których działania mają nie tylko charakter naukowo-badawczy, jak Instytut Filozofii UMCS, Pracownia Filozofii Zdrowia Psychicznego UM w Poznaniu, ale również psychoedukacyjny (Przyjazny

Uniwersytet, Polskie Towarzystwo Psychoterapii Integratywnej, OSFP). Wsparcie ze strony organizacji międzynarodowych (Phenomenology and Mental Health Network, The Collaborating Centre for Values-Based Practice) pozwala na stopniowe poszerzanie oferty wykładowej i seminaryjnej o badaczy i praktyków zagranicznych i korzystanie z doświadczeń i pomysłów badaczy z całego świata.

W ramach cyklu „Wiedza ekspercka a zdrowie psychiczne” są prezentowane aktualne badania, doświadczenia, projekty i dyskusje. Tematyka wystąpień dotyczy zarówno wiedzy eksperckiej, jak i procesów decyzyjnych widzianych w kontekście zdrowia psychicznego. Spotkania są rejestrowane i dostępne w sieci. Szczegóły na stronie: www.umcs.pl/pl/o-zespole,22249.htm.

Tydzień Mózgu #MariaMyśli na UMCS 2022

Już po raz drugi Studenckie Koło Naukowe Neurobiologów, Studenckie Koło Psychologii „Adesse” oraz Koło Naukowe Kognitywistyki zorganizowały obchody Tygodnia Mózgu #MariaMyśli na UMCS. Wydarzenie odbyło się w dn. 14–20 marca i przyjęło formę zdalną.

Uczestniczki i uczestnicy w różnym wieku i z wielu miejsc zgromadzili się we wspólnej przestrzeni cyfrowej, gdzie mieli okazję wysłuchać wybitnych polskich i zagranicznych naukowców, m.in. z Kanady, Niemiec i Danii. Prelekcje obejmowały szeroką gamę tematyczną – od rozmów o poznawczych aspektach gier komputerowych, poprzez rozważania na temat neuronaukowej terminologii, aż po dyskusje odnośnie do nastoletniego mózgu. Członkowie kół zorganizowali także różne warsztaty, zarówno w formie interaktywnych spotkań on-line, jak i nagrań wideo, które przedstawiały interesujące studentów zagadnienia, takie jak neuroprawa czy muzykoterapia. Na chętnych do sprawdzenia swojej wiedzy czekały quizy, a dla najlepszych przewidziano atrakcyjne nagrody. Wydarzeniu towarzyszyły też liczne konkursy dotyczące naszego mózgu, w tym dwa, w których uczniowie szkół podstawowych i partnerskich UMCS mieli za zadanie wykazać się talentem plastycznym lub literackim.

Polecamy materiały z minionej edycji, które znajdują się na kanale wydarzenia na platformie YouTube o nazwie Tydzień Mózgu #MariaMyśli na UMCS: www.youtube.com/channel/UCmnT6Ti29JiwPBB8ucuwkwg.

Koło Naukowe Kognitywistyki UMCS

Wydział Historii i Archeologii

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa Sejmowego ukazała się publikacja pt. *Chronologia sejmów Rzeczypospolitej Obojga Narodów (1569–1793)*, której redaktorami są dr hab. Leszek Wierzbicki, prof. UMCS oraz prof. dr hab. Dariusz Kupisz – pracownicy Katedry Historii XVI–XIX w. i Europy Wschodniej. Publikacja przedstawia chronologię polsko-litewskich sejmów, jakie odbyły się od unijnego sejmiku lubelskiego (1569), na którym powołano Rzeczpospolitą Obojga Narodów, aż do ostatniego sejmiku grodzieńskiego (1793), kiedy to ratyfikowano jej II rozbiór. Opracowanie koryguje nieścisłości i pomyłki występujące w pionierskiej pracy Władysława Konopczyńskiego *Chronologia sejmów polskich 1493–1793* (Kraków 1948) i stanowi niejako podsumowanie intensywnych badań prowadzonych przez historyków staropolskiego parlamentaryzmu na przestrzeni ostatnich kilku dekad. Zestawienie obejmuje 175 pozycji – 174 sejmy i I walną radę. W wykazie tym, oprócz 169 zgromadzeń, jakie odbyły się w latach 1569–1793, znalazły się także informacje o sześciu sejmach, które zostały zwołane, ale z różnych powodów nie doszły do skutku. Nowa chronologia sejmów została opracowana przez badaczy posiadających znaczący dorobek naukowy odnoszący się do staropolskiego parlamentaryzmu.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Doktoraty

17 lutego odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Amelii Kosior-Romanowskiej, absolwentki Studiów Doktoranckich Fizyki na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS pt. „Teoretyczny opis parzysto-parzystych superciężkich jąder atomowych z jądrowym funkcjonałem gęstości Skyrme’a”. Promotor: dr hab. Andrzej Staszczak, prof. UMCS z Instytutu

Fizyki. Recenzenci: dr hab. Piotr Bednarczyk, prof. Instytutu Fizyki Jądrowej im. H. Niewodniczańskiego PAN w Krakowie oraz dr hab. Leszek Próchniak ze Środowiskowego Laboratorium Ciężkich Jonów UW. Rada Naukowa Instytutu Fizyki UMCS na posiedzeniu 28 lutego podjęła uchwałę o nadaniu mgr Amelii Kosior-Romanowskiej stopnia doktora w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki fizyczne.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Habilitacje

3 marca Rada Naukowa dyscypliny geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie pod przewodnictwem prof. dr. hab. Jacka Kozaka podjęła uchwałę o nadaniu dr Małgorzacie Fladze (Katedra Geografii Społeczno-Ekonomicznej, Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UMCS) stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Osiągnięcie naukowe: rozprawa habilitacyjna pt. *Model przemian demograficznych w regionach wydłużających się Polski na przykładzie województwa lubelskiego*. Recenzenci: prof. dr hab. Zbigniew Długosz (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), prof. dr hab. Daniela Szymańska (UMK w Toruniu), prof. dr hab. Elżbieta Gołata (Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu).

Sukcesy

Dr Andrzej Jakubowski (Katedra Geografii Społeczno-Ekonomicznej) otrzymał prestiżowe stypendium Cross-Border Research Fellowship 2022 przyznane przez Border Policy Research Institute (Stany Zjednoczone) oraz 21st Century Borders Research Program at the Centre for Global Studies (Kanada). Stypendium pozwoli dr. A. Jakubowskiemu na realizację badań nad kształtowaniem się transgranicznych obszarów funkcjonalnych na pograniczu amerykańsko-kanadyjskim. Projekt ma na celu określenie na przykładzie regionu Cascadia (Cascadia Innovation Corridor), jaką rolę w rozwoju współczesnych transgranicznych ekosystemów innowacji odgrywają po-

wiązania wirtualne. Naukowca gościć będą dwa ośrodki uniwersyteckie – Western Washington University (Stany Zjednoczone) oraz University of Victoria (Kanada).

Konferencje

18 marca w formie zdalnej odbyła się Ogólnopolska Konferencja Studencko-Doktorancka „Współczesne trendy w turystyce – szanse, perspektywy, zagrożenia”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Turystyki i Rekreacji „Globtroter” UMCS (opiekun: dr Grzegorz Iwanicki). Konferencja została objęta patronatem honorowym marszałka województwa lubelskiego Jarosława Stawiarskiego, prezydenta Lublina dr. Krzysztofa Żuka, rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego, dziekana WNoZiGP dr Jolanty Rodzoś, prof. UMCS, dyrektora Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej dr. hab. Wojciecha Janickiego, prof. UMCS oraz Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej. W wydarzeniu wzięło udział 27 prelegentów z całego kraju.

Spotkania

17 marca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbyło się spotkanie podróżnicze „Spitsbergen – między latem i zimą”, na którym dr hab. Piotr Zagórski, prof. UMCS (Katedra Geomorfologii i Paleogeografii), kierownik 29. Wyprawy UMCS na Spitsbergen opowiedział o specyfice Spitsbergenu i badań naukowych w tym regionie. Prelekcja była zrealizowana w ramach projektu „Przez świat. Spotkania z podróżą”.

W dn. 29 lutego – 4 marca odbyły się obchody III Międzynarodowego Tygodnia Geomorfologii, koordynowane przez Stowarzyszenie Geomorfologów Polskich. Zorganizowano szereg wykładów i prelekcji popularnonaukowych, w tym wystąpienia pracowników Katedry Geologii, Gleboznawstwa i Geoinformacji. Prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki wygłosił odczyt „Wyspa ogniem i lodem rzeźbiona”, a dr hab. Waldemar Kociuba, prof. UMCS przedstawił referat „Zastosowanie skaningu TLS w geomorfologii”. Wśród prowadzących sesje referatowe byli: dr Anna Orłowska (Katedra Geomorfologii i Paleogeografii) oraz dr hab. Jan Rodzik, prof. UMCS (Katedra Hydrologii i Klimatologii).

Społeczność wydziału włączyła się w akcje pomocy Ukrainie. Jedną z inicjatyw była Zbiórka Rady Wydziałowej

Samorządu Studentów WNoZiGP, która odbyła się w dn. 3–11 marca. Zebrane dary (głównie artykuły papiernicze, zabawki, środki czystości) zostały przekazane do „Bazy Matki” Centrum Kultury w Lublinie.

W marcu odbyło się kilka czwartkowych spotkań Oddziału Lubelskiego Polskiego Towarzystwa Geograficznego (OL PTG) z udziałem zaproszonych gości, którzy przedstawili interesujące prelekcje. Pierwsza (3 marca) była połączona z obchodami Międzynarodowego Tygodnia Geomorfologii. Prelekcję pt. „Zastosowanie skaningu TLS w geomorfologii” wygłosił dr hab. Waldemar Kociuba, prof. UMCS. 10 marca dr Katarzyna Greń (UW) przedstawiła prelekcję „Rok wśród pingwinów”, a 17 marca prof. dr hab. Tadeusz Palmowski (UG) wygłosił wykład „Falklandy – Malwiny”. 24 marca wystąpiła dr Agnieszka Krzyżewska (UMCS) z prelekcją „Mississippi Blues”. Wszystkie wykłady były w formie on-line, informacje o kolejnych spotkaniach można znaleźć na stronie wydziału i OL PTG.

Naukowcy w mediach

16 marca w Radiu Złote Przeboje Puls 95.6 FM została wyemitowana poruszająca rozmowa z dr hab. Viktorią Pantyley (Katedra Geografii Społeczno-Ekonomicznej) na temat sytuacji w Ukrainie. Nagranie dostępne jest na stronie wydziału.

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Doktoraty

11 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Natalii Zielińskiej pt. „Bezpieczeństwo militarne w myśli politycznej partii nurtu liberalnego w Polsce po roku 1989”. Promotor: prof. dr hab. Wojciech Sokół, recenzenci: dr hab. Danuta Plecka, prof. UG (Uniwersytet Gdański), dr hab. Waldemar Wojtasik, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski).

18 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Eweliny Pasternak pt. „Dyskurs dziennikarski i dyskurs Public Relations w prasie lifestylowej”. Promotor:

dr hab. Ilona Biernacka-Ligęza, prof. UMCS, recenzenci: dr hab. Anna Kalinowska-Żeleźnik, prof. WSB (Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku), dr hab. Klaudia Cymanow-Sosin (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie).

Sukcesy

Prof. dr hab. Maria Marczevska-Rytko, kierownik Katedry Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji otrzymała stypendium rządu francuskiego na prowadzenie badań naukowych w Uniwersytecie Paris-Est Créteil w maju 2022 r. W ramach stypendium realizowany będzie projekt badawczy „Direct democracy in France and Poland. Comparative analysis”.

Pracownicy Katedry Teorii Mediów Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach – dr Przemysław Wiatr i dr hab. Piotr Celiński, prof. UMCS – otrzymali grant (w kwocie 49 188 zł) w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki w 10. edycji konkursu Uniwersalia 2.2. W ramach projektu przeprowadzone zostaną prace nad niepublikowanym dotąd anglojęzycznym maszynopisem autorstwa Viléma Flussera – krytyczne tłumaczenie oraz naukowy komentarz. Książka zostanie wydana nakładem Wydawnictwa Aletheia.

Dr hab. Katarzyna Radzik-Maruszak, prof. UMCS, kierownik Katedry Administracji Publicznej i mgr Barbara Boguta, kierownik administracji WPiD zostały tegorocznymi laureatkami Medalu Prezydenta Miasta Lublin. Nagroda ma na celu wyróżnienie instytucji, organizacji czy osób, które w sposób szczególny swoją pracą służą Lublinowi. Chodzi m.in. o zaangażowanie społeczne czy promocję miasta.

Maciej Cieciora, student I roku II stopnia International Relations na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa 15 marca objął stanowisko dyrektora Centrum Komunikacji Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej.

Naukowcy w mediach

20 marca na antenie Akademickiego Radia Centrum odbyła się premiera nowego programu pt. „Naukowe Brzmienie”. Audycję poprowadziła dr hab. Marta Wójcicka, prof. UMCS – językoznawca z Katedry Komunikacji Medialnej w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS.

W marcu na antenie Akademickiego Radia Centrum miały miejsce cztery kolejne audycje z cyklu „Profesura i popkultura”: 3 marca tematem rozmowy była twórczość francuskiego filozofa kultury – Paula Virilio; audycja z 10 marca traktowała o koncepcji symulaków Jeana Baudrillarda, czyli o obrazach i symbolach, które przykryły świat; 17 marca dyskutowano o „końcu historii” i „zmierzchu Zachodu”; 31 marca rozmawiano o myśli Viléma Flussera – filozofa, teoretyka mediów i komunikacji o czesko-brazylijskich korzeniach. Gospodarzami spotkań byli prof. dr hab. Jan Hudzik, dr hab. Piotr Celiński, prof. UMCS oraz dr Przemysław Wiatr z Katedry Teorii Mediów Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach.

8 marca ukazał się kolejny odcinek podcastu „Głos nauki” pt. „O kobietach dawniej i dziś”. Gościem podcastu była dr hab. Krystyna Leszczyńska-Wichmanowska, prof. UMCS z Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka.

24 marca prof. dr hab. Marek Pietraś, dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji był gościem audycji w Radiu Lublin. Rozmawiano o wnioskach dotyczących wojny na Ukrainie miesiąc po jej wybuchu. Prof. dr hab. Walenty Baluk, zastępca dyrektora Instytutu Nauk o Polityce i Administracji i dyrektor Centrum Europy Wschodniej UMCS przeprowadził kilka rozmów eksperckich dla radia i portali informacyjnych. Z Ewą Zarzycką z PolskieRadio24.pl rozmawiał o rosyjskiej dezinformacji (29 marca), a z Dominikiem Smagałą z Lublin24.pl – o wpływie wojny w Ukrainie na społeczeństwo ukraińskie (23 marca). 30 marca prof. dr hab. Walenty Baluk był też gościem audycji w Radiu Lublin. Tematem rozmowy była możliwość finlandyzacji Ukrainy.

Publikacje

W marcu ukazał się raport Visegrad Insight pt. *Western Balkans Futures 2030*. Jednym z autorów publikacji jest dr hab. Konrad Pawłowski, adiunkt w Katedrze Stosunków Międzynarodowych Instytutu Nauk o Polityce i Administracji. Raport jest dostępny pod linkiem: https://visegradinsight.eu/western_balkans_scenarios/.

Ukazała się publikacja dr. hab. Gueorguia Kassianova, prof. UMCS z Pracowni Laboratory of Interna-

tional Memory Studies. Tekst pt. *The historical fallacy may lead to a crime and loss: Putin's case* jest dostępny na stronie Instytutu Nauk o Polityce i Administracji UMCS w zakładce Komentarze.

Wydarzenia

4 marca na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyło się szkolenie dla studentów UMCS przeprowadzone przez instruktorów Legii Akademickiej im. gen. bryg. Karola Ziemskiego. Zajęcia obejmowały pracę na broni, przyjmowanie postaw strzeleckich, obsługę i konserwację broni oraz pierwszą pomoc na polu walki.

11 marca dr Łukasz Jędrzejki z Katedry Myśli Politycznej, w ramach realizacji podpisanej w 2021 r. umowy partnerskiej między Wydziałem Politologii i Dziennikarstwa UMCS a I Liceum Ogólnokształcącym im. Juliusza Słowackiego w Skarżysku-Kamiennej, gościł w szkole na lekcji wiedzy o społeczeństwie. W czasie spotkania wygłosił wykład z zakresu systemu politycznego RP. Następnie uczniowie mieli okazję uczestniczyć w symulacji obrad Sejmu RP. W kolejnej części chętni wzięli udział w konkursie z nagrodami ufundowanymi przez Wydział Politologii i Dziennikarstwa UMCS.

22 marca na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyło się spotkanie dziennikarza i komentatora sportowego Mateusza Świąćckiego ze studentami i wszystkimi zainteresowanymi, którzy chcieli posłuchać o zawdzie dziennikarza. Chętni wzięli także udział w warsztatach. Spotkanie z komentatorem Eleven Sports i współtwórcą kanału YouTube „2AngryMen” odbyło się w ramach projektu pt. „Dziennikarz Sportowy 2.0”, który powstał z myślą o adeptach sztuki dziennikarskiej oraz fanach sportu. Inicjatorem jest AZS UMCS Lublin przy współpracy z UMCS oraz Kołem Dziennikarskim UMCS.

Zespół Badań Propagandy i Dezinformacji Instytutu Nauk o Polityce i Administracji w porozumieniu z Zespołem ds. wsparcia studentów z Ukrainy na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa zorganizował i przeprowadził w marcu dwa spotkania z cyklu wykładów on-line pt. „Fenomen propagandy i dezinformacji wczoraj i dziś” poświęconych zjawisku propagandy i dezinformacji. Celem wykładów jest przedstawienie szkodliwej

go wpływu prokremlowskiej propagandy i dezinformacji na procesy demokratyczne i prawa człowieka oraz zaproponowanie instrumentarium, jak można skutecznie reagować na rozsiewane w cyberprzestrzeni kłamstwa. Pierwszy wykład pt. „Dezinformacja i propaganda: diagnoza i przeciwdziałanie” poprowadziła dr. hab. Agnieszka Demczuk z Katedry Systemów Politycznych i Praw Człowieka (15 marca), a drugi wykład pt. „Mgła wojny w XXI w. – dezinformacja i manipulacja” – dr Jakub Olchowski z Katedry Bezpieczeństwa Międzynarodowego (28 marca).

7 marca w cyklu warsztatów pod hasłem „Różni – równi. Wprowadzenie do polityki antydyskryminacyjnej” dr Agnieszka Ziętek z Katedry Administracji Publicznej Instytutu Nauk o Polityce i Administracji przeprowadziła ostatnie (trzecie) spotkanie poświęcone różnym typom i formom dyskryminacji. Zostały także omówione podejścia oparte na idei *gender mainstreaming* oraz zarządzaniu różnorodnością. W spotkaniu udział wzięli uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Jarosławiu. Zajęcia zostały przeprowadzone w ramach współpracy UMCS ze szkołami partnerskimi.

Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach w ramach cyklu „Horyzonty Edukacji Medialnej, Informacyjnej i Cyfrowej” zorganizowała w marcu dwa wykłady on-line: 16 marca pt. „Otwarta nauka – korzyści i dobre praktyki” (prowadząca – dr Natalia Grunepeter z Interdyscyplinarnego Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego UW) oraz 24 marca pt. „Rynek wydawniczy w Ukrainie po 2014 roku – o tym, co może być ciekawe dla świata” (dr Halyna Lystvak z Ukraińskiej Akademii Drukarstwa we Lwowie).

Wydział Prawa
i Administracji

Doktoraty

16 marca odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Pawła Majdańskiego. Temat: „Urząd Wojewody Lubelskiego w latach 1944–1950”. Promotor:

dr hab. Andrzej Wrzyszczyk, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Józef Koredczuk (UWr) i dr hab. Piotr Fiedorczyk, prof. UwB. 23 marca Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu Pawłowi Majdańskiemu stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Konkursy

29 marca odbyła się uroczysta gala finałowa VIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu z Publicznego Prawa Gospodarczego „Szafirowe Paragrafy”, zorganizowanego przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS, Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Lublin oraz Kancelarię Prawną Filipek & Kamiński Sp.k. Przewodniczącym jury był kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji prof. dr hab. Marian Zdyb, a członkami jury pracownicy katedry: dr Grzegorz Lubeńczuk, dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka, dr Eliza Komierzyńska-Orlińska i dr Hanna Spasowska-Czarny. Pierwszy etap odbył się 8 marca i polegał na rozwiązaniu testu wielokrotnego wyboru, składającego się z 30 pytań na platformie E-Kursy UMCS. Wzięło w nim udział 21 uczestników z 11 ośrodków naukowych. Gala finałowa została zorganizowana w Centrum Transferu Wiedzy na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Z grona ośmiu finalistów uczestniczących w drugim etapie, polegającym na rozwiązaniu przypadku, wyłoniono trzech laureatów, którym przyznano nagrody w postaci płatnych praktyk w Kancelarii Prawnej Filipek & Kamiński Sp.k., a także nagrody książkowe Wydawnictwa C.H. Beck. Laureatami zostali: Kinga Błaszczuk (I miejsce, KUL), Sara Bogacka (II miejsce, Uniwersytet SWPS Poznań) oraz Aleksandra Woźniak (III miejsce, UWr).

Konferencje

17 marca odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Komunikacja w perspektywie nauk administracyjnych”, zorganizowana przez Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS, Wyższą Szkołę Humanistyczno-Ekonomiczną im. Jana Zamojskiego z siedzibą w Zamościu oraz Think Thank Nauk Administracyjnych. Spotkanie uroczyste otworzyli: prof. dr hab. Andrzej Jakubecki – zastępca dyrektora Instytutu Nauk Prawnych UMCS, dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS – prodziekan WPiA, prof. dr hab.

Marian Zdyb – kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS, pełniący funkcję przewodniczącego Rady Naukowej Konferencji oraz dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS – przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Konferencji.

Wystąpienia uczestników reprezentujących osiem ośrodków naukowych zostały przedstawione w ramach dwóch sesji i dotyczyły m.in. następujących zagadnień: „Problemy komunikacji pomiędzy organami państwa a obywatelami” – prof. dr hab. Marian Zdyb, „Zadawanie odpowiednich pytań a jakość administracji publicznej” – dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS, „Tajemnica polityki pieniężnej” – dr Eliza Komierzyńska-Orlińska, „Prawo do informacji o stanie zdrowia pacjenta w czasie pandemii COVID-19” – dr Agnieszka Wołoszyn-Cichocka, „Mediacja jako forma komunikacji w postępowaniu administracyjnym” – dr Agata Przyłepa-Lewak, „Obywatel dowiaduje się ostatni – o błędach w polityce informacyjnej organów administracji publicznej obniżających poziom zaufania obywateli do państwa, na przykładzie projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Parku Węglińskiego w Lublinie” – dr Karol Dąbrowski, „Komunikacyjna rola zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego jako środka nadzoru następczego” – dr Paweł Szczęśniak, „Dezinformacja w świetle ustawodawstwa UE” – dr Hanna Spasowska-Czarny. Konferencja odbyła się z wykorzystaniem platformy MS Teams.

25 marca odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Przestępstwo zabójstwa w polskim i ukraińskim prawie karnym” (Lublin – Kijów – Lwów), zorganizowana przez Katedrę Prawa Karnego i Kryminologii UMCS. Spotkanie uroczyście otworzyły: prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak – dziekan WPiA UMCS i prof. dr hab. Iryna Sopilko – dziekan Wydziału Prawa Narodowego Uniwersytetu Lotniczego w Kijowie. Referaty zaprezentowano w ramach dwóch paneli i dotyczyły m.in. następujących zagadnień: „Przestępstwo zabójstwa w typie podstawowym (art. 148 § 1 k.k.)” – dr hab. Aneta Michalska-Warias, prof. UMCS i dr hab. Joanna Piórkowska-Fliieger, „Przestępstwo zabójstwa w typach kwalifikowanych (art. 148 § 2 i 3 k.k.)” – dr Piotr Poniatowski i dr Krzysztof Wala, „Przestępstwo zabójstwa pod wpływem silnego wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami (art. 148 § 4 k.k.)” – dr hab. Mag-

dalena Budyn-Kulik, prof. UMCS, „Przestępstwo dzieciobójstwa (art. 149 k.k.)” – dr hab. Katarzyna Nazar, prof. UMCS i dr Aleksandra Nowosad, „Przestępstwo zabójstwa eutanatycznego (art. 150 k.k.)” – dr Patrycja Kozłowska-Kalisz i dr Marta Mozgawa-Saj, „Zabójstwo w sytuacji przekroczenia granic obrony koniecznej” – prof. dr hab. Marek Mozgawa. Konferencja odbyła się z wykorzystaniem platformy MS Teams.

Spotkania

8 marca odbyło się spotkanie informacyjno-szkoleniowe z udziałem funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, które było poświęcone działalności służb specjalnych w Polsce, ich zadaniom i metodom realizacji. Przedstawione zostały również wymagania stawiane kandydatom do służby w ABW.

24 marca, z wykorzystaniem platformy MS Teams, odbyło się spotkanie eksperckie z prokurator Anną Kowalską pt. „Fałszerstwa dzieł sztuki”.

W dn. 30 marca – 1 kwietnia odbyła się II edycja Akademii Prawa Podatkowego – cykl spotkań z praktykami dotyczący tematyki prawopodatkowej. Celem tego wydarzenia, organizowanego przez Studenckie Koło Naukowe Prawa Podatkowego UMCS, było zaprezentowanie problemów z zakresu prawa podatkowego dotyczących podatków i postępowania podatkowego, a także stworzenie płaszczyzny dyskusji z udziałem praktyków zajmujących się problematyką prawopodatkową. Wykłady Akademii Prawa Podatkowego są skierowane do studentów i praktyków z całej Polski. 30 marca odbyły się spotkania z radcą prawnym i doradcą podatkowym Maciejem Grzegorzycykiem pt. „Świat blockchain – co warto wiedzieć o walutach wirtualnych oraz NFT?” oraz z dr Katarzyną Ciupą pt. „Aktywa kryptograficzne jako przedmiot regulacji podatkowej”. 31 marca zorganizowano spotkania z radcą prawnym i doradcą podatkowym Moniką Markisz pt. „Polski Ład w podatkach – problemy praktyczne” oraz z dr Moniką Michalak pt. „Błąd podatnika – które instytucje w prawie podatkowym nas chronią, a które karzą?”, a 1 kwietnia – spotkania z doradcami podatkowymi: Andrzejem Paczuskim pt. „Blaski i cienie Polskiego Ładu” oraz Wiktorem Kozielem pt. „Polski Ład a branża informacyjna – problemy praktyczne”.

Uwolnijmy potencjał danych i wykorzystajmy repozytoria cyfrowe w procesie decyzyjnym

Rozmowa z dr. Łukaszem Wiechetkiem – dyrektorem Centrum Analiz i Rozwoju UMCS

Kiedy powstała jednostka, którą Pan kieruje, i jaki był cel jej utworzenia?

Centrum Analiz i Rozwoju (w skrócie CAR) powstało w 2020 r. na mocy zarządzenia rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego. Mój zespół tworzy grono specjalistów z różnych dziedzin: e-biznesu, informatyki, modelowania, prognozowania i statystyki. Łączymy obowiązki naukowe i dydaktyczne z obowiązkami administracyjnymi.

A w jakim celu zostało powołane CAR? Głównie po to, aby wesprzeć władze Uczelni poprzez działania mające na celu rozwój Uniwersytetu. Dlatego wykonujemy różnego rodzaju prace analityczne. Pozyskujemy, gromadzimy i przetwarzamy dane oraz – co chyba najważniejsze – zamieniamy je w użyteczne informacje, często przy współpracy zarówno z jednostkami ogólnouczelnianymi, jak i z partnerami zewnętrznymi z otoczenia administracyjnego i biznesowego. Włączamy się także w różnorodne procesy wdrożeniowe w naszym Uniwersytecie, które wymagają zastosowania systemów informatycznych.

Pokrótkie wspominał Pan już o zadaniach centrum. Bardzo proszę o omówienie szerzej tej kwestii.

Dzięki naszym interdyscyplinarnym kompetencjom realizujemy różne projekty. Często władze Uczelni wyznaczają nam określone zadanie operacyjne i w zależności od tego, czego one dotyczą np. szukamy różnych źródeł danych, metod rozwiązania danego problemu i opracowujemy wnioski oraz rekomendacje dotyczące ich wdrożenia w praktyce. Tutaj możliwości jest naprawdę wiele.

Jeżeli uznajemy to za stosowne, sami inicjujemy określone działania analityczne. Uczestniczymy też w spotkaniach różnych grup roboczych – gdy pojawia się jakiś projekt mający na celu usprawnienie procesu funkcjonowania Uczelni (w kontekście procedur wewnętrznych lub relacji z otoczeniem), współpracujemy z innymi jednostkami i dążymy do tego, aby zakończył się on sukcesem.

Wśród jednostek, z którymi współpracujemy najbliżej, znajduje się LubMAN UMCS, ponieważ w naszej pracy bardzo ważne są dane cyfrowe, a ich źródłem są systemy informatyczne wykorzystywane w UMCS, do których najlepszy dostęp ma zespół dyr. Wojciecha Widelskiego. Niejednokrotnie korzystamy również z pomocy (w drugą stronę też to działa) m.in. Centrum Transferu Wiedzy i Technologii, Centrum Prawno-Organizacyjnego, Centrum Badań Naukowych, Centrum Kształce-

nia i Obsługi Studiów oraz Centrum Promocji. Jednak w każdym przypadku – jak już mówiłem wcześniej – forma tej kooperacji zależy od typu i zakresu projektu.

Nasz Uniwersytet utrzymuje różnorodne kontakty z podmiotami zewnętrznymi, instytucjami, firmami prywatnymi, małymi i dużymi przedsiębiorstwami, które są zainteresowane rozwojem współpracy. Jeśli jej charakter i zakres wpisują się w obszar kompetencji CAR, przejmujemy te kontakty i włączamy się w realizację dalszego przebiegu tej współpracy.

A gdyby mógł Pan wymienić kilka najważniejszych projektów, które zostały zrealizowane przez Centrum Analiz i Rozwoju. Co by to było?

Jednym z takich dużych przedsięwzięć było przygotowanie systemu oceny pracowników naukowo-dydaktycznych. Dotychczas ocena ta była realizowana w sposób tradycyjny, czyli pracownicy musieli wypełniać papierowe formularze. Takie rozwiązanie miało szereg ograniczeń. Największym problemem było jednak to, że zebrane dane trafiały do teczek i praktycznie nie można było z nich skorzystać, ponieważ ich przetworzenie wymagałoby ogromu ręcznej pracy i zaangażowania – często zapracowanych – pracowników Centrum Kadrowo-Płacowego. Wykorzystując do tego system informatyczny, znacznie uprościliśmy procedurę komunikacyjną m.in. poprzez udostępnienie odpowiednich formularzy on-line. Cały proces ich wypełniania, a następnie przetwarzania danych, aż do uzyskania oceny końcowej został przeniesiony do przestrzeni wirtualnej.

Żadne narzędzie, które było dostępne na rynku, nie realizowało tego procesu w taki sposób, jakiego wymagały nasze uczelniane procedury. Dlatego rozpoczęliśmy tworzenie odpowiedniego systemu. Najpierw opracowaliśmy rzetelną analizę biznesową, dokonaliśmy tzw. mapowania procesów, zbadaliśmy różne systemy i wybór padł na moduł USOS EVA, który tworzony jest przez Międzyuniwersyteckie Centrum Informatyzacji (MUCI) z Uniwersytetu Warszawskiego. Musieliśmy opracować koncepcję będącą rozwinięciem pewnego narzędzia, które MUCI miało już przygotowane. Później wspólnie z LubMAN-em zajęliśmy się jego wdrożeniem, testowaniem i konfiguracją, a w końcu wsparciem w procesie oceny pracowników naukowo-dydaktycznych. Ścisłe współpracowaliśmy także

z władzami instytutów i członkami komisji oceniających. Projekt zakończył się sukcesem, oceny zostały wykonane. Stworzono użyteczne narzędzie umożliwiające analizę strategiczną i podejmowanie decyzji dotyczących m.in. rozwoju kadr naszego Uniwersytetu. Informacje o ocenie zostały zgromadzone w jednym miejscu w postaci cyfrowej, a ich analiza jest już zdecydowanie łatwiejsza.

Drugi ważny z punktu widzenia rozwoju Uniwersytetu projekt to opracowanie procesu i wdrożenie repozytorium cyfrowego osiągnięć naukowych pracowników i doktorantów, które będzie funkcjonowało w Bibliotece Głównej UMCS. Nasze centrum uczestniczy w realizacji tego projektu od samego początku – od wyboru odpowiedniego systemu, poprzez nadzór nad przebiegiem wdrożenia, aż po wsparcie procesów testowania. Za całość repozytorium odpowiadają pracownicy Biblioteki Głównej, koordynowani przez kierownika Oddziału Informacji Naukowej p. Grzegorza Szczypę oraz tzw. importerzy wydziałowi, których staramy się wspierać szczególnie w obszarze zarządzania projektem wdrożeniowym. Można powiedzieć, że pełniemy funkcję doradczo-monitorującą, czyli rekomendujemy kolejne etapy prac i weryfikujemy osiągnięte efekty. Dzięki temu systemowi wszystkie publikacje i projekty pracowników UMCS zostaną umieszczone w jednym miejscu, w postaci cyfrowej, o czym już wkrótce będzie można się przekonać. Myślę, że jest to kolejny projekt, który pozwoli Uczelni uwolnić się od nadmiaru działań manualnych i usprawni jej funkcjonowanie, a przede wszystkim pozwoli na stworzenie ośrodka referencyjnego dla innych procesów zachodzących w UMCS, ponieważ zasoby repozytorium cyfrowego będą uwzględniane m.in. w procesach oceny okresowej, awansów naukowych, będą także podstawą do ubiegania się o nagrody Rektora UMCS z tytułu publikacji najlepszych artykułów naukowych.

Jakie plany na przyszłość ma CAR? Czy są przewidywane następne projekty w obszarze cyfryzacji Uniwersytetu?

Mamy zaplanowanych kilka ważnych projektów, ale w tej chwili nie mogę jeszcze o nich mówić, ich realizacja będzie warunkowana dostępnością źródeł finansowania. Na pewno chcemy przeprowadzić kolejne etapy działań zmierzających do wzmocnienia procesu cyfry-

Fot. Bartosz Pocił

zacji. Będą one polegać m.in. na identyfikacji nowych obszarów, w których można byłoby wykorzystać dostępne na rynku narzędzia informatyczne. Bez wątpienia wpłynie to na efektywność funkcjonowania Uczelni, a także zapewni większą otwartość do współpracy z jednostkami zewnętrznymi. Jeśli uda się „odciążyć” pewne zasoby, które wymagają ogromu pracy manualnej, będą one spożytkowane w obszarach, które są w Uniwersytecie uznawane za kluczowe, czyli w działalności naukowej, dydaktycznej oraz komercjalizacyjnej.

Na koniec jeszcze dodam, że moim marzeniem, które wpisuje się w plan działań UMCS, jest wprowadze-

nie pełnego elektronicznego obiegu dokumentów, ale to duże wyzwanie, wynikające z wielkości Uczelni, różnorodności procedur i specyfiki funkcjonowania Uniwersytetu. W tym przypadku trzeba stosować metodę małych kroków.

W codziennym funkcjonowaniu spotykamy się z dużą życzliwością pracowników UMCS. Chciałbym przy tej okazji podziękować wszystkim osobom, z którymi mieliśmy przyjemność współpracować w ramach działań realizowanych przez CAR. Jesteśmy otwarci na dalszą, owocną współpracę.

Rozmawiała Magdalena Cichocka

W ludzkiej solidarności widzę wielką nadzieję

Rozmowa z red. Marianem Turskim –
historykiem, dziennikarzem, doktorem *honoris
causa* UMCS

W uzasadnieniu przyznania Panu doktoratu *honoris causa* UMCS podkreślony został głęboki wymiar moralny przykazania „Nie bądź obojętny”, które w ostatnich tygodniach stało się jeszcze bardziej aktualne. Co to znaczy nie być obojętnym w kontekście wojny na Ukrainie?

Sądę, że aby nie być obojętnym, trzeba zrozumieć, o co tak naprawdę chodzi. To znaczy, żeby nie dać się zwieść eufemizmom, neutralnym słowom. Na przykład w kontekście Ukrainy często słyszę lub czytam o konflikcie – to sformułowanie pojawia się w wielu komentarzach, w Polsce może mniej, ale w wielu miejscach na świecie. Gdy ktoś mówi o konflikcie, przyjmuje potem narrację o operacji specjalnej. Trzeba to podkreślić – to nie jest konflikt, to jest agresja, to jest inwazja, to jest napaść jednego kraju na drugi. Ta świadomość, to przekonanie stanowi pierwszy szczebel do tego, żeby nie być obojętnym. Bo jak się widzi jakiś tam konflikt, to się myśli: „co to mnie obchodzi?”. Nie! To jest agresja i dlatego człowiek nie może być obojętny.

Jak nie być obojętnym? Wszystko zależy od położenia geograficznego. Inaczej będzie nieobojętny człowiek w Ameryce w stosunku do Ukrainy, podobnie jak prawdopodobnie my bylibyśmy inaczej nieobojętni, gdyby działo się coś na pograniczu meksykańsko-amerykańskim. To zależy też od naszych możliwości. Ważne, żebyśmy zrozumieli, że tam – na Ukrainie – ludzie walczą, są poddawani wszelkiego rodzaju repre-

sjom i wyniszczeniu. Oni sami, ale także ich kultura materialna. A więc wszędzie tam, gdzie możemy ratować ludzi, musimy też ratować tę kulturę materialną. My, Polacy, wiemy, co to znaczy, bo pamiętamy, jak była zniszczona Warszawa, jak zostały rozgrabione nasze zbiory, jak została unicestwiona nasza inteligencja. Musimy zrozumieć, że to właśnie dziś dzieje się w stosunku do kogoś, kto być może w tej chwili jest naszym przedmurzem. Ukraina jest naszym przedmurzem. Jeżeli sobie to uświadomimy, nie możemy być obojętni.

Wydaje się, że w naszym świecie, tuż za progiem naszego domu, ponownie dzieje się to, co najgorsze. Czy Pan jako historyk i świadek historii, także tej najtragiczniejszej w naszych dziejach, mógłby powiedzieć, czy można, mimo wszystko, odnaleźć nadzieję, i jak to zrobić?

Nadzieja była nawet w najgorszym miejscu – w piekle Auschwitzu. Opowiem pewną historię. Pewnego razu, trafiony w szczękę przez jakiegoś kapo, padłem na ziemię, straciłem przytomność, stłukły mi się okulary. Krótkowidzowi bez okularów dawano w Auschwitz dwa do trzech dni życia, nim zostanie wykończony przez oprawcę. Musiałem więc zdobyć okulary. A jak to zrobić? Okulary w Auschwitz były – po trupach. I te okulary po trupach były gromadzone w specjalnej jednostce, tzw. komando Kanada. Pracowali tam więźniowie tacy jak ja, ale nie można było liczyć na ich odruch serca. Chciałeś okulary po trupie? Musiałeś zapłacić.

Fot. Barbara Pohl

A czym? Jedyłą dostępną nam walutą był chleb. Zażądali ode mnie trzech porcji chleba. Gdybym ja sam miał je oddać, to bym umarł, bo nie wytrzymałbym trzech dni bez chleba. Wtedy grupa, z którą byłem, kolektyw moich towarzyszy zdecydował, że każdy odda jedną trzecią porcji chleba po to, żebym ja mógł zakupić te okulary. Ta moja historia pokazuje, że nawet w piekle jest możliwa solidarność i w tym jest nadzieja. Właśnie w tej ludzkiej solidarności widzę wielką nadzieję.

Ta solidarność stała się naszym udziałem, okazało się, że polskie społeczeństwo potrafi zjednoczyć się ponad podziałami, by nieść pomoc.

Mam nadzieję, że utrzymamy tę solidarność, choć wiem, jakie to może być męczące na dłuższą metę. Powiedzmy otwarcie, nasza służba zdrowia w normalnych

warunkach jest bardzo kiepska, w czasie pandemii jest jeszcze trudniej, a teraz przychodzi wielu Ukraińców w potrzebie, często chorych i musimy odstąpić miejsca przeznaczone dla naszych chorych ich chorym. Są to bardzo trudne decyzje, wymagające również poświęcenia. Dlatego mam nadzieję, że potrafimy utrzymać tę solidarność na dłużej.

Chciałbym przy okazji zaapelować – nie uprawiajmy solidarności selektywnej. Docierają do mnie sygnały, że owszem, okazujemy solidarność uchodźcom ukraińskim, ale już jej nie mamy wobec tychże uchodźców, jeżeli są ukraińskimi Romami. Uwaga! To pierwszy szczebel do pełnego zubożenia!

Swoją działalnością publiczną i publicystyczną podkreśla Pan sprawczą siłę wolnego słowa. Co w dzisiejszej,

można powiedzieć przegadanej rzeczywistości, oznacza wolność słowa?

Odpowiedź na to pytanie jest bardzo trudna. W 2020 r. napisałem list do Marka Zuckerberga z prośbą i postulatem, żeby nie dopuszczał do głosu na Facebooku tych, którzy zaprzeczają Holokaustowi. Zastanawiałem się wówczas, czy ja sam nie zaczynam być tym, który tępi wolność słowa. Ale nie. Granica wolności człowieka jest tam, gdzie narusza on cudzą wolność, cudze prawa. Jego wolność nie może zagrażać wolności innych. W imię tego uważałem, że mowa nienawiści, mowa totalnego tumanienia ludzi może być groźna dla innych ludzi. Choć ustalenie tej granicy nie jest bynajmniej łatwe.

Mamy teraz agresję Putina na Ukrainę i większość Rosjan, z tego, co słyszymy, o tym nie wie albo widzi to jako operację uzasadnioną. Dlaczego? Dlatego, że wolność słowa jest naruszona przez skomasowanie mediów w jednym ręku. Analizowałem kiedyś dokładnie okoliczności, w jakich doszło do ludobójstwa w Rwandzie. Okazało się, że głównym czynnikiem determinującym tamte wydarzenia była działalność Radia Tysiąca Wzgórz, które opanowało umysły ludzkie i nawoływało do nienawiści. Wniosek? Jakże groźne jest skomasowanie masowej propagandy w jednym dominującym lub w kilku dominujących środkach społecznego przekazu. Opanowuje ona jednostronnie ludzkie umysły i to jest wielkie niebezpieczeństwo i zagrożenie dla wolności słowa.

Co możemy zrobić, żeby nie dopuścić do ograniczania wolności słowa i poprawić jakość debaty publicznej?

Jest kilka takich elementów. Pierwszym z nich są sprawy ustrojowe, dzięki którym np. faszyzm do tej pory nie zdobył władzy w USA. W Stanach Zjednoczonych wolność i różnorodność mediów jest podstawową zasadą ustrojową. Prawo amerykańskie niesłuchanie liczy się z sądami. Sądy są ponad wszystkimi, są niezależne i nie można w nie ingerować. Stąd pierwszą ważną sprawą jest walka o praworządność, o trójpodział władzy.

Drugim elementem jest kwestia pewnej kultury obyczajów, bo w prawie nie da się wszystkiego zamknąć. Jest na przykład w Anglii taki zwyczaj (nie obowiązek), że jeżeli jest ważne głosowanie, a wśród opozycji nie ma kilku osób, to odpowiednia liczba ludzi z drugiego obozu politycznego nie bierze w nim udziału. To jest kwestia pewnej kultury zrozumienia i tu widzę szansę dla nas.

To nie pierwsza Pana wizyta w Lublinie, m.in. w 2019 r. otrzymał Pan Medal Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska i Medal 700-lecia Miasta Lublin. Jak zaczęła się współpraca ze środowiskiem lubelskim?

Moja współpraca ze środowiskiem lubelskim jest dużo dłuższa, niż pamiętacie. Zaczęła się od tego, że już w pierwszej edycji Nagród Historycznych „Polityki”, które wymyśliłem i które dziś uznawane są za bardzo prestiżowe, zostały one przyznane autorom z Lubelszczyzny. Pierwsza właśnie – dla wspaniałej postaci, o której za mało mówimy, dla syna waszej ziemi – Zygmunta Klukowskiego za *Dziennik z lat okupacji*. Wręczałem mu to wyróżnienie w atmosferze sprzeciwu wynikającego z ówczesnych polskich warunków politycznych. Drugą, wyróżnioną kilkukrotnie osobą, również nie bez zewnętrznych oporów politycznych, był Zygmunt Mańkowski, profesor z UMCS, który pisał m.in. o Armii Krajowej i Batalionach Chłopskich. Od dłuższego czasu współpracuję też z Instytutem Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS w dziedzinie badań nad spuścizną „Kultury paryskiej” i Leopolda Ungera.

Podczas uroczystości nadania tytułu doktora *honoris causa* UMCS mówił Pan, że człowiek jest szczęśliwy, gdy może dzielić to szczęście z bliskimi.

Cieszę się, gdy otrzymuję wyrazy uznania. Byłbym jednak dużo bardziej szczęśliwy, gdyby uroczystość nie odbywała się wtedy, kiedy dookoła jest tyle krwi, łez i cierpienia. Ale takie jest życie – z jednej strony dzieją się rzeczy okrutne, a z drugiej strony dzieją się rzeczy normalne. W ramach rzeczy normalnych był to dla mnie szczęśliwy dzień. Nie tylko ze względu na to, że dochodzi mi bardzo szacowny tytuł, ale także ze względu na wielkich poprzedników, którzy go otrzymali. Gdy przeglądam listę wcześniejszych doktorów *honoris causa* UMCS, to myślę: *non sum dignus* (pol. „nie jestem tego godzien”). Ale jednocześnie bardzo się cieszę. Najbardziej z tego, że jest to coś, czym mogę się podzielić z tymi, którzy się cieszą wraz ze mną i uważają, że mój szczęśliwy dzień jest również ich szczęśliwym dniem. Jeśli mogę po długim życiu powiedzieć, jaka jest największa wartość w życiu, to jest to przyjaźń. A podczas uroczystości miałem skondensowane dwie godziny przyjaźni.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

Rozmowa z Wojciechem Górą

– kierownikiem Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego UMCS

Zacznijmy od podstaw. Czym zajmuje się Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego, jaka jest jego misja i kto może skorzystać z waszej pomocy? Nazwa jednostki wskazuje na profil Państwa działalności, ale myślę, że warto to uszczegółwić.

Misją naszego biura jest wyrównywanie szans edukacyjnych, likwidowanie barier i integrowanie osób z niepełnosprawnościami ze środowiskiem akademickim. Najogólniej mówiąc, naszym zadaniem jest wspieranie osób z niepełnosprawnościami podczas całego procesu edukacyjnego, od momentu, gdy zdecydują się kandydować na wybrany kierunek do momentu, gdy zakończą edukację na naszej Uczelni.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą skorzystać ze wsparcia asystentów, którzy pomogą im m.in. w dostosowaniu materiałów dydaktycznych, w dotarciu na Uczelnię i przemieszczaniu się między budynkami poszczególnych wydziałów, w robieniu notatek. Oprócz tego studenci i doktoranci, którzy ze względu na niepełnosprawność mają utrudnienia w samodzielnym dotarciu na zajęcia, mogą skorzystać z bezpłatnego transportu. W naszym biurze działa również wypożyczalnia specjalistycznego sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami. Studenci mogą wypożyczyć m.in. systemy FM, monitory brajlowskie, powiększalniki, klawiatury

specjalistyczne, dyktafony i notebooki. Katalog sprzętu cały czas się powiększa. Współorganizujemy wraz ze Zrzeszeniem Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” wyjazdy szkoleniowe, podczas których uczestnicy i uczestniczki podnoszą swoje kompetencje społeczne i zawodowe. Bardzo cieszy nas ta współpraca. Widać duże zaangażowanie i chęć działania ze strony osób należących do zrzeszenia.

Osoby głuche studiuje na UMCS mogą skorzystać z pomocy tłumaczek Polskiego Języka Migowego. Obecnie współpracujemy z dwiema tłumaczkami. Organizujemy lektoraty z języka angielskiego oraz we współpracy z Centrum Kultury Fizycznej dodatkowe zajęcia sportowe dla studentów z niepełnosprawnościami.

Bardzo ważnym elementem pracy biura jest udzielanie wsparcia psychologicznego. Współpracujemy w tym zakresie z doświadczonymi psychologami i psychoterapeutami. Konsultacje psychologiczne są świadczone w języku polskim, angielskim, ukraińskim i rosyjskim. Osoby w kryzysie psychicznym umawiają się z psychologami na spotkania stacjonarne lub on-line. Z naszego wsparcia mogą skorzystać studenci i doktoranci z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, osoby przewlekle chore i osoby doświadczające kryzysów zdrowia psychicznego.

Jak możecie Państwo zauważyć, zakres pracy biura jest bardzo szeroki. Ale to nie są jedyne działania,

w jakie się angażujemy. Organizujemy szkolenia dla studentów dotyczące tematyki zdrowia psychicznego i niepełnosprawności, szkolenia dla kadry Uczelni z zakresu dostosowania procesu edukacyjnego i wymagań dostępności. Ruszyliśmy z zapisami na kursy Polskiego Języka Migowego, z których będą mogli skorzystać studenci i pracownicy UMCS. Współpracujemy z Zespołem ds. optymalizacji warunków kształcenia studenta z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi Optimum UMCS, opiniujemy i proponujemy rozwiązania z obszaru zapewniania dostępności dla osób z niepełnosprawnościami na Uczelni.

Pochwalę się, że w zeszłym roku udało nam się zamontować w recepcjach dziewięciu Domów Studenckich pętle indukcyjne. Jest to rozwiązanie dla osób słabosłyszących, które korzystają z aparatów słuchowych. W kwietniu Akademickie Centrum Wsparcia we współpracy z naszym biurem kolejny raz organizuje Dni Świadomości Autyzmu. Współpracujemy również z wydziałami i innymi jednostkami Uczelni. W tym momencie, we współpracy z Wydziałem Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej oraz Studenckim Kołem Naukowym Planistów „SmartCity”, pracujemy przy projekcie „Poprawa dostępności Biblioteki Głównej UMCS dla osób z niepełnosprawnościami”. Od wielu lat współpracujemy również z Wydziałem Filozofii i Socjologii UMCS przy projekcie dotyczącym zdrowia psychicznego pn. „Przyjazny Uniwersytet”.

Mamy jeszcze wiele pomysłów, które chcemy zrealizować, zwłaszcza że wyzwań w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami jest dużo. Może to jest dobry moment, żeby zaprosić przedstawicielki i przedstawicieli innych wydziałów i jednostek UMCS do współpracy z nami. Jeżeli macie Państwo pomysły na działania w obszarze niepełnosprawności, dostępności, edukacji włączającej czy zdrowia psychicznego, zapraszam do kontaktu.

Jak dużo osób korzysta ze wsparcia biura (jaka jest skala)? Z jakimi problemami najczęściej zgłaszają się do Państwa osoby szukające pomocy?

Liczba osób korzystających z pomocy biura jest różna w danych miesiącach i w dużej mierze uzależniona od rodzaju wsparcia, jakie chce otrzymać student i doktorant. Najwięcej osób korzysta ze wsparcia psychologicznego, co też pokazuje, jak istotne są dalsze działania w tym zakresie. Są też osoby z różnymi niepełnospraw-

nościami, które potrzebują wsparcia asystenta czy możliwości wypożyczenia sprzętu ułatwiającego im pełne uczestnictwo w zajęciach. Są osoby głuche korzystające z tłumaczenia na PJM. Czyli tak naprawdę osoby te, by w pełni uczestniczyć w edukacji, potrzebują odpowiednich dla nich narzędzi, czy to w postaci drugiej osoby (asystenta, tłumacza), czy w postaci sprzętu dostosowanego do ich potrzeb i możliwości. To staramy się im zapewnić.

Na Uczelni od dawna funkcjonowały, pod różnymi nazwami, jednostki zajmujące się osobami z niepełnosprawnościami. Czy można uznać za znak czasów to, że wsparciem zostały objęte także osoby doświadczające kryzysów zdrowia psychicznego?

Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego mogły skorzystać ze wsparcia psychologicznego już wcześniej, jeszcze przed zmianą nazwy naszego biura. Myślę, że znakiem czasów jest to, że wiemy o takiej formie wsparcia, wiemy, że są osoby, do których możemy się zwrócić, by uzyskać profesjonalną pomoc. W końcu w przestrzeni publicznej zaczynamy mówić o zdrowiu psychicznym jako o czymś ważnym. Mało tego, chcemy dbać o naszą kondycję psychiczną. Dlatego cieszy mnie to, że mamy możliwość wspierania studentów i pracowników w tym zakresie. Zwłaszcza teraz, gdy po ponad dwóch latach walki z pandemią stykamy się z kolejnym kryzysem, tym razem humanitarnym, w związku z inwazją Rosji na Ukrainę. Takie sytuacje wpływają obciążająco na nas wszystkich. Jeżeli czujemy, że ta pomoc jest nam potrzebna, nie wahajmy się z niej skorzystać.

W ramach projektu „Dostępny UMCS” w kilku miejscach na Uczelni powstały pokoje wyciszeń. Proszę opowiedzieć, gdzie znajdziemy takie miejsca, czemu one służą i kto może z nich korzystać.

Pokoje wyciszeń służą, jak sama nazwa wskazuje, właśnie wyciszeniu i uspokojeniu. Osoby, które czują się przestymulowane nadmiarem różnych bodźców, mogą skorzystać z tej przestrzeni, po to, by odciąć się od zewnętrznych czynników i odpocząć. Bodźców, które mogą wywołać stan przestymulowania, jest dużo. To może być natężenie światła, hałas, duża grupa osób, intensywne zapachy itd. Na każdą osobę może zadziałać coś innego. Pokoje wyciszeń są rozwiązaniem, z którego najczęściej korzystają osoby w spektrum autyzmu, nato-

Fot. Bartosz Proll

miast uważam, że z takiej przestrzeni może skorzystać każdy, kto potrzebuje chwili, by dojść do siebie. W ramach projektu „Dostępny UMCS” pokoje wyciszeń powstały na Wydziale Artystycznym i na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Taką przestrzeń znajdziemy również na Wydziale Filozofii i Socjologii. W DS Babilon mamy salę sensoryczną, która również może pełnić tę rolę. W Akademickim Centrum Kultury i Mediów Chatka Żaka jest Sala Ciszy. Żeby zwiększyć komfort osób korzystających z pokoi wyciszeń, zakupiliśmy słuchawki wyciszające, które niedługo znajdą się w tych miejscach. Chciałbym zauważyć, że to nie są jedyne działania skierowane do osób w spektrum autyzmu. Oprócz wspomnianych wcześniej Dni Świadomości Autyzmu warto zwrócić uwagę na projekt „Asystent studenta z ASD”, w którym uczestniczy nasza Uczelnia. Jest on dedykowany osobom w spektrum autyzmu, którzy potrzebują wsparcia w procesie edukacji, oraz studentom-wolontariuszom, chcącym zaangażować się w działania na rzecz osób w spektrum autyzmu. O szczegóły warto zapytać dr hab. Annę Prokopiak.

Dostępna jest także aplikacja MobiWsparcie UMCS. Jakie zawiera opcje i funkcjonalności? Jak można z niej skorzystać?

Aplikacja ma za zadanie ułatwić osobom z niepełnościami i osobom w kryzysie psychicznym kontakt z naszymi specjalistami, tj. asystentami, psycholo-

gami, tłumaczami Polskiego Języka Migowego, w celu uzyskania wsparcia. Umożliwia bezpośredni kontakt z asystentami świadczącymi usługi wsparcia dla studenta i doktoranta z niepełnościami. Pozwala również na uzgodnienie zakresu wsparcia, tj. określenie, czy potrzebny jest asystent bądź asystentka do adaptacji materiałów, notowania czy pomocy przy transporcie. Aplikacja automatycznie przypomni o zbliżającym się terminie wsparcia.

Ma też dużo dodatkowych funkcji, takich jak: kalendarz, mapa kampusu UMCS, dane kontaktowe do naszego biura, informacje o numerach alarmowych, regulaminy świadczenia usług wsparcia itd. Wszystko mamy w jednym miejscu po to, by zoptymalizować korzystanie z aplikacji przez osoby, które potrzebują wsparcia ze strony biura. Aplikację można zainstalować na telefonach z systemem Android i iOS. Linki do aplikacji można znaleźć na podstronie: www.umcs.pl/pl/aplikacja-mobiwsparcie-umcs,23326.htm.

Zgodnie z zapewnieniami twórców aplikacji spełnia ona wymogi dostępności cyfrowej w ramach wytycznych WCAG 2.1. Oznacza to w skrócie, że mogą z niej korzystać bez problemu osoby z różnymi niepełnościami. Jest to ważne w kontekście zapewnienia dostępności cyfrowej. Zachęcam do instalowania aplikacji przez wszystkie osoby, które korzystają lub planują skorzystać ze wsparcia naszego biura.

Wywiad przeprowadziła Ewa Kawałko-Marczuk

Czy czeka nas przełom w leczeniu padaczki?

Rozmowa z prof. dr. hab. Piotrem Wlaziem – kierownikiem Katedry Fizjologii Zwierząt i Farmakologii UMCS

Pana projekt otrzymał ogromne finansowanie, wynoszące ponad milion złotych, w ramach konkursu Opus 21 Narodowego Centrum Nauki. Bardzo proszę o wyjaśnienie naszym czytelnikom, czego on dotyczy.

Badania dotyczą roli transportera glicyny typu 1 (GlyT1) w patomechanizmie i leczeniu padaczki, a konkretnie zbadamy wpływ wysoce selektywnego inhibitora tego transportera, związku o symbolu SSR 504734, na aktywność drgawkową i potencjał terapeutyczny niektórych obecnie stosowanych w praktyce klinicznej leków przeciwdrgawkowych. Doświadczenia wykonywane będą z wykorzystaniem myszy.

Jaki jest cel badań? Czy mogą one przynieść przełomowe rozwiązania w leczeniu padaczki?

Głównym celem doświadczeń prowadzonych w ramach projektu będzie ocena wpływu SSR 504734 na pobudliwość drgawkową w różnych modelach drgawek, a także w modelu padaczki płata skroniowego, która jest jednym z najczęściej występujących rodzajów padaczki ogniskowej u dorosłych i która często jest oporna na farmakoterapię. Zbadamy ponadto ewentualną zdolność tego związku do hamowania procesu epileptogenezy, czyli zmian przekształcających prawidłowo funkcjonujący mózg w mózg generujący napady padaczkowe. Jest to niezwykle ważne, ponieważ obecnie stosowane leki przeciwdrgawkowe działają tylko objawowo, czyli znoszą całkowicie lub ograniczają liczbę napadów, ale nie zapobiegają rozwojowi padaczki. Ocenimy rów-

nież wpływ SSR 504734 na często współtowarzyszące osobom chorym na padaczkę zaburzenia psychiczne (np. stany lękowe) i zaburzenia funkcji poznawczych.

Aby lepiej przyjrzeć się mechanizmowi działania badanego związku, przeprowadzone zostaną badania biochemiczne i molekularne. Warto tutaj wspomnieć, że badania molekularne obejmą m.in. ocenę zmian epigenetycznych u zwierząt z padaczką.

Kolejnym celem projektu jest sprawdzenie wpływu blokady transportera glicyny typu 1 za pomocą SSR 504734 na aktywność kilku powszechnie stosowanych leków przeciwdrgawkowych u myszy. Te badania są ważne ze względu na fakt, że leczenie padaczki często ma charakter politerapii, tzn. konieczne jest stosowanie kilku leków przeciwdrgawkowych jednocześnie. Zbadanie interakcji między SSR 504734 a innymi lekami pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy SSR 504734 może być rozważany jako terapia dodana do niektórych leków przeciwdrgawkowych.

Odpowiedź na pytanie, czy wyniki przeprowadzonych badań mogą przynieść przełomowe rozwiązania w leczeniu padaczki, jest trudna. Oczywiście mam nadzieję, że w dalszej perspektywie tak się stanie. Omawiany projekt badawczy wynika z potrzeby poszukiwania nowych, bardziej skutecznych strategii leczenia padaczki, a także z konieczności lepszego poznania mechanizmów leżących u podstaw powstawania tej choroby.

Padaczka jest jednym z najczęściej występujących zaburzeń neurologicznych. Szacuje się, że cierpi na nią

Fot. Bartosz Proell

aż 1% populacji ludzkiej. Niestety, patomechanizm tej choroby jest wieloczynnikowy i niejasny, a leczenie obarczone wieloma problemami, co stwarza potrzebę dalszych badań. Ten projekt badawczy zrealizowany zostanie z wykorzystaniem zwierząt doświadczalnych. Wyniki eksperymentów na zwierzętach nie mogą być oczywiście bezpośrednio przekładane na prakty-

kę kliniczną. Mogą one jednak stanowić cenną wskazówkę dla innych zespołów badawczych do podjęcia badań klinicznych o podobnej tematyce.

Projekt ma być realizowany wspólnie z naukowcami z Instytutu Farmakologii PAN w ramach konsorcjum, którego liderem będzie UMCS. Kto wcho-

dzi w skład zespołu badawczego? Jak ta współpraca ma wyglądać?

Wszystkie doświadczenia na zwierzętach wykonane zostaną w Katedrze Fizjologii Zwierząt i Farmakologii UMCS, której jestem kierownikiem. Współwykonawcą tej części projektu będzie dr hab. Katarzyna Sociała, prof. UMCS, która posiada wieloletnie doświadczenie w pracy z wykorzystaniem zwierzęcych modeli drgawek padaczkowych. Po zakończeniu badań behawioralnych pobierane będą próbki do dalszych analiz biochemicznych i molekularnych, z których część przeprowadzona zostanie w Zakładzie Neurobiologii Instytutu Farmakologii PAN w Krakowie. Badania te będzie nadzorowała dr hab. Bernadeta Szewczyk, która od wielu lat zajmuje się analizą ścieżek sygnałowych zaangażowanych w patofizjologię chorób ośrodkowego układu nerwowego. Wykonawcą w projekcie będzie również prof. dr hab. Elżbieta Wyska z Wydziału Farmaceutycznego Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Prof. Wyska jest wybitną specjalistką w oznaczaniu stężeń leków i innych związków w materiale biologicznym metodami chromatograficznymi.

Projekt, o którym rozmawiamy, stanowi kontynuację prowadzonych przez Pana badań, czy może otwiera zupełnie nowy rozdział?

Poniekąd jedno i drugie. Projekt dotyczy związku, który poprzez blokowanie transportera glicyny typu 1 wywiera wpływ na poziom tego neuroprzekaźnika w szczelinach synaptycznych mózgu. Glicyna pełni podwójną rolę w ośrodkowym układzie nerwowym: z jednej strony działa jako neuroprzekaźnik hamujący, a z drugiej jako tzw. ko-agonista pobudzających receptorów NMDA. Receptor ten jest przedmiotem moich zainteresowań naukowo-badawczych od wielu lat. Przeprowadziłem liczne badania oceniające potencjał przeciwdrgawkowy różnych ligandów receptora NMDA, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ligandy miejsca glicynowego. Wyniki tych doświadczeń były podstawą mojej rozprawy habilitacyjnej.

Następnie swoją uwagę skierowałem na związki, które bezpośrednio wpływają na poziom glicyny, czyli na inhibitory transportera glicyny typu 1. Na podstawie badań wstępnych różnych związków z tej grupy (w tym sarkozyny, która przeszła liczne próby kliniczne u pa-

cientów ze schizofrenią) do dalszych doświadczeń wyselekcjonowany został SSR 504734. Tak więc projekt ten jest niejako kontynuacją moich wcześniejszych badań.

Patrząc od innej strony, omawiany projekt otwiera w zasadzie nowy rozdział w badaniach nad padaczką i jej leczeniem, ponieważ dotychczasowe prace nad rolą transportera glicyny typu 1 w mechanizmie powstawania drgawek i rozwoju padaczki są bardzo ograniczone. Rola neurotransmisji glicynergicznej i transportera glicyny typu 1 w padaczce wydaje się niedoceniana zarówno w odniesieniu do patofizjologii padaczki, jak i potencjalnego celu terapeutycznego dla nowych leków przeciwdrgawkowych. W związku z tym uzyskane wyniki pozwolą odpowiedzieć na pytanie, czy blokowanie transportera glicyny typu 1 może stanowić nowy cel terapeutyczny w leczeniu padaczki, a także hamowaniu procesu epileptogenezy.

Udało mi się ustalić, że z wykształcenia jest Pan lekarzem weterynarii. Obecnie natomiast, mówiąc w dużym uproszczeniu, zajmuje się Pan farmakologią. Skąd zatem taka zmiana zainteresowań?

Wbrew pozorom moje zainteresowania badawcze są ukierunkowane i spójne od początku mojej pracy zawodowej. Po ukończeniu studiów na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej w Lublinie (obecnie Uniwersytet Przyrodniczy), a właściwie już na ostatnim roku studiów podjąłem pracę w Zakładzie Farmakologii, którym kierował wówczas prof. dr hab. Zbigniew Roliński. Szukałem wtedy ścieżki swojego rozwoju naukowego i zainteresowałem się epileptologią eksperymentalną. Chciałbym podkreślić ogromny wpływ, jaki miał na mnie, młodego wówczas naukowca, prof. dr hab. Stanisław Jerzy Czuczwar, pracujący w Katedrze Farmakologii Akademii Medycznej w Lublinie. Jego entuzjazm, wiedza i doświadczenie stały się dla mnie inspiracją do dalszych badań nad padaczką, a nasza współpraca owocowała wieloma publikacjami.

Chcąc dalej zgłębiać wiedzę w tej tematyce, trzykrotnie wyjeżdżałem na stypendia zagraniczne, w tym dwukrotnie na stypendium Fundacji Aleksandra von Humboldta, które pozwoliły mi prowadzić zaawansowane badania neurofarmakologiczne w Instytucie Farmakologii, Toksykologii i Farmacji Wyższej Szkoły Weterynaryjnej w Hanowerze pod kierunkiem światowej sławy epileptologa prof. dr. Wolfganga Löschera.

Tam nauczyłem się najwięcej i poznałem szereg metod badawczych. Wróciłem do Polski z kilkunastoma publikacjami, z których część stanowiła w 1999 r. podstawę mojej pracy habilitacyjnej, nagrodzonej nagrodą Prezesa Rady Ministrów. Oprócz tego przywiozłem ze sobą nowe metody badawcze i, co nie mniej istotne, aparaturę do prowadzenia tych badań. Dlatego zawsze podkreślam, jak ważne jest dla młodych naukowców szukanie własnych ścieżek rozwoju, nawiązywanie kontaktów naukowych, wyjazdy na długoterminowe stypendia zagraniczne i wprowadzanie poznanych tam metod w macierzystych jednostkach. Z mojej katedry dr hab. Katarzyna Socała, prof. UMCS, również przebywała na stypendium zagranicznym, gdzie poszerzyła i udoskonała swój warsztat naukowy, co mnie, jako kierownika, bardzo cieszy.

W tym roku obchodziłem jubileusz 20 lat mojej pracy w UMCS, a to skłania do pewnych refleksji i podsumowań. W 2002 r. otrzymałem propozycję objęcia kierownictwa w ówczesnym Zakładzie Fizjologii Zwierząt UMCS (obecnie jest to Katedra Fizjologii Zwierząt i Farmakologii) i wolną rękę co do tematyki badawczej. Włożyłem ogrom pracy w zorganizowanie katedry właściwie od podstaw, zaangażowałem się w budowę zwierzętarni, wykorzystując doświadczenie zdobyte w Hanowerze. Oczywiście nie do przecenienia jest zaufanie i pomoc, jakie otrzymałem od ówczesnych władz UMCS. Tematyka badawcza oraz metodyka, którą wprowadziłem w naszej katedrze, okazała się trafna. Świadczy o tym choćby uzyskanie kilku grantów oraz szeroka współpraca z naukowymi ośrodkami krajowymi i zagranicznymi.

Najważniejszy jednak z mojego punktu widzenia jest fakt, że wprowadzone przeze mnie tematyka i metodyka badań dały możliwość rozwoju młodym pracownikom. W naszej katedrze, która jest jedną z najmniejszych na Uniwersytecie, zrealizowano 3 doktoraty i 2 habilitacje oraz opublikowano ponad 120 prac z listy JCR w ciągu tych ostatnich 20 lat.

Dużo mówi Pan o tym, jak ważne jest zapewnienie młodym naukowcom możliwości rozwoju. Ogromną rolę w promowaniu naukowych osiągnięć odgrywają bez wątpienia konkursy, w tym te organizowane przez NCN. Dlatego w ramach podsumowania chciałabym zapytać, jak wygląda droga do otrzy-

mania dofinansowania dla własnego projektu i czy trudno ją przeżyć?

Duży projekt naukowy wymaga dużego nakładu finansowego. Bez zewnętrznych źródeł finansowania realizacja takiego projektu ze środków uczelni wyższej jest niemożliwa, więc aplikowanie o fundusze na badania jest procesem absolutnie niezbędnym dla naukowca na każdym etapie kariery. Proces ten nie jest łatwy, ale oczywiście wart wysiłku. Pierwszy krok do przygotowania wniosku grantowego to pomysł na badania, czyli zadanie sobie pytania: „co chcę zrobić i dlaczego?”, a kolejne etapy pracy nad wnioskiem to tak naprawdę szukanie odpowiedzi na kolejne pytania: „jakie są szczegółowe cele moich badań, czyli na jakie problemy badawcze chcę uzyskać odpowiedź?”, „jakimi metodami dysponuję, żeby te cele zrealizować?”, „jak mogę je udoskonalic, a może muszę wprowadzić nowe?”, „czy mam odpowiednią aparaturę, czy muszę zaplanować jej zakup?“, „z kim będę współpracował przy realizacji projektu?“ i najważniejsze pytanie: „ile to będzie kosztować?“.

Na wczesnym etapie planowania ważne jest również posiadanie wyników badań wstępnych, które pokazują zasadność podjętej tematyki. Najczęściej jest to kontynuacja wcześniejszych badań, a grant umożliwia wprowadzenie nowych metod i wyposażenie laboratorium w aparaturę, dlatego pozyskanie funduszy zewnętrznych istotnie wpływa na rozwój całej jednostki naukowej. Sam proces pisania wniosku to żmudne i czasochłonne zajęcie, obejmujące m.in. uzasadnienie zadań badawczych, szczegółowe opisy eksperymentów, opracowanie harmonogramu, oszacowanie kosztów itp. Ale nawet w przypadku braku uzyskania finansowania, czas włożony w przygotowanie wniosku absolutnie nie jest czasem zmarnowanym. Praca nad wnioskiem wymaga ciągłego pogłębiania wiedzy, pozyskiwania informacji i konsultacji ze specjalistami z różnych dziedzin, a to wszystko zaowocuje nie tylko przy pracy nad kolejnym wnioskiem grantowym, ale i ogólnie – w całej dalszej pracy naukowej. W przypadku braku sukcesu istotne jest, żeby się nie poddawać, tylko zastosować do uwag recenzentów, udoskonalać każdy kolejny wniosek i próbować dalej.

Rozmawiała Magdalena Cichocka

Materiał przygotowany w cyklu rozmów z naukowcami z UMCS – laureatami konkursów Opus i Preludium Narodowego Centrum Nauki.

Książki pobudzają wyobraźnię

Rozmowa z dr hab. Anitą Has-Tokarz, prof. Uczelni – kierownikiem Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej UMCS

z kwietnia na całym świecie jest obchodzony Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci. To doskonała okazja do rozmowy na temat czytelnictwa wśród najmłodszych. Przeanalizujmy tę kwestię w kontekście poszczególnych etapów życia dziecka. Jakie znaczenie ma czytanie dzieciom od urodzenia?

Zapytała Pani, jakie znaczenie w życiu dziecka ma czytanie i kiedy jest najlepszy czas na to, by rozpocząć socjalizację dziecka do bycia czytelnikiem? Nikt z nas przecież nie rodzi się czytelnikiem, ale na czytelników można nas wychować. Stajemy się czytelnikami wskutek wrastania w konkretną kulturę. Dziecko we wczesnym okresie życia nie przejawia samoistnych potrzeb czytelniczych. W zależności od warunków kulturowych, przede wszystkim domu rodzinnego jako najbliższego środowiska dziecka i naturalnej drogi inicjacji literackiej, książka wcześniej lub później może pojawić się w jego życiu, ale może też być tak, że nie pojawi się w nim wcale.

Znawca literatury dla dzieci prof. Grzegorz Leszczyński uważa, że „czytelnictwo zaczyna się już od kołyski, na długo przed dniem, w którym dziecko zacznie samodzielnie składać litery”. Najnowsze badania amerykańskich psychologów dziecięcych wskazują, że czytanie warto inicjować już w okresie życia prenatalnego. Czytanie dziecku jeszcze nienarodzonemu stanowi ważny wkład w rozwijanie jego inteligencji emocjonalnej i budowanie bezpiecznej więzi z rodzicami.

Wydawcy wychodzą naprzeciw potrzebom tych rodziców, którzy są skłonni do stymulowania czytelnictwa i kształtowania motywacji do czytania u swoich pociech już od chwili ich narodzin. W księgarniach dostępne są książeczki-gryzaczki, do kąpiel, przytulanki, książki-zabawki, z ruchomymi elementami i przyciskami, obrazkowe, sensoryczne, kontrastowe, z aktywnościami, interaktywne i wiele innych. Rynkowa oferta, jeśli chodzi o różnorodność formalną książki dla najmłodszych, jest obecnie ogromna. Kształtowanie nawyków czytelniczych można zatem zacząć już od narodzin dziecka, w pierwszym roku jego życia, do czego aktywnie zachęcają organizowane w wielu krajach akcje proczytelnicze typu „Book Start”.

Z czytania dziecku we wczesnym okresie życia płynnie wiele korzyści. Czytanie jest doskonałą metodą rozwijania języka. Badania wskazują, że dzieci, którym się czyta, mają bogatszy zasób słownictwa czynnego i biernego, rozumieją słowa, pojęcia, powiedzenia, tworzą żarty słowne. Budują bardziej złożone, poprawne i logiczne wypowiedzi i są w stanie wyrazić znacznie więcej niż ich rówieśnicy, którzy na co dzień nie obcuja z książką. Tylko 50% polskich rodziców czyta dzieciom książki. Tymczasem dowiedziono, że dzieci, którym ktoś czyta od urodzenia, już w wieku 3 lat znają 100% więcej słów niż ich rówieśnicy. Książki to nieocenione źródło wiedzy. Nie tylko te popularnonaukowe. Czytanie umożliwia wyjście poza bezpośrednie otoczenie dziecka. Poszerza jego wiedzę o świecie,

wyzwała wyobraźnię i kreatywność. Czytanie rozwija umiejętności myślenia krytycznego i pojmowania otaczającego świata. Chodzi tu o odróżnianie świata fikcji od rzeczywistości, wychwytywanie związków przyczynowo-skutkowych, pamięciowe opanowywanie tekstu, opisywanie świata i zjawisk czy samą aktywność poznawczą. Czytanie stymuluje rozwój dzieci również w obszarze społecznym i emocjonalnym, związanym z rozpoznawaniem i nazywaniem emocji oraz pełną gamą możliwości ich wyrażania. Czytanie to także stymulacja dla mózgu, pozwalająca tworzyć nowe połączenia neuronalne. Wybierając i czytając wartościowe książki, poszerzamy świadomość dzieci, pozwalamy im zrozumieć pojęcia abstrakcyjne, takie jak sprawiedliwość, prawdziwa przyjaźń czy odwaga.

Czytanie ma moc inkluzywności, wyrównywania szans. Badania PISA wykazały, że jeśli dziecko czyta dla przyjemności, to ma to większy wpływ na jego sukces szkolny niż pochodzenie socjoekonomiczne. Czytanie to także pole do rozwijania kompetencji kluczowych wyznaczanych przez Unię Europejską w kontekście uczenia się przez całe życie. Chodzi tu o zestaw jednakowo ważnych umiejętności, określających człowieka jako jednostkę: gotową stawić czoła wyzwaniom szybko zmieniającego się świata, mającą zdolność elastycznego przystosowywania się do zróżnicowanych wymagań otoczenia, potrafiącą świadomie kierować swoim osobistym rozwojem we współpracy z innymi ludźmi.

Poprzez książki budujemy relacje. Między czytającym dorosłym a słuchającym go dzieckiem tworzy się więź. To ważne, gdy potem rozmawiamy o rzeczach trudnych. Czytając i dyskutując o książce, uczymy się rozumieć siebie nawzajem, a fabuła i związane z nią przeżycia często są dla dziecka punktem wyjścia do głębszego rozumienia relacji międzyludzkich w otaczającym je świecie. Nie można też zapominać, że czytanie to doskonała zabawa.

W jaki sposób można rozbudzać u dzieci zamiłowanie do książek?

Sposobów na rozbudzanie pasji do czytania u dzieci jest wiele. Ważne są wzory rodzicielskie: dzieci uczą się przez obserwację, a obserwowanie czytających rodziców to istotne źródło zaangażowania czytelniczego najmłodszych. Pokazujemy na własnym przykładzie, że czytanie jest wartością. Istotna jest materialna obecność

Fot. Barłoch-Profil

książki w domu – budujmy księgozbiory domowe i zachęcajmy dzieci do tworzenia własnych biblioteczek. Pokazujemy dziecku, że książka ma dla nas znaczenie – obdarowujemy się książkami.

Warto wprowadzić rytuał codziennego „domowego głośnego czytania”. Nieważne, czy będzie to czytanie na śniadanie, czy czytanie przed snem. Ważne, by angażować oboje rodziców, w tym ojców, ale i dziadków, którzy spędzają z wnukami sporo czasu. Tam, gdzie głośne czytanie przez rodziców czy opiekunów jest codzienną praktyką, dzieci odnajdują przyjemność w kontakcie z książką. W ten sposób już we wczesnym dzieciństwie budowane są pierwsze motywacje czytelnicze. Twórzmy przestrzeń do rozmów o przeczytanych książkach, przestrzeń do zabawy z książką, która będzie budziła pozytywne skojarzenia z czytaniem. Jak najczęściej inicjujemy wspólne wyjścia do miejsc, w których znajdują się książki: do biblioteki, na targi książki, do księgarni. Może to być „wirtualny spacer” do księgarni internetowej – przy okazji każdego takiego „wyjścia” oswajamy dzieci ze światem książek.

Nawyki czytania wynosimy z domu, a intensywność praktyk lekturowych dzieci wiąże się bezpośrednio z przebiegiem socjalizacji czytelniczej w rodzinie oraz

rodzinnymi zasobami kapitału kulturowego. Badania społecznego zasięgu książki w Polsce realizowane przez Instytut Książki i Czytelnictwa BN w Warszawie potwierdzają, że czytający dorośli pochodzą z domów, w których czytało się książki i gdzie były one fizycznie dostępne.

A co czytają dzisiejsi nastolatki? I czy w ogóle czytają?

Wbrew rozpowszechnionym przekonaniom o nieczytelności współczesnej młodzieży, zawłaszczanej przez technologie i media społecznościowe, jest to ta grupa społeczna, która czyta stosunkowo intensywnie. W czytelnictwie dzieci i młodzieży możemy zaobserwować kilka prawidłowości. Im młodsze dzieci, tym wyższa aktywność czytelnicza, która z wiekiem niestety obniża się: najintensywniejszy kontakt z książką mają najmłodsze dzieci, te w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, nastolatki czytają mniej książek. Pozostawanie w procesie edukacji i szkolny przymus czytania lektur – choć przez samych nastolatków oceniany bardzo krytycznie – sprzyja czytelnictwu i kontaktom z książką. Czytelnictwo słabnie jeszcze bardziej po zakończeniu nauki.

Widoczne jest w tej sferze zróżnicowanie ze względu na płeć: więcej czytają dziewczynki niż chłopcy. Raport *World Reading Habits in 2020* wskazuje, że dziewczynki poświęcają też więcej czasu na czytanie w ciągu dnia niż chłopcy. Z badań GUS w Lublinie wynika, że w 2020 r. grupą najintensywniej korzystającą z bibliotek publicznych w mieście byli najmłodsi, tj. dzieci i młodzież poniżej 15. roku życia. Stanowili oni 1/3 wszystkich klientów bibliotek publicznych Lublina. Ciekawe jest, że 15-latkowie w Polsce lubią czytać, w porównaniu do innych państw członkowskich Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). W rankingu 38 państw zajmujemy czwarte miejsce.

Na pewno współcześni nastolatki, jako reprezentanci pokolenia „usieciowionych”, są bardziej aktywni w internecie i mediach społecznościowych. Nie oznacza to jednak, że nie czytają książek, a raczej, że specyficzne stają się dla nich niespotykane wcześniej na taką skalę strategie i praktyki lekturowe, tj. „czytanie ekranowe” za pośrednictwem czytnika ebooków, smartfona, korzystanie z serwisów streamingowych, słuchanie podcastów.

Jeśli chodzi o zainteresowania lekturowe nastolatków, to dużą popularnością wśród nich cieszy się tzw. masowa beletrystyka dla młodzieży. Są to globalne bestsellery, wsparte ekranizacjami, na ogół utrzymane w konwencji fantastyki. Nastolatki lubią także książki modne wśród rówieśników. Są to powieści obyczajowe, których bohaterowie przeżywają problemy charakterystyczne dla wieku dorastania, pierwsze zauroczenia, zakochanie, ale też porażki i trudne doświadczenia: depresji, uzależnienia, przemocy. Wciąż wznawia się wydania książek z klasyki światowej i polskiej literatury dziecięco-młodzieżowej. Popularne są również publikacje należące do nurtu *non fiction*, reagującego na problemy współczesnego świata. To nurt tematycznie bardzo zróżnicowany, obejmujący książki o ekologii, kulturze i architekturze, biologii i ciele człowieka, ekonomii i zarządzaniu finansami, polityce i demokracji, równouprawnieniu i emancypacji kobiet i wiele innych.

Podobno książka elektroniczna zaczyna zastępować drukowaną. Czy to prawda?

Badania amerykańskiej psycholożki Jean M. Twenge, dotyczące pokolenia iGen (*Internet Generation*) oraz diagnozy na temat dorastających przedstawicieli pokolenia Alpha, wskazują, że reprezentanci tych generacji prawie wcale nie czytają w czasie wolnym. J.M. Twenge dowodzi, że iGen nie czyta, ponieważ akcja w książkach nie „toczy się” dość szybko, że drukowane książki z linearną narracją nie są w stanie utrzymać uwagi pokolenia nauczonego klikać w następny link, „przewijać” do kolejnej strony w ciągu kilku sekund czy wchodzić w interakcję z urządzeniem/maszyną. Książka tradycyjna, której nośnikiem jest zadrukowany papier o skończonej powierzchni i objętości, sprawia, że jej perswazja jest dla przedstawicieli tego pokolenia ograniczona. Taka książka nie bardzo daje się wpisywać jako atrybut stylu życia oferowanego przez media cyfrowe i technologie. Nie da się jej „włączyć”, „wyłączyć”, „przewinąć”, dlatego dla tak wielu dorastających młodych ludzi ma ona status „przedmiotu martwego”.

Wydawcy książek obserwują te zmiany w dziecięcej sferze komunikacyjnej, elastycznie podążając za nowymi potrzebami niedorosłych konsumentów. W efekcie książka dziecięca dynamicznie przekształca się w zakresie formy. Na rynku dostępne są audiobooki i ebooki, książki hybrydowe z kodami QR, konwergencyjne,

z rozszerzoną rzeczywistością (*Augmented Reality*), aplikacje książkowe, smartbooki i inne wchodzące w miazgę z technologią. Papierowe wydania książek są jednak dużo bardziej dochodowe niż elektroniczne. I choć wśród współczesnych dzieci i nastolatków systematycznie przybywa czytelników wybierających cyfrowe formy książki, w ich wyborach lekturowych nadal dominuje książka drukowana.

Spójrzmy na kwestię czytelnictwa jeszcze z perspektywy autora. Czy na literaturze dziecięcej da się zarobić?

Kondycja rynku książki dla dzieci i młodzieży jest stosunkowo dobra. Bez wątpienia to jeden z dynamicznie rozwijających się segmentów branży wydawniczej. Książka dla dzieci i młodzieży dobrze się sprzedaje i okazuje się, że można na niej całkiem nieźle zarobić. W rankingu najlepiej zarabiających pisarzy w Polsce w 2021 r., który opublikował tygodnik „Wprost”, znajdziemy aż czterech autorów książek dla najmłodszych w pierwszej dziesiątce. Obok Remigiusza Mroza na podium uplasowały się: na miejscu drugim – Marta Galewska-Kustra, autorka serii „Pucio” (sprzedała 834 196 książek na łączną kwotę 2 417 270 zł), a na miejscu trzecim – Anita Głowińska, autorka serii „Kicia Kocia” (sprzedała 1 959 740 książek na łączną kwotę 2 189 803 zł). W pierwszej dziesiątce znaleźli się także cenieni przez czytelników: Justyna Bednarek (6. miejsce) – autorka serii „Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek”, która sprzedała ponad 240 000 książek na łączną kwotę 745 347 zł, oraz Rafał Kosik (10. miejsce) – autor powieści *science fiction* i *fantasy*, m.in. serii „Feliks, Net i Nika”, który sprzedał blisko 160 000 książek na kwotę 571 431 zł.

Trzeba jednak pamiętać, że sukces pisarza zależy od skuteczności działań marketingowych. Ci najlepiej zarabiający autorzy generują przychody nie tylko ze sprzedaży samych książek, lecz także ze sprzedaży praw autorskich do ich ekranizacji oraz rozmaitych „około-książkowych” gadżetów.

Czym powinniśmy się kierować przy wyborze książki dla naszych dzieci?

Dzieci oraz rodzice/opiekunowie stosują różne kryteria wyboru lektur do czytania. Czytelnik niedorośli poszukuje w książkach przede wszystkim silnych emocji, takich jak śmiech, strach i łzy. Poszukuje atrakcyjnych bohaterów. Nierzadko są to protagoniści „kospirują-

cy przeciw dorosłym”, łobuziaki-rozrabiaki, jak Koszmarny Karolek, Luzak, Cwaniaczek, Misiek Zdzisiek, albo „małe psotnice”, jak niesforna detektywka o pseudonimie Agentka Lola. Dzieci poszukują w książkach intrygujących fabuł, przygody, mrocznych historii (to tłumaczy popularność tzw. kryminałków i horrorów), książek, które przenoszą do magicznych światów *fantasy*, pełnych wróżek, smoków, elfów i trolli.

Z kolei rodzic/opiekun, który w odniesieniu do dziecka jeszcze nieczytającego samodzielnie występuje w roli pośrednika lektury, poszukuje książki „odpowiedniej” dla dziecka, wartościowej dydaktycznie, z mocnym przesłaniem. Często szuka takiej, która pomoże mu rozwiązać konkretny problem wychowawczy czy emocjonalny, z którym boryka się jego dziecko. Jako dorośli za bardzo przywiązujemy wagę do owego dydaktyzmu książki dla dzieci, zapominając, że może ona służyć maluchom w celach ludycznych, że książka jest po to, by dostarczać przyjemności płynącej z lektury.

Jakie książki wybierać dzieciom? Na pewno skierowane do dziecka i ciekawe dla niego, dostosowane do wieku i wrażliwości; przynoszące nie tylko wiedzę, ale także rozrywkę na wysokim poziomie; rozwijające dobry smak i poczucie humoru; unikające stereotypów związanych z płcią, stereotypów kulturowych, rasowych, narodowych; unikające przemocy nawet w zabawie; pozwalające czerpać przyjemność z przeżywania emocji, poznawania i marzenia. Myślę, że zawsze kiedy jest to możliwe, warto pozwolić dziecku, aby samo dokonało wyboru książeczki do czytania. Wesprzemy w ten sposób poczucie sprawczości u dzieci.

Rozmawiała Magdalena Cichońska

Literatura:

- Deskur M., *Supermoc książek. Poradnik upowszechniania czytania*, Warszawa 2021
 Deskur M., Szprycer-Brodowska A., Hałucha M., Wilczyńska E., *Supermoc książek w przedszkolu. Jak rozwijać zainteresowania czytelnicze dzieci?*, Warszawa 2021
Książką połączeni, czyli o roli czytania w życiu dziecka, Kraków 2018
Książką połączeni, czyli przedszkolak idzie do biblioteki, Kraków 2019
 McCrindle M., Feel A., *Generation Alpha. Understanding our children and helping them thrive*, An Hachette UK 2021
 Twenge J.M., *iGen. Dlaczego dzieciaki dorastające w sieci są mniej zbuntowane, bardziej tolerancyjne i mniej szczęśliwe...*, przeł. Olga Dziedzic, Warszawa 2019
 Ungeheuer-Gołąb A., *Rozwój kontaktów małego dziecka z literaturą. Podręcznik*, Warszawa 2011

Cały wywiad jest dostępny w formie podcastu na kanale „Głos nauki”.

Symposium nt. kreowania kultury dostępności w edukacji

7 marca 2022 r. w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS odbyło się Międzynarodowe Naukowe E-symposium pt. „Kreowanie kultury dostępności w edukacji. Z półwieczem lubelskiej szkoły pedagogiki specjalnej w tle”. Organizatorem wydarzenia była Katedra Psychopedagogiki Specjalnej i Socjopedagogiki Specjalnej, której kierownikiem jest dr hab. Zofia Palak, prof. UMCS. Spotkanie było realizowane na platformie MS Teams, na kanale YouTube oraz na Zoomie (z tłumaczeniem symultanicznym dla gości zagranicznych).

Celem symposium była wymiana doświadczeń badaczy, ale też upamiętnienie 50-letniej działalności i dokonań osób skupionych w lubelskim środowisku pedagogiki specjalnej. Wydarzenie otworzyli dyrektor Instytutu Pedagogiki dr hab. Stanisława Byra, prof. UMCS oraz dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS.

W części okolicznościowej dr Małgorzata Brodacka z Katedry Psychopedagogiki Specjalnej i Socjopedagogiki Specjalnej przedstawiła historię Zakładu Psychopedagogiki Specjalnej, który powstał z inicjatywy prof. dr hab. Zofii Sękowskiej w 1970 r. Na przestrzeni lat struktura zakładu uległa zmianom wynikającym ze względów merytorycznych. W 1999 r. wyodrębniono z niego Zakład Socjopedagogiki Specjalnej. W 2019 r. oba zakłady zostały połączone w ramach Katedry Psychopedagogiki Specjalnej i Socjopedagogiki Specjalnej. Pracownicy współpracują z przedstawicielami innych lokalnych uczelni, np. z Katolickim Uniwersytem Lubelskim, co przyczynia się do wzbogacenia potencjału lubelskiej pedagogiki specjalnej.

Dr hab. Zofia Palak, prof. UMCS przedstawiła zarys utworzonej przez prof. Zofię Sękowską koncepcji lubelskiej szkoły pedagogiki specjalnej, obrazujący jej tradycję

i wyzwania współczesności. U podstaw koncepcji lubelskiej szkoły pedagogiki specjalnej leży założenie, że charakterystyczną tendencją rozwoju współczesnej nauki jest coraz większy humanizm i antropocentryzm. Ten humanistyczny trend znalazł również swój wyraz w powstaniu odrębnych specjalizacji zajmujących się człowiekiem z niepełnosprawnościami w ramach medycyny, psychologii, pedagogiki i techniki.

Charakterystyczne dla szkoły lubelskiej są głęboki humanizm i interdyscyplinarność, które wyrażają się zarówno w metodologii badań naukowych, rozwiązywaniu złożonych problemów badawczych i diagnostycznych, jak i opracowywaniu koncepcji oraz metod oddziaływania pedagogiki specjalnej na płaszczyźnie edukacji, terapii, rehabilitacji i resocjalizacji. Realizowane w katedrze projekty badawcze i publikacje wykazują pewną ciągłość i kontynuację głównych założeń inicjatorce. Chociaż istota koncepcji przyjmowana jest w jej tradycyjnym rozumieniu, to zmieniające się czasy, warunki, potrzeby i wymagania powodują konieczność przesunięcia akcentów w rozwijaniu pewnych wątków oraz założeń tej szkoły. Realizowane i publikowane w katedrze badania naukowe ściśle korespondują z dokonującymi się przeobrażeniami i dotyczą nie tylko kluczowych problemów współczesnej pedagogiki specjalnej, ale również aktualnych wyzwań związanych z organizacją i wielopłaszczyznowymi konsekwencjami nauki zdalnej oraz indywidualnymi doświadczeniami osób z niepełnosprawnością w czasie pandemii COVID-19. Badania naukowe realizowane w Katedrze Psychopedagogiki Specjalnej i Socjopedagogiki Specjalnej stanowią kontynuację i twórcze rozwinięcie tradycji lubelskiej szkoły pedagogiki specjalnej, akcentującej nierozzerwalny związek i kluczowe znaczenie psychologicznych, pedagogicznych oraz socjologicznych problemów w teorii i praktyce edukacji, terapii czy rehabilitacji osób z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi oraz edukacyjnymi.

Część okolicznościową symposium wzbogaciły prezentacje filmów i zdjęć obrazujących postaci, sytuacje i wydarzenia z historii zakładów, opracowane przez dr Magdalenę Wójcik z Katedry Psychopedagogiki Specjalnej i Socjopedagogiki Specjalnej. Wielu pracowni-

ków wniosło istotny wkład w jakość dorobku współczesnej pedagogiki specjalnej, dostarczając inspiracji do poszukiwania nowych obszarów dociekań empirycznych oraz działań wdrażających. Wiele osób brało udział w kształceniu kadr pedagogów, ale też pracowników naukowych. Warto przypomnieć nazwiska postaci nieżyjących: wspomnianej prof. dr hab. Zofii Sękowskiej, dr. hab. Andrzeja Pieleckiego, prof. UMCS, prof. dr. hab. Tadeusza Gałkowskiego, prof. dr. hab. Jana Pańczyka, dr. Grażyny Tkaczyk, dr. Jolanty Kawki, dr. Edwarda Pasternaka.

Kolejna część sympozjum realizowana była w dwóch sesjach. Podejmowana problematyka koncentrowała się na dostępności uwzględniającej potrzeby edukacyjne i rozwojowe osób z niepełnosprawnością czy społecznie niedostosowanych, osób zdolnych czy pochodzących z mniejszości narodowych. Odniesiono się do wielu wymiarów dostępności, ze szczególnym uwzględnieniem jej kontekstu w środowisku edukacji, rehabilitacji i wsparcia. W sympozjum uczestniczyli przedstawiciele wielu znanych ośrodków naukowych z Polski i zagranicy, w tym z Ukrainy, Słowacji, Hiszpanii i Włoch. Uwaga polskich badaczy skoncentrowana była w dużym zakresie na edukacji włączającej, której postulowany model wymaga ugruntowania naukowego.

Prof. dr hab. Zenon Gajdzica (Uniwersytet Śląski) w Katowicach omówił kwestie współpracy szkół specjalnych ze szkołami ogólnodostępnymi. Prof. dr hab. Andrzej Twardowski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) pokazał możliwość wykorzystania rówieśniczego tutoring w kontekście edukacji włączającej. Dr hab. Anna Zamkowska, prof. UTH (Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu) scharakteryzowała model kultury szkoły włączającej. Przedstawicielki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego: prof. dr hab. Kazimiera Krakowiak, dr Renata Kołodziejczyk oraz dr Aleksandra Borowicz zaproponowały nową strukturyzację podstawy programowej, adekwatną do potrzeb edukacji włączającej. Prof. dr hab. Andrzej Sękowski (KUL) odniósł się do możliwości wspierania ucznia zdolnego. Dr hab. Ewa Domagała-Zyśk, prof. KUL omówiła znaczenie udziału rodziców dzieci z niepełnosprawnością słuchową w procesie diagnozy funkcjonalnej. Prof. dr hab. Yuriy Pachkovskyy (Lwowski Uniwersytet Narodowy im. Iwana Franki) mówił o roli wartości duchowych

w rozwoju i kształceniu młodzieży. Prof. dr hab. Jacek Błęszyński (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie) zaprezentował doświadczenia edukacyjne osób z autyzmem. Dr hab. Bernadeta Szczupał, prof. APS (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej w Warszawie) pokazała wyniki badań obrazujące doświadczenia studentów z niepełnosprawnością wzrokową. Przedstawicielki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie dr hab. Agnieszka Żyta, prof. UWM oraz dr hab. Katarzyna Ćwirynkało, prof. UWM omówiły rezultaty badań poświęconych trudnościom i potrzebom studentów z niepełnosprawnością. W sekcji pierwszej znalazło się również wystąpienie dr. hab. Piotra Majewicza, prof. UP oraz dr. Jacka Sikorskiego z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie poświęcone wsparciu psychologiczno-pedagogicznemu uczniów z zaburzeniami psychicznymi.

Zagadnienia drugiej sesji tematycznej koncentrowały się na inkluzji osób z różnymi potrzebami edukacyjnymi i rozwojowymi. Dr hab. Agnieszka Lewicka, prof. UMCS omówiła problemy i potrzeby więźniów z dysfunkcjami w stanie zdrowia i sprawności. Zespół w składzie prof. PaedDr. Vladimír Klein, PhD i doc. PhDr. Viera Šilonova, PhD (Prešovská Univerzita v Prešove, Słowacja) oraz dr hab. Mieczysław Dudek, prof. PWSTE (Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna w Jarosławiu) przedstawił zagadnienia edukacji uczniów z romskiej mniejszości narodowej. Prof. Carmen Moret-Tatay (Universidad Católica de Valencia San Vicente Mártir w Hiszpanii) opisała zastosowanie botów głosowych w badaniu biomarkerów językowych u studentów. Prof. Susana Agudo i prof. Marta García-Sampedro (Uniwersytet w Oviedo w Hiszpanii) pokazały zastosowanie nowych technologii we wspieraniu aktywnego starzenia się. Prof. Antonio Torralba-Burrial (Uniwersytet w Oviedo w Hiszpanii) mówił o możliwości wykorzystania metody blended-learnigu w edukacji. Dr Maria Trzecińska-Król (APS w Warszawie) zrelacjonowała opinie rodziców uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na temat edukacji zdalnej. Prof. Francesco Pira (Uniwersytet w Messynie we Włoszech) pokazał konsekwencje zaangażowania dzieci i młodzieży w korzystanie z technologii dla ich rozwoju i funkcjonowania.

Monika Parchomiuk

Erasmus Days 2022 na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS

Umiejdzynarodowienie jest jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed polskim szkolnictwem wyższym. Wychodząc mu naprzeciw, Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS zorganizował wydarzenie propagujące międzynarodową mobilność edukacyjną studentów i pracowników naszego Uniwersytetu – Erasmus Days 2022.

Wydarzenie, przygotowane przez członków Wydziałowego Zespołu ds. współpracy międzynarodowej pod przewodnictwem dr hab. Agnieszki Lewickiej-Zelent, prof. UMCS, prodziekan ds. jakości kształcenia oraz Wydziałowego Zespołu ds. wymiany międzynarodowej kadry dydaktycznej, odbyło się w dniach 1–2 marca 2022 r. Głównym celem przedsięwzięcia była promocja Programu Erasmus+ wśród studentów i pracowników Wydziału Pedagogiki i Psychologii oraz zapoznanie gości zagranicznych z ofertą dydaktyczną wydziału. Spotkanie było również doskonałą okazją do pogłębienia kontaktów z uniwersytetami partnerskimi, zapoznania się z aktualnymi regulacjami dotyczącymi zagranicznych wyjazdów dydaktycznych i ofertą uniwersytetów partnerskich oraz wymiany doświadczeń związanych z uczestnictwem w programie europejskiej mobilności dla szkolnictwa wyższego.

W części inauguracyjnej udział wzięli m.in. dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS oraz zastępca dyrektora Instytutu Pedagogiki dr hab. Barbara Bilewicz-Kuźnia. Ważnym punktem programu była promocja naszego Uniwersytetu oraz wydziału. Tego zadania podjęły się: dr Justyna Gerłowska, prezentując UMCS, dr hab. Barbara Bilewicz-Kuźnia („Research fields and methodological solutions of the Institute of Pedagogy during the pandemic”) oraz ponownie dr Justyna Gerłowska wraz z mgr Magdaleną Bury-Kamińską („Research fields of the Institute of Psychology”).

Bogaty program wydarzenia zorganizowanego pod hasłem „Lessons to be learned from the remote learning in the pandemic – implications for educators” uświetniły

wystąpienia gości z uniwersytetów partnerskich z Hiszpanii, Wielkiej Brytanii, Ukrainy i Rumunii, a także pracowników naszego wydziału. Licznie zgromadzeni na spotkaniu on-line studenci i pracownicy mieli okazję poznać interesujące projekty badawcze, wymienić się doświadczeniami i zyskać inspirację do nowych działań prowadzonych na gruncie dydaktycznym i naukowym.

Sesję plenarną rozpoczęła dr hab. Agnieszka Lewicka-Zelent, prof. UMCS wystąpieniem pt. „Education during a pandemic – a time of challenges and development”, wskazując na wyzwania, z jakimi mierzyliśmy się w czasie pandemii Covid-19 w kontekście dydaktycznym, podkreślając także ich wymiar rozwojowy. Swoje eksploracje badawcze związane z pandemią zaprezentowali także dr Lidija Oryshchyn z Lviv State University of Internal Affairs w Ukrainie („Online learning advantages: what will be useful?”), prof. Antonio Torralba-Burrial („Online classes promoting environmental outdoor learnings”) oraz prof. Nuria Hernández Nanclares z University of Oviedo w Hiszpanii („Instructional design for blended educational environments”). Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS reprezentowały prof. Urszula Oszwa („The future has arrived: Remote learning in COVID-19 pandemic”) oraz dr Dorota Chmich („UDL in remote learning: meeting each learner’s variability”). Badaczki z Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca w Rumunii – prof. Alexandra Cotoc, prof. Veronica Micle, prof. Ioana Mudure-Iacob, prof. Raluca Pop oraz prof. Ana Maria Hopartean przedstawiły własne innowacyjne podejście w kształceniu zdalnym („Dial 4U – Innovation in Online Higher Education. BBU’s Role and Contribution in Mediating and Facilitating Online Language Learning”). Prof. Jörg Fachner z Cambridge Institute for Music Therapy Research Anglia Ruskin University w Wielkiej Brytanii zaprezentował wyniki badań własnych wskazujących, w jaki sposób możemy wykorzystywać badania EEG mózgu, by analizować zmiany w nim zachodzące podczas muzykoterapii („Social Neuroscience and Music therapy Research – How to do research in practice”).

Praktycznemu wymiarowi mobilności edukacyjnej poświęcony był drugi dzień wydarzenia. Wówczas odbyło się spotkanie informacyjne dla pracowników i studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii UMCS.

Przedstawiciel Biura ds. Obsługi Studiów i Studentów Zagranicznych UMCS mgr Justyna Mazur zaprezentowała aktualne regulacje i wytyczne dotyczące zagranicznych wyjazdów dydaktycznych, a dr Alicja Lisiecka, wydziałowy koordynator Programu Erasmus+ przedstawiła aktualną ofertę uniwersytetów partnerskich.

Ważnym punktem tegorocznej edycji Erasmus Days były spotkania z nauczycielami akademickimi oraz stu-

dentami – beneficjentami Programu Erasmus+, którzy podzielili się doświadczeniami zdobytymi podczas realizacji mobilności w instytucjach partnerskich, oraz konsultacje z organizatorami i koordynatorami programu z ramienia wydziału.

Już dziś zapraszamy na kolejną edycję Erasmus Days na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UMCS w 2023 r.

Dr Dorota Chomicz

Współpraca z Gannon University

W dniach 14–18 marca 2022 r. dr hab. Paweł Pasierbiak, kierownik Katedry Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej przebywał w Stanach Zjednoczonych, realizując mobilność międzynarodową w ramach programu Erasmus+ KA107. Wizyta w Gannon University (Erie, PA) odbyła się z niemal dwuletnim opóźnieniem z powodu pandemii koronawirusa.

Dr hab. Paweł Pasierbiak przeprowadził cykl wykładów dotyczących międzynarodowej integracji gospodarczej, w tym integracji dokonującej się w regionie Azji i Pacyfiku. Na prośbę pracowników i studentów GU poruszone były również tematy związane z ekonomiczno-społecznymi skutkami wojny w Ukrainie. W Erie, mieście partnerskim Lublina, mieszka spora grupa Ukraińców, ale również Polaków, w związku z czym relacje polsko-ukraińskie oraz zagadnienia związane z toczącym się aktualnie konfliktem zbrojnym spotkały się z żywym zainteresowaniem odbiorców.

Koordinatorem współpracy ze strony Gannon University jest dr Bruce A. Kibler, który w tym semestrze prowadzi zajęcia dla studentów Wydziału Ekonomicznego UMCS z przedmiotu Strategic Management. Dotychczasowe efekty kooperacji obejmują m.in. dwa artykuły naukowe, które wspólnie opublikowali dr hab. Paweł Pasierbiak oraz dr Bruce A. Kibler. Kooperacja między UMCS i GU poza aspektem dydaktycznym obejmuje także działalność naukową.

Podjęmowane w ramach programu Erasmus+ działania promują aktywność nie tylko w zakresie współpracy między UMCS i Gannon University, ale także w zakresie współpracy miast partnerskich Lublin i Erie.

Wizyta w Gannon University była również okazją do promowania kierunków anglojęzycznych prowadzonych na Wydziale Ekonomicznym UMCS. Przedstawiona oferta spotkała się z zainteresowaniem studentów amerykańskich. Jeżeli nowy złożony wniosek w ramach programu Erasmus+ z krajami partnerskimi zostanie zaakceptowany, studenci z Gannon University będą mogli albo zrealizować część studiów na naszym wydziale, albo podjąć naukę w ramach studiów I lub II stopnia. Podobnie studenci Wydziału Ekonomicznego UMCS będą mogli wyjechać na semestr do Gannon University.

Paweł Pasierbiak

Mentoring. Partnerstwo w praktyce

Mentoring kojarzy się z czymś pomiędzy coachingiem a prowadzeniem seminariów doktoranckich. Większość naukowców ma doświadczenia mentorskie, chociaż nie do końca jest tego świadoma. Mentoring nie musi być bowiem oficjalnym, zakontraktowanym procesem, a jego elementy wykorzystujemy zarówno w życiu zawodowym, jak i prywatnym, pokazując drogi rozwoju mniej doświadczonym przyjaciółom czy współpracownikom.

W 2021 r. byłam mentorem w pilotażowym programie Mentoring Uniwersytetu Warszawskiego (<https://mentoring.uw.edu.pl>). Jego pierwsza edycja została dopasowana do potrzeb studentów UW oraz Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego i opierała się na cyklicznych spotkaniach z mentorami, którzy dawali praktyczne wsparcie w budowaniu życia zawodowego młodych ludzi. W związku z różnorodnością tematów, którymi byli zainteresowani mentee, stworzono sześć obszarów, do których zaproszeni zostali absolwenci UW – specjaliści z różnych branż. Były to: 1. Marka osobista, wystąpienia publiczne, agencje kreatywne i szkolenia; 2. Badania naukowe, medycyna, wellbeing, nauka i technologia; 3. Biznes odpowiedzialny społecznie, NGO, turkusowe przywództwo, edukacja; 4. Umiejętności przyszłości, empatia, inteligencja emocjonalna, coaching i mentoring; 5. Startupy, growth hacking, pitching, inwestowanie; 6. Strategia, zarządzanie ludźmi, zarządzanie przedsiębiorstwem, korporacje.

W ramach programu zostałam połączona z mentee – studentką medycyny WUM, co początkowo wydawało się dość egzotyczne (dziennikarka-medioznawczyni z przyszłą lekarką). Pierwsze spotkanie miało na celu zakontraktowanie procesu mentoringu, wzajemnych oczekiwań, obaw, sprawdzenie aktualnej wiedzy mentee. Ważne było przy tym także określenie przez mentee, co dla niej oznacza osiągnięcie sukcesu w procesie, czego oczekuje od swojego mentora, z czym przychodzi. Oczywiście określenie celów mentoringu jest bar-

dzo ważne, jednak nie zawsze mogą być one skonkretyzowane już podczas pierwszego spotkania.

Luźne jeszcze pomysły należy notować, a potem dać czas mentee na przeanalizowanie i ponowne określenie realnych celów. W moim przypadku już po pierwszych, bezpośrednich spotkaniach okazało się jednak, że mentee ma dość jasno sprecyzowane cele – chciała nauczyć się podstaw pracy naukowej, w tym pisanie artykułów naukowych oraz popularyzowania wiedzy medycznej w praktyce.

Każda sesja mentoringowa oparta jest na pewnej, dość luźno określonej strukturze. Ustalamy w niej cel, omawiamy rezultaty ewentualnej pracy domowej, wydarzeń, które miały miejsce pomiędzy spotkaniami, rozwiązujemy aktualne problemy, podsumowujemy sesję, opracowujemy listę działań, które mają być prowadzone do kolejnego spotkania. Pytamy także mentee, co zrobi do następnej sesji, by zbliżyć się do swojego celu oraz co widzi, że może przygotować, jakie konkretne działania podjąć do kolejnego spotkania. Sesję kończymy pytaniami dotyczącymi rezultatów spotkania, np. co pomogło, co dało motywację do dalszego działania, co przełamuje ewentualne bariery w pracy i czy sam mentor może coś poprawić w swoich działaniach. Bardzo ważne przy tym jest, że mentor nie stawia sztucznych granic pomiędzy mentee a sobą. Nie ma dystansu, ale z drugiej strony ufamy sobie wzajemnie, że cele przyjęte na początku spotkań będą sprawnie zrealizowane. Pytania, które podsumowywały poszczególne spotkania (bezpośrednio w Warszawie oraz on-line) sprawiały, że całość procesu była lepiej ustrukturalizowana, nie było problemów z trzymaniem się konkretnych celów.

Po pewnym czasie pracy z moją mentee konieczne było sprawdzenie, czy ona czuje, że jest na dobrej drodze do realizacji celów, czy może coś się zmieniło, jak określa swoje postępy w pracy, czy potrzebny jest np. bardziej zdefiniowany cel spotkań. Okazało się, że rozumiemy się tak dobrze, że nie było żadnych problemów z prowadzeniem badań dotyczących innowacyjnych metod uczenia się w uczelniach medycznych. Mentee stawała się coraz bardziej samodzielna, by na koniec procesu przedstawić artykuł anglojęzyczny oparty m.in. o badania ankietowe przeprowadzone na dużej grupie studentów medycyny (nie tylko z własnej uczelni), blog popularyzujący medycynę w prak-

Fot. Julia M. Cameron / Pixels

tyce oraz własną stroną internetową. Artykuł będzie opublikowany w anglojęzycznym ebooku dotyczącym innowacyjnych metod kształcenia w praktyce nauczania w szkołach wyższych w Polsce i Belgii (we współpracy z Uniwersytetem w Mons).

Ponadto od lutego 2022 r. zostałam mentorem dla pracownicy ministerstwa edukacji w Ghanie jako ekspert Microsoft. Dzięki temu będzie można nawiązać bliższą współpracę z tym krajem, a efektem procesu mentoringowego ma być publikacja naukowa mentee w anglojęzycznym ebooku, który ma dotyczyć innowacyjnego kształcenia w wybranych krajach świata.

Od kwietnia 2022 r. mam dołączyć do zespołu mentorów w ramach II edycji programu mentoringowego UW. Chociaż każdy udział w programach mentoringowych jest niewątpliwie wyzwaniem, daje także energię do pokonywania własnych barier i zdobywania nowych umiejętności oraz cennych kontaktów z młodymi, niejednokrotnie już doświadczonymi zawodowo podopiecznymi. Konkretnie sukcesy mentee, w tym np. artykuły naukowe czy doświadczenia badawcze, to największa satysfakcja z pracy mentora.

Lidia Pokrzycka

Instytut Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach

„Czwartek badawczy” w Instytucie Pedagogiki

17 marca 2022 r. w Instytucie Pedagogiki odbyło się kolejne spotkanie naukowe z cyklu „Czwartki badawcze”. Gościem był dr hab. Jacek Pyżalski, prof. UAM, który wygłosił wykład pt. „Umiejętności cyfrowe nastolatków. Czy na pewno jest tak, jak nam się wydaje?”.

Dr hab. Jacek Pyżalski, prof. UAM jest wybitnym badaczem z zakresu kompetencji cyfrowych i komunikacji zdalnej, od wielu lat realizuje międzynarodowe projekty badawcze, systematycznie publikuje oryginalne wyniki badań i nowatorskie rekomendacje praktyczne. Prelegent omówił aktualne tendencje w badaniach nad komunikacją zdalną sytuowane w paradygmacie ryzyka, odpowiadając tym samym na pytanie: „Skąd

wiemy, jak jest z funkcjonowaniem on-line u młodych ludzi?”. Wyjaśnił „twarde” mity i nadinterpretacje zjawisk obserwowanych w wykorzystywaniu technologii.

Długa dyskusja po wykładzie dotycząca wielu znaczących i niejednoznacznych obszarów analizy rzeczywistości wirtualnej, komunikacji zdalnej, kompetencji cyfrowych i funkcjonowania młodego pokolenia on-line/off-line, potwierdziła ważność i atrakcyjność poznawczą podjętej problematyki.

Po raz kolejny „Czwartek badawczy” wzbudził spore zainteresowanie pracowników i doktorantów, wyrażone dużą frekwencją, komentarzami i dyskusją z prelegentem.

Urszula Lewartowicz

Krajna – kolejna perła do korony archeologii UMCS

Myszę, że w podświadomości akademickiej społeczności naszej Uczelni tkwi przekonanie, że archeolodzy spod znaku UMCS nosa nie wychylają poza Lubelszczyznę, ocierając się jedynie swoją aktywnością o województwo świętokrzyskie. Nie przeczę, ogrom naszych działań skoncentrowany jest na tych obszarach i tu tkwią też korzenie wielu naszych sukcesów. Niemniej nasza aktywność obejmuje wiele innych obszarów i terytoriów, z punktu widzenia geografii rozlokowania ośrodków archeologicznych w naszym kraju mogących uchodzić za wręcz fanaberyczne, o ile nie uzurpatorskie.

Przez kilka lat ekspedycja kierowana przez dr. hab. Piotra Łuczkiwicza realizowała interdyscyplinarny projekt oparty o wielkie wykopaliska na legendarnym dla archeologii europejskiej cmentarzysku od czasów przedchrystusowych po wielkie wędrówki ludów w Malborku-Wielbarku. A to przecież właściwie obszar ujścia Wisły i niepisana domena badawcza archeologów z Pomorza. Z moim przyjacielem, germanistą Wieńczysławem Niemirowskim zaistnieliśmy nie tylko jako badacze północnej Wielkopolski¹, ale również przekonujemy, że nasza wiedza o archeologii ziemi lubuskiej ma kluczowe znaczenie dla zrozumienia procesów kulturowych i historycznych, które zaszły na jej obszarze². Sięgnęliśmy też śmiało nieco dalej na północ od Warty, wzbudzając zdumienie osiągnięciem w zakresie rekonstrukcji zasobów przedwojennego muzeum z Myśliborza, które przecież w całości zaginęły³. To pociągnęło za sobą nową ocenę znaczenia regionu, z jakiego gromadziło

ono zabytki dla wiedzy o okresie rzymskim⁴ i na tym nie poprzestajemy, mając w garści ogromny zasób nikomu nieznanymi źródłami, które właśnie ubieramy w postać trzytomowej monografii. Słowem – lubelska szkoła archeologiczna jest ekspansywna, również dlatego, że potrafi wykorzystać interdyscyplinarne wsparcie.

A to rodzi konsekwencje.

Praca nad korpusem importów rzymskich z obszaru Lubelszczyzny dała nam, oprócz satysfakcji z osiągnięcia atrakcyjnego finału, ogromne doświadczenie w operowaniu takimi źródłami do dziejów starożytnych. Starłem się niedawno w miarę przystępnie zapoznać czytelników „Wiadomości Uniwersyteckich” z efektem dwudziestu lat mozolnej, często niewdzięcznej, momentami skrajnie nudnej pracy nad *Corpus der römischen Funde... Lubliner Land*⁵. Udowodniliśmy, że sukces takiego przedsięwzięcia zasadza się na pracy zespołowej, interdyscyplinarnej, a jak trafnie ocenili moi młodszy koledzy kartografowie – Jakub Kuna i Mateusz Zawadzki z UMCS – tak naprawdę to stworzyliśmy dobry początek do rzeczy wielkich o znaczeniu ponadregionalnym i prestiżu europejskim. Właśnie nad tym wyzwaniem intensywnie pracujemy.

Po uderzeniu w naukowy stół nożyce się odezwały i to bardzo dźwięcznie, a zabrzmiały z pozornie tylko nieoczekiwanej strony. Otóż o patronat merytoryczny UMCS nad analogicznym korpusem importów, obejmującym terytorium po wschodniej stronie Wisły (mniej więcej od wysokości Włocławka po Świecie nad Wisłą), poprosiło wielce zasłużone dla archeologii Muzeum im. ks. Władysława Łęgi z Grudziądza, gdzie za wykonanie całości wzięła się z pasją Małgorzata Kurzyńska, autorka kilku znakomitych monografii. Oczywiście przyjmując lubelskie wzorce.

1 A. Kokowski, W. Niemirowski, *Na tropie zaginionych odkryć. Archeologia w świetle doniesień prasowych z dawnej prowincji Grenzmark Posen-Westpreußen – Auf den Spuren von Verlorenen Entdeckungen. Die Archäologie im Spiegel der Presse der ehemaligen Provinz Grenzmark – Posen-Westpreußen*, Lublin 2016.

2 A. Kokowski, W. Niemirowski, „Eine Silbermünze...” („A silver coin...”) – or on coins in a newspaper [w:] Aleksandria. *Studies on Items, Ideas and History Dedicated to Professor Aleksander Bursche on the Occasion of His 65th birthday*, R. Chowaniec & R. Ciolek (Eds.), Harrassowitz Verlag, Wiesbaden, s. 217–224.

3 A. Kokowski, W. Niemirowski, *Soldin / Myślibórz. Nieznane fakty z dziejów muzeum i archeologii dawnego powiatu myśliborskiego w okresie międzywojennym* [w:] A. Kasprzak, A. Kuczkowski, M. Krzepakowski (red.), *Archaeologia-Pomeranica-Musealia. Studia z okazji 80. urodzin Ignacego Skrzyпка*, Koszalin, s. 545–570.

4 A. Kokowski, *Grób „księżniczki” z okresu rzymskiego z miejscowości Różańsko (Rosenthal), w pow. myśliborskim* [w:] A. Michałowski, M. Brzostowicz, M. Kaczmarek, A. Stobin (red.), *Ze świata dawnych barbarzyńców. Studia pradziejowe i wczesnodziejowe. Księga dedykowana Profesorowi Henrykowi Machajewskiemu z okazji 70. urodzin i 50 lat pracy archeologicznej*, Poznań 2021, s. 333–348.

5 A. Kokowski, *Handlujemy! – czyli importy rzymskie na Lubelszczyźnie*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 3/274: 2021, s. 38–41; tenże – *Świętyni koniec – jeszcze lepszy początek*, „Wiadomości Uniwersyteckie”, Nr 2/283: 2022, s. 70–72.

Ale najmiłsze „oczekiwanie” naszej aktywności przyszłości właściwie z terytorium, z którego się wywodzę – z Krajny, gdzie „dzieciłem będąc”, zapalałem miłością do archeologii⁶. To stosunkowo niewielki obszar pogranicza kulturowego pomiędzy Wielkopolską a Pomorzem (właściwie Kaszubami), rozciągnięty wzdłuż Noteci pomiędzy Gwdą

na zachodzie i Brdą na wschodzie, a od północy odcięty rzeczkami o wdzięcznych nazwach Dobrzyńka, Kamionka i Orla. Z punktu widzenia większości archeologów w tym kraju to klasyczne archeologiczne „zadupie”, gdzie (przynajmniej dla okresu rzymskiego) odkryć i badań jest niewiele, ale chyba tylko dlatego, że znalazło się w klasycznej strefie pogranicza wpływów wielkich akademickich ośrodków naukowych: poznańskiego, łódzkiego i toruńskiego. Widać jakoś nieskładnie było ich przedstawicielom wchodzić na obszar pogranicza.

Sygnałem, że chyba się mylimy co do stanu rozpoznania tego obszaru, jak i co do naszej wiedzy o odkryciach już dokonanych, nie mówiąc o znaczeniu ich dla rozwiązywania zagadek prahistorycznych, była już co prawda moja książka o archeologii ziemi złotowskiej sprzed wielu lat⁷, która przewróciła stolik gry naukowej, ale przede wszystkim wspomniane wspólne dzieło z W. Niemirowskim i drobniejsze nasze próby zgłębiania zawiłości dziejów Krajny⁸.

↑ 1. Urna z rzymskiego wiadra z Dorotowa (pow. sępoleński)
2. Elementy planszowej gry hazardowej z Dorotowa (pow. sępoleński)

tych odkryć; oraz Jarosława Roli z Muzeum Okręgowego w Pile, członka KAFU, autora niezwykłych odkryć i ustaleń archeologii z zachodniej Krajny i jej obrzeży, że o licznych publikacjach o kapitalnym wprost znaczeniu nie wspomnę.

Przyznam, że do pomysłu podszedłem z dość bojaźliwą ostrożnością, dyktowaną nie strachem o zdolność wykonania tak sformułowanego zadania, ale obłożoną pamięcią o uciążliwości pracy nad tomem lubelskim. Po pierwsze, nie ma mowy o powtórzeniu wyniku tomu lubelskiego – myślę o jego objętości, chociażby dlatego, że zajmiemy się terenem kilkakrotnie mniejszym. Po drugie, w literaturze funkcjonuje niewiele wiadomości o dokonanych na Krajnie odkryciach przedmiotów pochodzenia rzymskiego – mogę je właściwie wymienić z pamięci, bez obawy o uchybienie szczegółowości takiej *ad hoc* stworzonej listy. Chociaż te, które jednak mają stałe miejsce w opracowaniach naukowych, do tuzinkowych nie należą (!). Wszyscy z mojej branży znają ciepłopalny grób „książęcego hazardzisty” z Dorotowa w pow. sępoleńskim (II/III w. po Chr.), pochowanego w paradnym rzymskim wiadrze mosiężnym z kompletem rzymskich również przyborów do gry planszowej i złotym naszyjnikiem. Badaczom starożytności znane jest też „opuszczone” w dramatycznych zapewne okolicznościach w bagno znalezione worka miedzianych monet (ponad pięć tysięcy sztuk (!) z ostatniej ćwierci III w. po Chr.), zamkniętego rzymską pieczęcią legionową – to okolice Piły. Spory na temat, czy jest to skarb

⁶ A. Kokowski, *Złotów – opowieść o małym miasteczku*, Lublin 2012.

⁷ A. Kokowski, *Przygoda z archeologią, czyli najstarsze dzieje Krajny Złotowskiej (do czasów lokacji miasta Złotowa)*, Warszawa 2011.

⁸ Np. A. Kokowski, W. Niemirowski, *O Gotach w gazecie – czyli znane i nieznane informacje o grobach kultury wielbarskiej z miejscowości Stawianowo w pow. złotowskim*, „Wiadomości Archeologiczne” LXXII, 2021, s. 143–156.

Muzykoterapia w naukach społecznych

germańskiego dezertera z rzymskiego zaciągu legionowego, czy też zdobycz kasy legionowej po jednej z wielu potyczek Germanów z Rzymianami, czy w końcu, po prostu, złodziejskie trofeum – rozpała wyobraźnię w wielu dyskusjach. O cmentarzysku z badań małżeństwa Łosiów w Zakrzewskiej Osadzie – odkryto tam m.in. pochówek ludzki złożony do ziemi w łodzi – już wspominałem. A więc może jednak warto podjąć rękawicę? Zastanawiałem się tylko przez ułamek chwili. W końcu przecież podsumowanie naszej wiedzy o obecności importów na Krajnie może wywindować zainteresowanie regionem i pomóc stworzyć interesujące projekty badawcze z udziałem żadnej naukowych wyzwań archeologicznej młodzieży. A o to zawsze warto zawałczyć.

Nie przeciągając, powiem, że wystartowaliśmy już trzy miesiące temu, również z entuzjastycznym wsparciem moich kolegów kartografów. Z równym im entuzjazmem do zespołu z udziałem państwa Łosiów i J. Roli dołączył „król amatorskiej archeologii Rzeczypospolitej Polskiej” – Rober Kraszczuk z Wałcza, z zawodu stolarz, z zamiłowania tropiciel archeologicznych odkryć i niestrudzony przeszukiwacz archiwów oraz kolekcji, autor kilku cytowanych publikacji naukowych (!).

Tak więc powstał, póki co siedmioosobowy, zespół do realizacji *Corpus der römischen Funde im europäischen Barbaricum – Krajna – Polen Band 6*. I jak to zwykle w takich sytuacjach bywa, nieomal natychmiast rozsypał się worek z informacjami o nieznanym dotąd odkryciach importów rzymskich, zalegających zapomniane półki muzealnych magazynów. Zaistniała też oczywista potrzeba weryfikowania i prostowania nietrafionych ocen i pomyłek z literatury przedmiotu, mobilizacji najmniejszych nawet muzeów i środowiska konserwatorskiego. Machina się rozpędza i wszystko przemawia za tym, że w przyszłym roku kolejny tom „zielonej serii” ujrzy światło dzienne.

Wygląda na to, że archeologia z UMCS na trwałe zagości wśród badaczy północnej Polski. Nowa perła zabłyśnie w koronie naukowych dokonań, a Lublin zyska nowe rzesze kibiców archeologicznej przygody. Może więc też więcej stamtąd studentów wybierze nasza Uczelnia? Tak sobie zamarzyłem na koniec i to wcale nie bez wiary w spełnienie tego pragnienia.

Andrzej Kokowski

4 marca 2022 r. z gościnnym wykładem pt. „Muzykoterapia w naukach społecznych” na Wydziale Pedagogiki i Psychologii gościła prof. Barbara L. Wheeler, certyfikowana amerykańska muzykoterapeutka, wykładowca prestiżowych uniwersytetów na całym świecie. Poruszyła kwestie definiowania muzykoterapii, sposobu oddziaływania muzyki na układ nerwowy człowieka, a przede wszystkim ukazała możliwości wykorzystania muzykoterapii w pracy z pacjentami o różnym obrazie klinicznym. Wystąpienie opatrzone było licznymi przykładami wideo z praktyki klinicznej przez co przekaz zyskał interesującą i inspirującą formę. W dyskusji, która wywiązała się na końcu spotkania, poruszane były zagadnienia dotyczące sytuacji muzykoterapii w Polsce oraz wymagań stawianych kandydatom na muzykoterapeutów w Polsce i USA. Wykład był transmitowany na platformie YouTube, aby wszyscy zainteresowani studenci mogli w nim uczestniczyć.

Archiwum prywatne

↑ Prof. Barbara L. Wheeler

Warto podkreślić, że prof. B.L. Wheeler należy do grona najbardziej uznanych muzykoterapeutów na świecie. Przez całą swoją drogę zawodową była aktywną klinicystką, pracującą z osobami z różnymi potrzebami – w szpitalach, domach pomocy i innych placówkach medycznych. Rozpoznawalność w świecie nauki dały jej liczne publikacje, których była współautorem lub redaktorem, m.in.: *Music Therapy Handbook* (2015); trzy edycje ogromnego dzieła pt. *Music Therapy Research* (1995, 2005, 2016) oraz dwie edycje *Clinical Training Guide for the Student Music Therapist* (2005, 2017).

Prelegentka znana jest także z zaangażowania w działalność organizacyjną. Zainicjowała program muzykoterapii na uniwersytecie Louisville w USA, była prezesem Amerykańskiego Stowarzyszenia Muzykoterapii (American Music Therapy Association). Za swoje osiągnięcia w 2017 r. została wyróżniona nagrodą Lifetime Achievement Award przyznawaną przez Światową Federację Muzykoterapii, zaś dwa lata później otrzymała wyróżnienie Lifetime Achievement Award od Amerykańskiego Stowarzyszenia Muzykoterapii.

Krzysztof Stachyra

Zdjęcie: Pixabay

Dzienniki wojenne Maxa Levady

Wojna, która spadła na Ukrainę, spadła również na nas. Przerażenie zastąpione szybko troską o przyjaciół, z którymi „od zawsze” zgłębiałyśmy starożytne dzieje wschodniej Europy, wymusiło na nas troskę i niepokój o ich losy. Z trudem wyłapujemy urywane kontakty, dzielimy się najbardziej ułamkowymi nawet informacjami. Mężczyźni walczą. Kobiety cierpią. Dzieci są przerażone. Wszyscy szukają namiastek normalności i sił na przetrwanie. Nie chcą zostawić swojej ojczyzny. Jeden z nich, kijowski archeolog Maxim Levada, w walce z bezradnością (już za stary, by stanąć w okopie, jeszcze za młody, by nie rwać się do walki) zaczął pisać na Facebooku krótkie impresje wojenne. Wstrząsające, ale jednocześnie głęboko mądre. Doszliśmy z archeolog prof. Magdaleną Mączyńską do wniosku, że warto, by ten głos rozszedł się szerzej niż tylko w środowisku archeologów, do którego jest adresowany. Przetłumaczyła więc teksty na język polski, prof. Jan Schuster tłumaczy je na język niemiecki. To jest jedno z najprawdziwszych oblicz tej wojny. Jak pisze tłumaczka dzienników na język polski, *ten tekst jest spontanicznym zapisem kolejnych dni wojny, niekie-*

dy bardzo emocjonalnym. Przeznaczony jest właściwie dla rosyjskich przyjaciół Autora, stąd też odniesienia do wspólnej kultury, a jednocześnie bardzo gorzkie poczucie jej końca. Autor odnosi się także do tych Rosjan, którzy nie rozumieją, o co walczy Ukraina.

Maxa Levadę męczy to, co bardzo szeroko określamy mianem „rosyjskiej kultury”, która dała nam przecież wiele emocji literackich, poezji, muzyki... Jest przecież rosyjskojęzycznym obywatelem Ukrainy! Wyrastał w przekonaniu o sile wartości uniwersalnych, humanistycznych, pielęgnowanych w jego rodzinie przez pokolenia. O działalności niezależnego ośrodka Centrum Jurija Levady wie przecież każdy wykształcony Europejczyk. Max cierpi rozterki i przeżywa filozoficzne katusze. Stara się zrozumieć ten „nowy świat”, szukać odpowiedzi na pytania egzystencjalne wobec pojęcia kultury. Co najważniejsze – pokazuje nam, jak tworzą się narody. To niesamowita lekcja pokory wobec własnych przekonań, często przecież egoistycznych i egocentrycznych, jakiej dostarcza nam lektura jego (spontanicznych przecież!) tekstów. Publikujemy je w całości na stronie Instytutu Archeologii UMCS (www.umcs.pl/pl/archo.htm).

Oby Max musiał pisać o wojnie jak najkrócej, oby jak najszybciej mógł wrócić do tego, co jest sensem jego życia – do archeologii.

Andrzej Kokowski

Maxim Levada

(ur. 1965), archeolog, absolwent Uniwersytetu Kijowskiego, specjalista okresu rzymskiego i wędrowek ludów we wschodniej Europie, były doradca ministra kultury Ukrainy Bohdana Stupki w zakresie archeologii, ekspert w obszarze tzw. czarnej (nielegalnej) archeologii, autor licznych artykułów o uzbrojeniu kultury czerniachowskiej i opracowań znalezisk z okresu wędrowek ludów z Ukrainy.

30 lat serwisu związkowego NSZZ „Solidarność” UMCS w „Wiadomościach Uniwersyteckich”

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” UMCS powstał w 1980 r. i dość szybko postarał się o biuletyn informujący o jego działalności. Już w grudniu 1980 r. wydano pierwszy numer „Solidarności Uniwersyteckiej” (w czasie tzw. festiwalu Solidarności ukazało się 47 numerów). Biuletyn drukował w drukarni uniwersyteckiej UMCS, poza zasięgiem cenzury jako druk wewnętrzny, Antoni Dudek. Niezwykłą redaktorką była Bogusława Kaczyńska, a rysunkami opatrywał go Dobrosław Bagiński. Stan wojenny przerwał tę euforię, ale nie zakończył podziemnej działalności informacyjno-wydawniczej. Zaczęły się ukazywać maszynowe odbitki uczelnianej bibuły pt. „Głos wolny” i „Miesięcznik”, a potem podziemny Regionalny Biuletyn Informacyjny redagowany przez pracowników Akademii Rolniczej – Jana Magierskiego, Grażynę Ziółkowską i Andrzeja Pleszczyńskiego. Publikowano tam informacje o działalności podziemnych Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność”, także na UMCS. Ludzie kolportujący biuletyn płacili za tę działalność nieraz wysoką cenę, np. Wacław Wasilewski z Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS był za to sądzony i skazany na dwa lata więzienia (odsiedział rok w Barczewie, okresowo z Adamem Michnikiem) oraz skonfiskowano mu samochód.

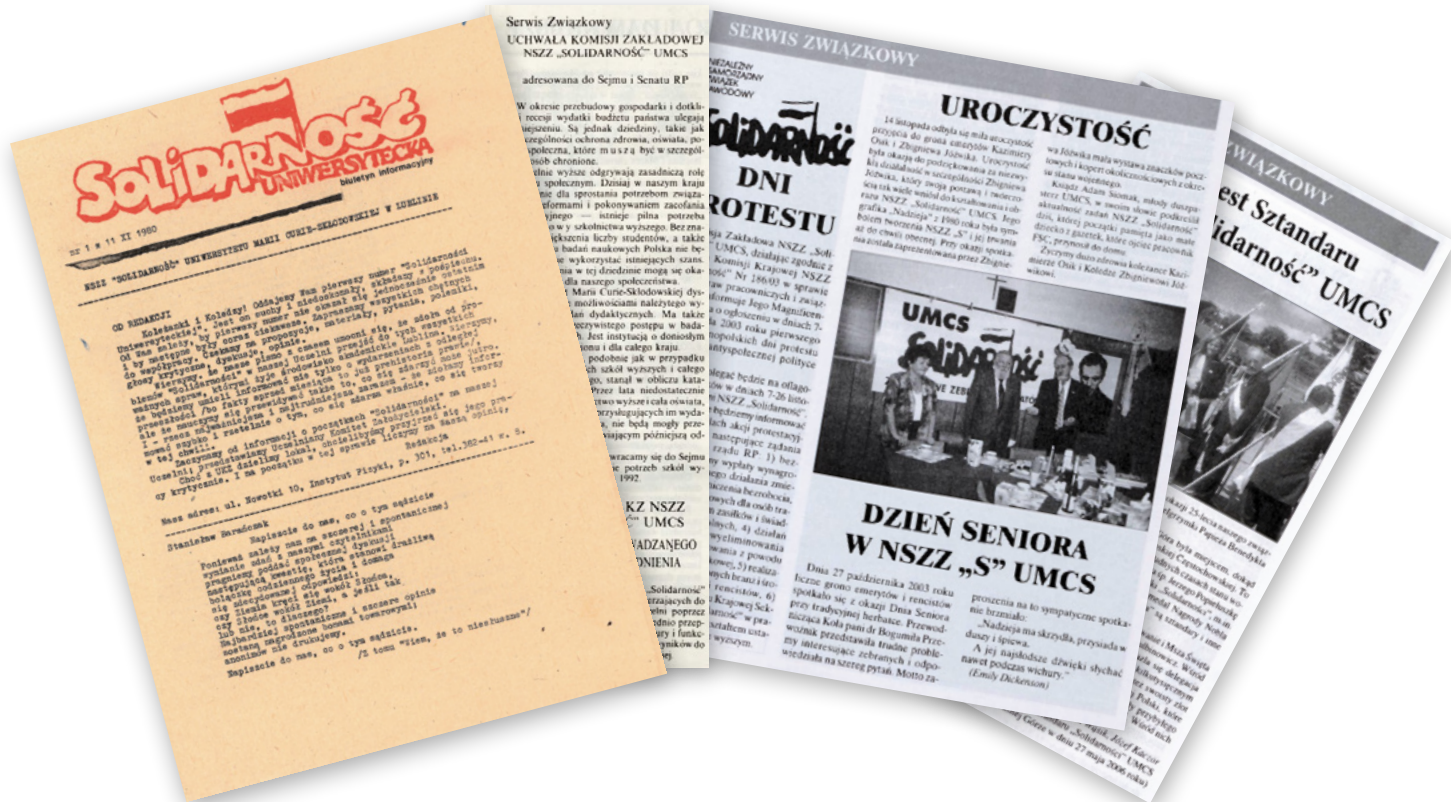
Po relegalizacji NSZZ „S” Stefan Symotiuł (przewodniczący podziemnej KZ NSZZ „S” UMCS) i Wiesław Kamiński, przy akceptacji ówczesnego rektora prof. Eugeniusza Gąsiora, utworzyli w 1991 r. czasopismo uczelniane – „Wiadomości Uniwersyteckie”. NSZZ „S” UMCS dostał w nich miejsce na serwis związkowy,

z którego korzystał, aby informować społeczność akademicką o swojej działalności. Podawano tam wyniki wyborów związkowych, uchwały, stanowiska oraz relacje z bieżącej działalności organizacji. A było o czym pisać. Był to okres transformacji ustrojowej i gospodarczej, ale także związanych z tym dużych zmian na samym Uniwersytecie. Tworzył się Statut UMCS, pierwszy w „wolnej Polsce”, bez ingerencji cenzury i PZPR.

Przez lata „S” walczyła o sprawy dotyczące polskiej nauki, szkolnictwa wyższego, a przede wszystkim pracowników Uczelni. Ludzie Solidarności byli bardzo zaangażowani w te debaty, czemu niejednokrotnie dawali wyraz na łamach „WU”, publikując artykuły, dyskusje i polemiki, a także relacje z udziału „S” w różnych akcjach protestacyjnych, m.in. w obronie pracowników zwalnianych z UMCS czy jednostek Uczelni likwidowanych w ramach cięć budżetowych.

Ważnym zagadnieniem, zwłaszcza w latach 90. XX w., ale także później, był problem lustracji pracowników i dekomunizacji Uczelni. Solidarność stała i stoi na stanowisku oczyszczenia życia społeczno-politycznego i gospodarczego, w tym także środowiska akademickiego, z tajnych współpracowników SB oraz byłych funkcjonariuszy partyjnych. Wielokrotnie zabierała głos w tej sprawie na łamach „Wiadomości Uniwersyteckich”. Dyskusje nad funkcjonowaniem w nowej, postkomunistycznej rzeczywistości nie ominęły także samych ludzi Solidarności, którzy wybierali różne formy i drogi działalności politycznej i społecznej.

Wiele miejsca w serwisie związkowym poświęcaliśmy działaniom socjalnym i pomocowym KZ NSZZ

„S” UMCS (np. organizacji zimowisk i kolonii dla dzieci pracowników pn. „Wakacje z Bogiem”). Dużą część publikacji solidarnościowych stanowią także relacje z bieżących wydarzeń z życia związkowego. Informowaliśmy np. o: powstaniu w 1994 r. przy KZ NSZZ „S” UMCS jednej z pierwszych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych w Lublinie oraz o włamaniu do niej; ufundowaniu na 25-lecie powstania NSZZ „S” UMCS sztandaru, który poświęcił abp Józef Życiński, a rektor Wiesław Kamiński wygłosił okolicznościowe przemówienie; wmurowaniu w 2001 r. na ścianie gmachu Wydziału Humanistycznego tablicy upamiętniającej Uczelniane Założycielskie Zebranie NSZZ „Solidarność” UMCS z 2 października 1980 r. (tablicę zaprojektował Zbigniew Józwiak, gipsowy model wykonała Jolanta Słomianowska, odlew wykonał Andrzej Tym); uroczystych spotkaniach z okazji kolejnych rocznic akademickich strajków w Chatce Żaka i stanu wojennego (w 2011 r. wystąpił tam Jan Pietrzak, a w 2021 r. wmurowano pamiątkową tablicę, wystąpił Jan Kondrak i odbyła się promocja filmu Grzegorza Linkowskiego pt. *Taksówkarz – cichy bohater Grudnia*). Relacjonowaliśmy liczne spotkania opłatkowe i wielkanocne, działalność pozazwiązkową oraz kolejne sukcesy, ale i pożegnania członków „S” – tych odchodzących na emeryturę, ale i tych odchodzących na wieczną służbę do Pana.

Niezwykle ważna jest historia, dlatego też wracaliśmy np. do wydarzeń stanu wojennego, publikując wspomnienia i relacje z tamtego czasu, a w 20. rocznicę pielgrzymki Jana Pawła II do Lublina przypomnieliśmy o darach przekazanych papieżowi podczas wizyty w Lublinie w 1987 r. Informowaliśmy również o publikacjach dotyczących Solidarności, takich jak m.in. praca doktorska Magdaleny Bielskiej pt. *NSZZ „Solidarność” UMCS w latach 1980–1989*, trzypięciotomowa publikacja dotycząca historii „S” na UMCS uzupełniana z okazji kolejnych rocznic, książka Zbigniewa Zaporowskiego i Mirosława Szumiły pt. *NSZZ „Solidarność” UMCS w latach 1980–1981*, a także obszerny rozdział w książkach Janusza Wróny i Zbigniewa Zaporowskiego pt. *70 lat Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Studia z dziejów Uczelni* oraz Marcina Kruszyńskiego pt. *UMCS w latach 1944–1989. Zarys dziejów uczelni w warunkach PRL*.

Serwis związkowy w „Wiadomościach Uniwersyteckich” umożliwia informowanie społeczności akademickiej UMCS o naszych działaniach, wydarzeniach oraz polemikach czy stanowiskach dotyczących spraw ważnych dla szkolnictwa wyższego i lokalnego środowiska akademickiego.

Dziękujemy redakcji za przychyłność, życzliwe uwagi i prosimy o dalszą możliwość korzystania z łamów „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Józef Kaczor

Wszystko zweryfikuje bieżnia

Rozmowa z Adrianną Sułek – studentką UMCS i wicemistrzynią świata w wieloboju

Lekkoatletka Adrianna Sułek dołączyła do Klubu Uczelnianego AZS UMCS Lublin oraz grona naszych studentów w połowie lutego 2022 r. Zaledwie miesiąc później została halową wicemistrzynią świata w pięcioboju. Zapraszamy do rozmowy.

Długo trzymały Cię emocje po starcie w Belgradzie?

Opadły trzy dni po starcie. Przyznam szczerze, że psycholog sportu prof. Jan Blecharz nie pozwolił mi dłużej celebrować tego medalu, bo czasu do naszych imprez docelowych nie zostało nam dużo. Było zatem kilka dni na wypłakanie się w poduszkę, że nie zdobyłam złotego medalu, a następnie musiałam zmotywować się do ciężkiej pracy.

Wypłakanie się w poduszkę? Chyba nie powiesz mi, że srebro Cię nie zadowala? Przecież to ogromny sukces.

Zadowala mnie bardzo. Zadowala mnie także cała ta historia, że miałam cztery starty na naprawdę wysokim poziomie, że ze startu na start moja dyspozycja była coraz lepsza. Niemniej, jadąc na mistrzostwa jako trzykrotna liderka list światowych, wierzyłam, że na mojej szyi zawisnie złoto.

To, co czułaś po wywalczeniu srebra mistrzostw świata, jest z czymś porównywalne? Wcześniej sięgałaś już po brąz mistrzostw świata juniorów czy złoto mistrzostw Europy do lat 23.

Jadąc na młodzieżowe mistrzostwa Europy, miałam świadomość, że interesuje mnie tylko pierwsze miejsce. Myślałam, że na medal seniorski będę czekała co najmniej do igrzysk w Paryżu (2024) lub Los Angeles (2028). Jestem zatem pozytywnie zaskoczona. Nie spodziewałam się, że ten sezon tak się potoczy i skończy go z wynikiem 4851 punktów. Teraz zaczynam czuć, że mogę liczyć się w seniorskim sporcie i może na kolejne medale z dużych imprez nie będzie trzeba czekać do Paryża.

W Belgradzie poprawiłaś 24-letni rekord Polski Urszuli Włodarczyk. Aktualny, należący do Ciebie wynosi 4851 punktów. Masz poczucie, że wszystko wykonałaś perfekcyjnie, czy może jest w Tobie myśl, że w którejś konkurencji mogło być lepiej? Są jeszcze rezerwy?

Rezerwy tak naprawdę są we wszystkich konkurencjach. Kończące rywalizację 800 m pobiegłam tylko tyle, ile było trzeba. Kiedy zobaczyłam cień Belgijki, którą aby pokonać w walce o złoto, musiałam wyprzedzić o pięć sekund, to nie było potrzeby już biec na poziomie 2:07 lub szybciej. Na płotkach zaważył mój słabszy start i uderzenie w piąty płotek na trasie. Ze skoku wżwyz jestem zadowolona. Pozytywne zaskoczenie czuję po skoku w dal. Niedosyt jest w pchnięciu kulą, bo na treningach było dużo lepiej.

Jak radzisz sobie z zainteresowaniem Twoją osobą? Po mistrzostwach świata z pewnością jest duże.

Przede wszystkim współpracuję z prof. Blecharzem, który te emocje dozuje. Mamy jasno wyznaczone prio-

Archiwum AZS UMCS Lublin

rytety. Nie mogę pozwolić sobie na to, żeby robić wokół siebie szum. Przed Belgradem nie zapowiadałam, że jadę po medal. Teraz też nie będę deklarowała rekordów Polski. Po prostu próbuję robić swoje. Wszystko zweryfikuje bieżnia.

Jak ważny w życiu sportowca jest trening mentalny? Zazwyczaj wszyscy skupiamy się na treningu fizycznym, ale potem przychodzi moment startu i w grę wchodzi głowa.

Przed rozpoczęciem pracy z profesorem myślałam, że to będą sporadyczne rozmowy. Dopiero potem zrozumiałam, na czym polega trening mentalny. To codzienna praca rano i wieczorem, nauka koncentracji, oddechu i wielu innych metod, które sprawiają, że na starcie czuję się pewnie. Z czasem zrozumiałam, że nie ma tu miejsca na amatorstwo. Musiałam wywrócić całe życie do góry nogami także pod kątem regeneracji i zbilansowanej diety.

Po sukcesie było trochę wolnego na odpoczynek?

Przez dwa tygodnie po starcie w Belgradzie nie miałam tak naprawdę czasu na trening. To była moja najdłuższa przerwa w życiu. Sporadycznie tylko biegałam po

6 km. Pozwoliłam sobie przeznaczyć te dni na kontakt z mediami i różne spotkania.

To chyba nie były łatwe dwa tygodnie?

Nie były. Za mną wiele podróży z jednego końca Polski na drugi. Faktycznie jest to głównie czas spędzony w pociągu, zatem trudno o regenerację. Jednak mi taki odpoczynek wystarczy. Najważniejsze, żeby odpoczywała głowa.

Teraz skupiasz się na startach na stadionie.

Kalendarz jest naprawdę bardzo napięty. Mamy mistrzostwa świata, Europy oraz Polski. Po drodze będę występować w mityngach, które mnie przygotują do imprez docelowych. Rozpocznę Memoriałem Wiesława Czapiewskiego w Bydgoszczy (14–15 maja), a potem wystartuję na najlepszym mityngu świata w Austrii. Te dwa występy będą takim małym prognostykiem tego, czego możemy się po mnie spodziewać w kolejnych. Chciałabym jeszcze pojechać na Uniwersjadę, ale nie wiem, czy Polski Związek Lekkiej Atletyki wyrazi na to zgodę, bo jest dużo imprez i one są bardzo blisko siebie.

Powiedz, jak wyglądają Twoje pierwsze miesiące na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej? Wiem, że większość zajęć odbywa się zdalnie, ale pewnie poznałaś już choćby Twoją promotorkę. Jak podchodzi do Ciebie prowadzący? Jest zrozumienie dla wicemistrzyni świata?

Jestem w stałym kontakcie z prof. Grażyną Stachyrą, która będzie promotorem mojej pracy licencjackiej. Na pozostałe przedmioty czasu mam trochę mniej, ale pierwszy raz spotykam się z wyrozumiałością wykładowców. Może nie wszystkich, jednak rozumiem, że niektóre przedmioty są na tyle ważne, że obecność jest obowiązkowa. Będę próbowała nadrobić zaległości i walczyć o wyższe wykształcenie. Bo gdzie, jak nie na UMCS?

Wróć jeszcze do czasu, który przeznaczyłaś mediom. Jesteś studentką dziennikarstwa i komunikacji społecznej, zatem jest to też forma praktyki.

Wierzę, że tak do tego podejść moi wykładowcy (śmiech).

Rozmawiał Kamil Wojdat

Drzwi Otwarte UMCS 2022

Wraz z pierwszym dniem wiosny, czyli 21 marca 2022 r. na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie rozpoczęły się Drzwi Otwarte w formie hybrydowej – największe wydarzenie skierowane do kandydatów na studia. Młodzież miała okazję osobiście sprawdzić, jak studiuje się na UMCS oraz dlaczego warto stać się częścią naszej społeczności akademickiej. Program główny wydarzenia odbywał się na Wydziale Prawa i Administracji oraz w budynku Wydziału Ekonomicznego, a pozostałe atrakcje miały miejsce na wszystkich wydziałach.

1075 dni – tyle czasu minęło od ostatniej edycji Drzwi Otwartych w formule stacjonarnej na naszym Uniwersytecie. Po niemal trzech latach w dniu inauguracji wydarzenia powróciliśmy do spotkań stacjonarnych na poszczególnych wydziałach i w jednostkach ogólnouczelnianych. Drzwi Otwarte UMCS uroczystie zainaugurowali przedstawiciele władz rektorskich: rektor prof. Radosław Dobrowolski oraz prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. Dorota Kołodyńska, którzy powitali gości w murach Uczelni oraz zachęcili maturzystów do podjęcia studiów na UMCS.

Jak co roku program Drzwi Otwartych był bogaty w liczne i zróżnicowane atrakcje. Niezmiennie ogrom-

nym zainteresowaniem cieszyły się spotkania z pracownikami Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej. Przedstawicielki OKE omówiły moduły matury z języka polskiego, matematyki i języka obcego, a także przekazały maturzystom praktyczne wskazówki, które ułatwią pisanie egzaminu dojrzałości. W stacjonarnej formule Drzwi Otwartych nie zabrakło też prezentacji oferty kształcenia Uczelni, ciekawych warsztatów edukacyjnych, które prowadzili studenci zagraniczni, konsultacji z doradcami zawodowymi i psychologami oraz przedstawicielami Biura Spraw Studenckich i programu Santander Universidades, którzy zachęcali do korzystania ze stypendiów i staży.

Uczestnicy mogli również przemieszczać się między Kampusem Zachodnim im. Unii Lubelskiej a miasteczkiem uniwersyteckim specjalnie przygotowanym autobusem MPK. Zorganizowano także wycieczki po kampusie w języku polskim i ukraińskim.

Strzałem w dziesiątkę okazała się natomiast gra miejska „Poznaj UMCS”, rozegrana na terenie miasteczka akademickiego oraz na wszystkich wydziałach Uniwersytetu. Finał zabawy stanowiło losowanie zwycięzców, zorganizowane na żywo na profilu UMCS na Facebooku. Nie lada atrakcją okazała się ustawiona na placu Marii Curie-Skłodowskiej fotościanka. Odwiedzający

Fot. Bartłomiej Wójciewicz

Fot. Bartłomiej Wójciewicz

licznie korzystali z możliwości wykonania wspólnego zdjęcia z patronką naszej Alma Mater.

W tym samym czasie wielbiciele sportu wzięli udział w rozgrywkach Integracyjnego Turnieju o Puchar Rektora UMCS, który przez cały dzień odbywał się w Centrum Kultury Fizycznej. Drużyny rywalizowały w takich dyscyplinach jak: piłka nożna kobiet i mężczyzn, koszykówka, pływanie, tenis stołowy, a także boccia, szachy czy siatkówka na siedząco. Wyjątkowym momentem była symultana, którą dr Dominik Szurgot (niewidomy zawodnik) rozegrał z czterema rywalami, wygrywając z trzema z nich.

Pasjonaci języka angielskiego mogli wziąć udział w finale VII edycji konkursu językowego „Faces of America”, zorganizowanego na Wydziale Filozofii i Socjologii. Głównym celem konkursu jest promowanie znajomości języka angielskiego i podniesienie poziomu umiejętności językowych wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, a także popularyzowanie wiedzy na temat kultury amerykańskiej. Tegorocznymi laureatami zostali uczniowie IV Liceum Ogólnokształcącego im. Tadeusza Kościuszki w Toruniu.

Podczas Drzwi Otwartych UMCS uczniowie licznie odwiedzali również Chatkę Żaka, gdzie brali udział w warsztatach artystycznych, radiowych i telewizyjnych oraz obejrżeli występy grup artystycznych. Tam też ulokowane zostało stoisko Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS, gdzie kandydaci zapoznawali się z działalnością ZUSS-u i chętnie sprawdzali swoje umiejętności w Jendze.

Z myślą o osobach niemogących uczestniczyć w formie stacjonarnej Drzwi Otwartych wydziały i jednostki ogólnouczelniane przygotowały ofertę wirtualnych warsztatów, wykładów czy konsultacji. Popołudniu kandydaci mogli obejrzyć webinar ogólnouniwersytecki – podczas transmisji o funkcjonowaniu UMCS, szerokiej możliwościach rozwoju osobistego oraz kariery czy procesie rekrutacji opowiedzieli rektor prof. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. Dorota Kołodyńska, pełnomocnik rektora ds. studenckich mgr Justyna Rokita-Kasprzyk, przedstawicielka Biura Rekrutacji mgr Monika Piątek. Z kolei o tym, w jaki sposób zorganizować sobie czas wolny, mówili prezes AZS UMCS mgr Rafał Walczyk, wiceprzewodnicząca ZUSS UMCS Paulina Jamrozik oraz dyrektor ACKiM UMCS Chatka Żaka mgr Izabela Pastuszko.

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartłomiej Wójcisz

O godzinie 18:00 na profilu UMCS na Facebooku odbyło się spotkanie on-line z gościem specjalnym – dr. Dawidem Myśliwcem, twórcą kanału „Naukowy Bełkot”, który opowiedział o najdziwniejszych pomysłach na leczenie ludzi w historii. Uczestnicy live’a wzięli także udział w konkursie, w którym nagrodami były książki podpisane przez dr. Myśliwca.

22 marca odbyło się stacjonarne spotkanie z Mateuszem Święcickim, uznanym dziennikarzem sportowym. Podczas warsztatów uczestnicy rozmawiali o współczesnym dziennikarstwie sportowym w Polsce i na świecie, a także o najnowszych wydarzeniach ze świata piłki nożnej. Drzwi Otwarte w formule zdalnej trwały do piątku. Maturzyści korzystali z warsztatów ze studentami obcokrajowcami, spotkań z psychologami czy konsultacji z doradcami zawodowymi. Zwieńczeniem tygodnia były Drzwi Otwarte Wydziału Zamiejscowego w Puławach zorganizowane 25 marca.

Drzwi Otwarte UMCS 2022 wzbudziły ogromne zainteresowanie wśród kandydatów na studia. Maturzyści, odwiedzając nas zarówno w realnych, jak i wirtualnych murach Uczelni, sprawdzili ofertę edukacyjną UMCS, poznali członków naszej społeczności oraz poczuli atmosferę, która na co dzień tworzy klimat studiowania na naszym Uniwersytecie.

Patryk Grzegorzczak, Magdalena Drwal

Drzwi Otwarte – relacje z wydziałów UMCS

Wydział Ekonomiczny

Fot. Bartosz Prohl

Drzwi Otwarte na Wydziale Ekonomicznym przybrały formę krótkich wykładów skierowanych do maturzystów zainteresowanych tematami ekonomicznymi. Blisko 45 maturzystów wysłuchało wystąpień pracowników: dr. Mieczysława Pawłowskiego, mgr Kamili Piskorz, dr Katarzyny Mamcarz, dr Katarzyny Twarowskiej-Mól, dr. Grzegorza Kwiatkowskiego oraz dr. Bartłomieja Twarowskiego, dotyczących aktualnie istotnych tematów ekonomicznych. Uczniowie mogli dowiedzieć się więcej o inwestowaniu w złoto czy rynku kryptowalut, ale nie zabrakło też tematów poświęconych rozwojowi osobistemu i kompetencjom przyszłości, które będą ważne na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy.

Kwadrans ekonomiczny tworzyły trzy bloki, w których prezentowano dwa 15-minutowe wykłady. Gości powitał dziekan Wydziału Ekonomicznego dr hab. Mariusz Kicia, który opowiedział też o zaletach studiowania na jednym z największych wydziałów Uniwersytetu. Dodatkowo Rada Wydziałowa Samorządu Studentów oraz koła naukowe dzieliły się swoimi doświadczeniami z młodszymi kolegami, którzy wykazywali zainteresowanie dołączeniem do społeczności Wydziału Ekonomicznego. Liczymy, że każda z tych osób niebawem do nas dołączy!

Agnieszka Gryglicka

Wydział Filologiczny

Fot. Bartosz Prohl

Na uczestników Drzwi Otwartych na Wydziale Filologicznym czekały m.in. warsztaty logopedyczne, prezentacje i wykłady poświęcone technologiom cyfrowym, drukowi 3D, lekcje języka angielskiego i portugalskiego, warsztaty językowe i translacyjne, prezentacje dotyczące programów studiów oraz możliwości zatrudnienia po danym kierunku, warsztaty z lingwistyki stosowanej „Jak z gracza zmienić się w tłumacza – przykład gier komputerowych dla początkujących” oraz „Wielojęzyczność, jak skutecznie uczyć się kolejnych języków obcych”.

Wydarzenia w formule on-line obejmowały rozmowy o studiowaniu na kierunkach takich jak: e-edycerstwo i techniki redakcyjne, filologia polska, Intercultural Communication in Education and the Workplace, kulturoznawstwo, technologie cyfrowe w animacji kultury, romanistyka/italianistyka czy rusycystyka. Uczestnicy mogli wziąć udział w warsztatach i quizach.

Nie zabrakło przedstawicieli kół naukowych reprezentujących wydział: Koła Naukowego Portugalistów, Koła Naukowego Germanistów, Studenckiego Koła Naukowego Rusycystów, Studenckiego Koła Naukowego Miłośników Kultury i Literatury Wieku XIX, Koła Młodych Dydaktyków, Studenckiego Koła Naukowego Etnolingwistów, Koła Naukowego Architektów Informatyki, Koła Naukowego Ukrainistów UMCS im. Profesora Michała Łesiowa.

Dr Paulina Litka

Wydział Historii i Archeologii

Fot. Paulina Litka

Podczas Drzwi Otwartych 2022 na Wydziale Historii i Archeologii pracownicy, studenci i doktoranci Instytutu Archeologii przygotowali liczne atrakcje dla kandydatów: wystawę połączoną z prezentacją multimedialną pt. „Co odkrywają archeolodzy? Podróże w czasie” oraz warsztat archeologa na wyciągnięcie ręki, czyli jak i czym „odkopać” Troję.

Atrakcje przygotowane przez zespół Instytutu Historii skupiły się na zwiedzaniu wydziału w formie szlaku questingowego. Uczestnicy mieli możliwość zeskanowania kodu QR, a następnie rozwikłania danej zagadki. Każdy z kodów zawierał informacje pozwalające odnaleźć kolejne miejsce.

Ktoś planuje porwać króla! Musimy to zbadać... – to słowa rozpoczynające przygotowany dla kandydatów konkurs historyczny pt. „Porwanie Stanisława Augusta Poniatowskiego”. Zainteresowani, niczym historyczni detektywi, mogli odkryć, co stało się w listopadzie 1771 r.

Ponadto kandydaci mogli zadać pytania prowadzącym spotkania wirtualne na temat studiowania archeologii, archiwistyki, historii i turystyki historycznej.

Nie zabrakło członków kół naukowych, którzy z niezwykłą starannością reprezentowali wydział: Koła Naukowego Studentów Archeologii, Koła Naukowego Amatorów Antyku, Koła Naukowego Historyków Studentów i Koła Naukowego Studentów Krajoznawców.

Nietypowym przedstawicielem wydziału okazał się HistarBoot – inteligentny robot edukacyjny, który chciał poznać przyszłych studentów.

Dr Paulina Litka

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Fot. Bartosz Proń

21 marca na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki, w ramach Drzwi Otwartych UMCS, odbyły się nie tylko ciekawe wydarzenia i warsztaty, ale dopisali też goście – odwiedzili nas maturzyści z ponad 35 klas z różnych szkół.

Drzwi Otwarte miały formułę hybrydową. W przestrzeni on-line odbyły się trzy wykłady – dr hab. Bożeny Jasińskiej, prof. UMCS pt. „Antymateria w badaniu człowieka – pozytonowa tomografia emisyjna”, mgr. Sławomira Kotyry pt. „Bity i bajty, czyli czym dla komputera są liczby i jak wykonać na nich działania”, dr Elizy Jackowskiej-Boryc pt. „Dylematy i zwycięskie strategie”, która wystąpienie powtórzyła także 24 marca.

Stacjonarnie zaś zorganizowano wiele ciekawych atrakcji. Studenci informatyki: A. Dados, K. Malinowski oraz A. Nafalski obsługiwali główne stoisko i opowiadali o zaletach studiowania na wydziale. Wsparcia im udzielali I. Kupiec i M. Szlufarska, M. Oćwieja, A. Nawrocka oraz H. Kicia.

Studenci zrzeszeni w ramach kół naukowych wraz z opiekunami przygotowali ciekawe warsztaty oraz pokazy. Nad wszystkim czuwała dziekan wydziału dr hab. Monika Budzyńska, prof. UMCS. Koło Naukowe Dydaktyków MaFil (opiekun: dr Anna Gąsior) przygotowało warsztaty pt. „Łamanie głowy z MaFil-ą”, podczas których uczestnicy mogli zagrać w gry logiczne, np. Abalone, 3 widoki, Cortex, Triomino oraz Kółko i krzyżyk 3D.

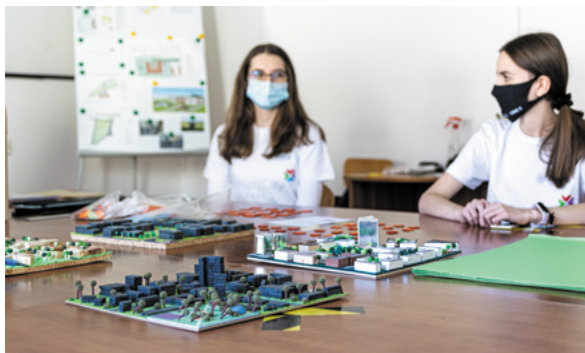
Studenci z Koła Naukowego Studentów Fizyki (opiekun: dr Marek Gorgol) zorganizowali pokazy pt. „Magia fizyki”. Uczestnicy poznali np. tajniki lewitacji w polu elektrostatycznym oraz mieli okazję zerknąć na najciekawsze przykłady iluzji optycznych.

Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się także pokazy pt. „Robotyka i wprowadzenie do IoT”, przygotowane przez Studenckie Koło Naukowe Informatyki (opiekun: mgr Bartłomiej Kotyra, wsparcia udzielał dr Krzysztof Dmitruk). Widzowie mogli zapoznać się z robotami LEGO®, wziąć udział w warsztatach z programowania mikrokontrolerów oraz poznać możliwości, jakie daje łączność krótkofalowa.

Dr Piotr Kowalski zaprezentował nowoczesną drukarkę 3D oraz galerię figurek i praktycznych przedmiotów, które można za jej pomocą wydrukować, takich jak np. klucze francuskie, kostki czy pudełka, ale także kolorowe czaszki oraz figurki postaci znanych z filmów i książek (m.in. mała podobizna Dartha Vadera).

Marta Kostrzewa

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Fot. Michał Zembrzycki

21 marca kojarzy się z pierwszym dniem wiosny i rzeźwyście – w tym dniu ciepła i słoneczna pogoda zachęcała do spacerów, m.in. do odwiedzenia Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Tego dnia pracownicy i studenci naszego wydziału przygotowali ciekawą ofertę w ramach Drzwi Otwartych UMCS.

Kandydatów powitały władze: dziekan dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS oraz prodziekan ds. studenckich prof. dr hab. Wojciech Zgłobicki, którzy zaprezentowali kierunki studiów i działalność naukową. Na uczniów czekały typowe formy nauczania akademickiego – wykłady dotyczące m.in. zmian klimatycznych („Co z tym klimatem?” dr Krzysztofa Bartoszką) i ekologii („Po co nam las?” dr Marty Ziółek oraz „Epoka plasti-

ku” dr. hab. Przemysława Mrocza, prof. UMCS). Na niezwykle „Wyspy świata” zabrała nas dr Renata Krukowska, do parków ciemnego nieba – dr Grzegorz Iwanicki („Parki ciemnego nieba jako nowa atrakcja turystyczna”), a do podziemnych atrakcji turystycznych – dr Katarzyna Mięsiak-Wójcik („Nietypowe obiekty podziemne jako atrakcje turystyczne Polski”).

W organizację Drzwi Otwartych włączyły się także koła naukowe. SKN Geografów im. A. Malickiego prezentowało wyniki własnych badań podczas warsztatów pt. „Zanieczyszczenie światłem a zdrowie ludzi” oraz „Opracowanie metody pozyskiwania danych teledetekcyjnych do oceny rozwoju flory obszarów chronionych”. Pasjonaci technologii informatycznych mogli spróbować sił podczas zajęć „Pierwsza analiza w QGIS” prowadzonych przez SKN Geoinformatyków. Z kolei SKN Planistów „SmartCity” zaprosiło na warsztaty projektowe „Moje idealne miasto” i „Zaprojektuj swoje miasto”. W programie znalazły się także quizy i kalambury turystyczne (Co w turystyce piszczy?) proponowane przez SKN Turystyki i Rekreacji „Globtroter” oraz turnieje wiedzy geograficznej (1 z 10, Geograficzna Familiada, Wirtualna Wycieczka Krajoznawcza) przygotowane przez studentów III roku geografii. W holu wydziału wystawione były prace dyplomowe studentów gospodarki przestrzennej.

Wśród gości byli m.in. uczniowie z Lublina, Zamościa, Krasnegostawu i Komarówki Podlaskiej. Dziękujemy pracownikom i studentom zaangażowanym w przygotowanie Drzwi Otwartych i liczymy na dalszą współpracę w kolejnych latach.

*Dr Joanna Sposób, dr Joanna Szczęsna,
mgr Michał Zembrzycki*

Wydział Politologii i Dziennikarstwa

Dźwięcznym i radosnym śmiechem maturzystów po raz pierwszy wypełniły się dotąd ciche i puste korytarze modernistycznej siedziby Wydziału Politologii i Dziennikarstwa UMCS na Kampusie Zachodnim.

Tegoroczne Drzwi Otwarte stały się zwiastunem ostatecznej detronizacji pandemii, która od momentu przeprowadzki społeczności wydziału z placu Litewskie-

Fot. Bartłomiej Wojłowicz

go na ulicę Głęboką była prawdziwym gospodarzem i królową w świeżo wymurowanych ścianach budynku, bezlitośnie broniąc wstępu do nowej siedziby zarówno pracownikom, jak i studentom, a nade wszystko przyszłym zakom.

Informacja o hybrydowej formule Drzwi Otwartych 2022 stała się sygnałem dla Wydziału Politologii i Dziennikarstwa do rozpoczęcia na szeroko zakrojoną skalę przygotowań do wyczekiwanej wizyty kandydatów na studia. Organizatorzy stanęli na wysokości zadania, a efektem tych starań stała się pełna niesamowitych wrażeń i pozytywnej energii impreza dla licealistów.

Wykłady, warsztaty, pokazy, konkursy, spotkania symulacyjne – gama interesujących atrakcji nie pozostawiła cienia szansy na nudę nawet najbardziej kapryśnym gościom. Maturzyści z Lublina i regionu mieli wyjątkową okazję zobaczyć oferowaną przez nasz wydział najnowocześniejszą infrastrukturę dydaktyczną w Polsce, porozmawiać ze studentami i wykładowcami czy poznać działalność kół naukowych.

Efektowne i fascynujące stoisko czuwającej nad bezpieczeństwem Legii Akademickiej wzbogaciło rozlokowane w holu punkty informacyjne poszczególnych kierunków studiów, reprezentowanych przez gotowych udzielić odpowiedzi na wszelkie pytania studentów. Dla wahających się maturzystów na każdym kierunku przygotowano minispotkania, podczas których mogli zapoznać się z ofertą dydaktyczną, poznać specjalności, możliwości odbywania praktyk zawodowych i rozwoju osobistego.

Usatysfakcjonowani licealiści opuszczali wydział zaopatrzeni w wiedzę i uczelniane gadżety, aby, mamy nadzieję, wrócić do nas w październiku – tym razem jako nasi studenci.

Ihor Kolisnichenko

Wydział Prawa i Administracji

Fot. Bartłomiej Wojłowicz

21 marca odbyły się Drzwi Otwarte UMCS, w ramach których na Wydziale Prawa i Administracji zorganizowano spotkania, prelekcje i wykłady. Prelekcję pt. „Co warto wiedzieć o studiach na Wydziale Prawa i Administracji UMCS?” wygłosiła mgr Karolina Nawłatyna. Wykład pt. „Ubi tu Gaius, ibi ego Gaia. Kilka słów o rodzinie w starożytnym Rzymie” przedstawił dr Bartosz Zalewski, a spotkanie pt. „Nieznane oblicza zawodów prawniczych” zorganizowali: mgr Maria Baranowska-Bolesta, mgr Łukasz Bolesta oraz mgr Robert Orłowski.

Dr Hubert Mielnik wygłosił wykład pt. „W imieniu prawa. Sądownictwo polskie (nieniemieckie) w Generalnym Gubernatorstwie w okresie II wojny światowej”, a spotkanie pt. „Działalność studencka na Wydziale Prawa i Administracji UMCS” poprowadził mgr Mateusz Derdak. Zwieńczeniem Drzwi Otwartych na wydziale był wykład pt. „Wybrane konstytucyjne formy partycypacji społecznej”, wygłoszony przez dr. Mateusza Chrzanowskiego.

Eliza Komierzyńska-Orlińska

Wydział Zamiejscowy w Puławach

25 marca na Wydziale Zamiejscowym UMCS w Puławach odbyły się Drzwi Otwarte. Wykłady, prezentacje, warsztaty z preparatyki kosmetyków to jedne z wielu

Fot. Marcin Baranach

atrakcji, które czekały na tegorocznych maturzystów, a związane były bezpośrednio z kierunkami administracja publiczna i wychowanie fizyczne oraz nowościami: biobezpieczeństwo oraz techniki kryminalistyczne.

Przyszli studenci mieli możliwość zobaczyć, jak studiuje się na Wydziale Zamiejscowym w Puławach, poznać działające tu koła naukowe, wysłuchać ciekawych wykładów, porozmawiać z wykładowcami czy wziąć udział w praktycznych warsztatach. Wśród atrakcji był

wykład oraz pokazy pt. „Aktywność fizyczna podstawowym elementem stylu życia gwarantującym zdrowie”. Dla zainteresowanych polityką i administracją publiczną zaproponowaliśmy prezentację „Administracja publiczna w systemie organów RP”. Dużym zainteresowaniem cieszył się również wykład „Ślady kryminalistyczne”, który przybliżył informacje o rodzajach śladów kryminalistycznych, ich zabezpieczeniu oraz metodach stosowanych do ich identyfikacji. Wykład „Inteligentne materiały” dotyczył materiałów reagujących na bodźce zewnętrzne. Zostały zaprezentowane materiały czułe na promieniowanie UV oraz temperaturę. Omówiono możliwości ich zastosowania w urządzeniach stosowanych w życiu codziennym. A jeżeli ktoś nie słyszał o sformułowaniu „green deal”, wykład poświęcony kwestii polityki ekonomicznej UE wyjaśnił wszelkie niejasności.

W Puławach pojawiły się także koła naukowe z UMCS z Lublina, w tym Koło Naukowe Alkahest oraz Koło Naukowe Bioaktywni, które przygotowały na tę okazję prezentację „Kolorowo i wybuchowo z Alkahestem” oraz warsztaty z preparatyki kosmetyków.

Monika Lenarciak

Otwarta Chatka Żaka

Pierwszego dnia wiosny Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie otworzył swoje drzwi dla maturzystów. Program na ten wyjątkowy dzień przygotowała także Chatka Żaka. Przyszli studenci mogli uczestniczyć w szeregu warsztatów i występów artystycznych. W Akademickim Centrum Kultury i Mediów mogli poćwiczyć grę na bębnach i mało znanych etnicznych instrumentach, stworzyć własny, parapetowy ogródek bądź Vision Board ze swoimi celami. Na odwiedzających czekały też warsztaty telewizyjne i radiowe, podczas których mogli poznać od kulis prace w mediach. W części artystycznej wystąpiły zespoły związane z Chatką Żaka, takie jak Zespół Tańca Ludowego UMCS w Lublinie im. Stanisława Leszczyńskiego, Grupa Taneczna zMYś, Grupa Teatralna BARTER

Fot. Bartłomiej Wójcisz

czy studenci z orkiestry Utalentowani Muzycyjni Córki i Synowie. Drzwi Otwarte były także doskonałą okazją do poznania zespołu Chatki Żaka i Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów. Mamy nadzieję, że osoby, które podczas wydarzenia pierwszy raz przekroczyły progi Chatki, będą to miejsce odwiedzać na co dzień.

Paweł Bik

Dzień Liczby Pi na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS

14 marca 2022 r. na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS miały miejsce obchody Dnia Liczby Pi. Jest to święto promujące matematykę i nieprzypadkowo jest obchodzone 14 marca, bowiem zgodnie z amerykańskim formatem zapisu daty (3.14) odpowiada ona wartości liczby Pi.

Liczba ta jest nieodmiennie obecna nie tylko w nauce, ale również w szeroko pojętej kulturze. Warto przypomnieć, iż nawet Wisława Szymborska stworzyła wiersz poświęcony liczbie Pi.

Od wielu już lat studenci z Koła Naukowego Dydaktyków MaFiI przy wsparciu pracowników Instytutu Matematyki celebryją ten wyjątkowy dla nauki dzień, organizując różne aktywności mające na celu popularyzację matematyki wśród uczniów szkół podstawowych. Wydarzenie to niezmiennie cieszy się ogromnym zainteresowaniem – w tym roku wzięło w nim udział ok. 200 uczniów z klas 6–8 z Zespołu Placówek Oświatowych w Terpentynie oraz ze Szkoły Podstawowej nr 51 im. Jana Pawła II w Lublinie. Obchody Dnia Liczby Pi na UMCS otworzył dyrektor Instytutu Matematyki dr hab. Mariusz Bieniek, prof. UMCS.

W tegorocznym programie znalazły się przede wszystkim ciekawe wykłady – dr Magdaleny Skrzypiec pt. „Fraktale są wśród nas” i dr. Jerzego Mycki pt. „Czy Pi z nas drwi?”.

Studenci z Koła Dydaktyków MaFiI zorganizowali konkursy, które cieszyły się dużym zainteresowaniem:

- „3 widoki” – polegał on na sprawdzeniu wyobraźni przestrzennej uczniów poprzez właściwe ustawienie jednego profilu z klocków;
- „Abalone” – podobna do szachów i warcabów gra, której celem było zepchnięcie kulek przeciwnika z planszy;
- „Geometria wokół nas” – uczniowie rozwiązywali zadania z geometrii przygotowane przez członków Koła Dydaktyków MaFiI.

Dr Monika Kotorowicz przeprowadziła warsztat pt. „Animacja w Javie symulująca wygaszacz ekranu”, natomiast dr Iwona Ćwiklińska – zajęcia pt. „Prawdopodobieństwo i kości”. Dużą popularnością cieszyły się także warsztaty dr Magdaleny Skrzypiec pt. „Wielościanniki multistabilne”.

Podsumowaniem wszystkich atrakcji było uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursów oraz wcześniejszego konkursu plastycznego „Moje Pi”. Nagrody wręczyli: dziekan wydziału dr hab. Monika Budyńska, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Matematyki dr hab. Mariusz Bieniek, prof. UMCS, prezes Koła Dydaktyków MaFiI Łukasz Pilipczuk oraz opiekun Koła Dydaktyków MaFiI dr Anna Gąsior.

Zwycięzcami w konkursie plastycznym „Moje Pi” zostali: Amelia Nitrepka (Szkoła Podstawowa w Sielcu), Jakub Wilczek (Szkoła Podstawowa nr 39 w Lublinie), Jakub Tomaszewicz (Szkoła Podstawowa nr 52 w Lublinie), Amelia Odój (Szkoła Podstawowa nr 39 w Lublinie), Igor Szalast (Szkoła Podstawowa nr 52 w Lublinie) oraz Julia Sawuła.

Zwycięzcami w konkursach zorganizowanych podczas obchodów Dnia Liczby Pi zostali: w konkursie „Abalone” – Lena Pasierbiak, Mateusz Patkowski, Michał Wójtowicz; w konkursie „3 widoki” – Małgorzata Hopak, Alicja Szatan, Szymon Kwiatek; w konkursie „Geometria wokół nas” – Maria Powroźnik, Marcel Patrch, Wiktor Fus.

Już dziś zapraszamy na kolejne obchody Dnia Liczby Pi, które za niespełna rok (14 marca 2023 r.) odbędą się na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS.

Marta Kostrzewa

Fot. Klaudia Olsender

VII edycja Konkursu Językowego „Faces of America”

Konkurs Językowy „Faces of America” z biegiem czasu zyskał miano niezwykle prestiżowego wydarzenia, które rokrocznie przyciąga w progi Uczelni liczne rzesze młodzieży.

Przedsięwzięcie, którego głównym celem jest promowanie znajomości języka angielskiego i podniesienie poziomu umiejętności językowych wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, a także popularyzowanie wiedzy na temat kultury amerykańskiej, posiada wieloletnią tradycję. Od pierwszej edycji, która odbyła się w 2015 r., Konkurs Językowy „Faces of America” skierowany był do uczniów ze szkół partnerskich UMCS z Lublina i województwa lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, podlaskiego, śląskiego oraz świętokrzyskiego. Do VII edycji zgłosili się uczestnicy z około osiemdziesięciu szkół ponadpodstawowych z całego kraju.

Ostatecznie do pierwszego etapu Konkursu Językowego „Faces of America” zostały zakwalifikowane pięćdziesiąt trzy szkoły z ponad trzydziestu miast. Uczniowie mieli za zadanie przygotowanie eseju na jeden z trzech proponowanych tematów: „Is America still the country of opportunity?”, „What do foreigners love or hate about America?” oraz „What is your view of the U.S.A in 2050?”. Prace oceniali przedstawiciele Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS, według takich kryteriów jak: wartość merytoryczna, język oraz innowacyjność. Wśród laureatów znalazło się piętnaście szkół.

Drugi etap odbył się 21 marca 2022 r. na Wydziale Filozofii i Socjologii UMCS podczas Drzwi Otwartych UMCS i został zainaugurowany przez prof. dr hab. Dorotę Kołodyńską – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia UMCS, dr. hab. Leszka Kopciucha, prof. UMCS – dziekana Wydziału Filozofii i Socjologii UMCS oraz mgr Barbarę Uljasz – kierownika Biura Promocji i Popularyzacji Nauki UMCS. Głos zabrali również przedstawiciele CNIcJO UMCS.

Część pisemna trwała 40 minut, w trakcie których uczniowie rozwiązywali test gramatyczno-leksykalny z języka angielskiego. Decyzją Komisji Konkursowej do ścisłego finału zakwalifikowało się dziesięć drużyn, które uzyskały największą liczbę punktów. Pozostali uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy i zestawy uczelnianych gadżetów.

W trakcie finału zwycięskie zespoły wzięły udział w multimedialnym quizie kulturowym z wiedzy o kulturze amerykańskiej. Laureatami VII edycji Konkursu Językowego „Faces of America” zostali uczniowie reprezentujący: IV Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki w Toruniu (Michael Anderson, Maciej Kur, Ewa Przybył, opiekun Magdalena Klebs-Jaranowska), Zespół Szkół Spożywczych, Chemicznych i Ogólnokształcących im. Marii Curie-Skłodowskiej w Jarosławiu (Weronika Ciuurko, Marcin Kuczyński, Hubert Rokiczka, opiekun Grzegorz Lewkowicz), I Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Hetmana Jana Tarnowskiego w Tarnobrzegu (Roksana Dziura, Agnieszka Kotulska, Wiktoria Orlińska, opiekun Leszek Horoszek), I Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Konarskiego w Mielcu (Weronika Ciejka, Laura Czernikowska, Sylwia Haracz, opiekun Elżbieta Poloczek) i V Liceum Ogólnokształcące im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie (Katarzyna Drozd, Wiktor Malczyński, Franciszek Matraszek, opiekun Ewa Wiśniewska-Matraszek). Zwycięzcy otrzymali cenne nagrody rzeczowe w postaci sprzętu elektronicznego, oryginalne gadżety z logo UMCS oraz dyplomy.

Nagrody uczestnikom wręczali: prorektor prof. dr hab. Dorota Kołodyńska, mgr Wirginia Gieryng-Wójtowicz – dyrektor Centrum Promocji UMCS oraz mgr Piotr Kaczmarzyk – dyrektor Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS. W skład Komisji

Fot. Tomasz Pośleda

Fot. Tomasz Połajda

Konkursowej weszli przedstawiciele CNIcJO UMCS: mgr Tomasz Trautman – kierownik Zespołu Lektorów Języka Angielskiego, mgr Magdalena Stafińska – lektor oraz mgr Wiesław Dacka – starszy wykładowca. We współpracy z Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych UMCS oraz Wydziałem Filozofii i Socjologii UMCS konkurs zorganizowała i prowadziła dr Monika Baczewska-Ciupak z Biura Promocji i Popularyzacji Nauki UMCS. Patronat honorowy nad konkursem ob-

jęli: Jarosław Stawiarski – marszałek województwa lubelskiego, dr Krzysztof Żuk – prezydent Lublina oraz prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – rektor UMCS. Patronat medialny sprawowała Telewizja Akademicka TV UMCS.

Podczas finału konkursu wystąpił Kyle Moon z amerykańskiego zespołu Fish Out of Water. Minikoncert okazał się nie lada atrakcją dla uczniów, którzy prowadzili z artystą ożywione rozmowy w kulisach.

Dziękujemy wszystkim za udział w VII Konkursie Językowym „Faces of America”. Już teraz serdecznie zapraszamy do udziału w VIII edycji, która odbędzie się w marcu 2023 r. na UMCS.

Monika Baczewska-Ciupak

Koło Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych

Pierwsze spotkanie Koła Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych odbyło się w drugim tygodniu marca 2022 r. w formie hybrydowej. Podczas niego wyłoniono zarząd koła. Na stanowisko przewodniczącego została wybrana Angelika Nawalany, zastępcami przewodniczącego zostali Wioleta Jakoniuk i Mikołaj Molga, natomiast funkcję skarbnika objęła Klaudia Mentowska.

Następnie opiekun koła mgr Jakub Bijak określił i przybliżył studentom obszary działalności koła naukowego. Formy aktywności to m.in. spotkania dyskusyjne dotyczące istniejących i nowo powstałych ruchów, partii politycznych lub separatystycznych, systemów religijnych świata i dziedzin z tym powiązanych, zagadnień etnicznych, migracyjnych, polityki gospodarczej państw, think tanków oraz fundacji politycznych. Ponadto działalność koła może i powinna być widoczna na zewnątrz, np. przez organizowanie konferencji i spotkań naukowych czy włączanie się w promocję Uniwersytetu.

Swoją aktywność studenci mogli zaprezentować już podczas tegorocznych Drzwi Otwartych UMCS. Drogę do stanowiska w budynku Wydziału Politologii

i Dziennikarstwa wyznaczały kolorowe strzałki, które miały zachęcić do wzięcia udziału w tym, co przygotowali studenci. Atrakcji nie zabrakło, bowiem została opracowana prezentacja z ciekawostkami o tematyce etnicznej z całego świata, interaktywna mapa, na której licealiści mogli sprawdzić znajomość ruchów separatystycznych oraz geograficzne położenie państwa na podstawie flagi, zaś główną atrakcją był konkurs wiedzy z zakresu przedmiotu wiedza o społeczeństwie z nagrodami w postaci gadżetów z logo koła i Uczelni. Uczniowie mogli także zabrać ze sobą fiszki maturalne.

Studenci zaangażowani w działalność koła mają nadzieję, że w październiku będą mieli ponowną okazję do spotkania z młodzieżą, która zasili szeregi Koła Ruchów Politycznych i Badań Etnicznych. Oczywiście na co dzień członkowie koła działają na portalach społecznościowych. Obecnie koło jest w fazie rozwojowej, dlatego wszyscy członkowie wraz z opiekunem serdecznie zapraszają do przyłączenia się do organizacji. Każdy, kto chce poszerzyć swoją wiedzę, ma otwartą głowę pełną pomysłów, lubi wyzwania i ma energię do działania, jest bardzo mile widziany.

Angelika Nawalany

XLIX Środowiskowy Konkurs Krasomówczy

23 marca w Auli Uniwersyteckiej na Wydziale Prawa i Administracji UMCS odbył się XLIX Środowiskowy Konkurs Krasomówczy zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Prawników UMCS. Tegoroczne wydarzenie otworzyła dziekan wydziału prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak.

Siedmioro uczestników konkursu wygłosiło mowy końcowe w sprawie karnej, cywilnej, sądowno-administracyjnej i z zakresu prawa pracy, opierając się na wylosowanych uprzednio kazusach. Wystąpienia uczestników oceniało jury w składzie: dr hab. Ireneusz Nowikowski, prof. UMCS – opiekun SKN Prawników UMCS, przewodniczący jury, dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS – prorektor ds. ogólnych, dziekan Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie, prof. dr hab. Andrzej Jakubecki – zastępca dyrektora Instytutu Nauk Prawnych, kierownik Katedry Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego, dr hab. Anna Kosut, prof. UMCS – kierownik Katedry Prawa Pracy, dr hab. Marek Kulik, prof. UMCS – zastępca dyrektora Instytutu Nauk Prawnych, prof. dr hab. Marian Zdyb – kierownik Katedry Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji, sędzia Jerzy Piotr Daniluk – prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie, sędzia Krzysztof Niezgoda – prezes Sądu Okręgowego w Lublinie, sędzia Marta Laskowska-Pietrzak – prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie, prokurator Justyna Rutkowska-Skowronek – przedstawiciel Prokuratury Regionalnej w Lublinie, mec. Krystyna Drozd – wicedziekan Okręgowej Rady Adwokackiej w Lublinie, mec. Janusz Łomża – przedstawiciel Okręgowej Rady Adwokackiej w Lublinie, Karolina Bała – prezes Studenckiego Koła Naukowego Prawników (sekretarz jury).

Uczestnicy zaprezentowali swoje umiejętności oratorskie oraz merytoryczną wiedzę prawniczą, wywierając wrażenie na publiczności i komisji konkursowej. Jury wytypowało trzech laureatów konkursu. Zwycięzcą został student II roku prawa Michał Janik, wcielający się w rolę pełnomocnika pracodawcy. Drugie miejsce zajął Mirosław Żyła, student V roku, występujący jako pełnomocnik skarżącego. Trzecie miejsce na podium otrzymała Aleksandra Batowska, studentka IV roku prawa, wcielająca się w rolę pełnomocnika pozwanego.

Nagrody dla laureatów konkursu ufundowali: dziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS prof. dr hab.

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Anna Przyborowska-Klimczak, prezes Sądu Apelacyjnego sędzia Jerzy Piotr Daniluk, prezes Sądu Okręgowego sędzia Krzysztof Niezgoda, prezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego sędzia Marta Laskowska-Pietrzak, Prokuratura Regionalna w Lublinie, Okręgowa Rada Adwokacka, Kancelaria Adwokacka Janusz Łomża, Wydawnictwo C.H. Beck, Dentons Europe Dąbrowski i Wspólnicy Spółka komandytowa.

Nagrody ufundowane przez Okręgową Izbę Radców Prawnych otrzymali odrębnie: za zajęcie pierwszego miejsca – Aleksandra Batowska, studentka IV roku prawa; drugiego miejsca – Michał Janik, student II roku prawa; trzeciego miejsca – Małgorzata Małoszuk, studentka IV roku prawa.

Opis spraw

Sprawa cywilna dotyczyła zapłaty sumy pieniężnej tytułem naprawienia szkody poniesionej wskutek zakupu psa obciążonego wadą genetyczną. Powódka domagała się zapłaty 40 000 zł, gdyż takiej wysokości koszty poniosła w związku z opieką nad psem rasy Jack Russell Terrier, którego kupiła od pozwanego, a który, jak się okazało, chorował na ataksję rdzeniowo-mózdkową. Jako pełnomocnik powoda wystąpił Patryk Kos, natomiast po stronie pozwanej wystąpiła Aleksandra Batowska.

W sprawie karnej pojawił się problem przestępstwa kradzieży i paserstwa. Oskarżony zabrał sprzed płotu pokrzywdzonego metalową drabinę z zamiarem oddania jej na złom. Jednocześnie oskarżonego i pokrzywdzonego łączyło niejako porozumienie, w myśl którego pokrzywdzony pozostawia oskarżonemu metalowe przedmioty z przeznaczeniem ich na złom. W rolę oskar-

życiela publicznego wcielił się Karol Szewczuk. Obrońcą w sprawie była Małgorzata Małoszuk.

Sprawa z zakresu prawa pracy dotyczyła przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy oraz zasądzenia wynagrodzenia za cały czas pozostawania bez pracy. Powód dopuścił się zamieszczenia w prasie obraźliwego komentarza pod adresem pracodawcy, co było powodem rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z powodu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych. W rolę pełnomocnika pracodawcy wcielił się Michał Janik.

Sprawa z zakresu prawa administracyjnego dotyczyła skargi wniesionej do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego wskutek utrzymania w mocy przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze decyzji Marszałka Województwa odmawiającej zezwolenia na odstępstwo od zakazu płoszenia zwierząt łownych w celu prowadzenia szkolenia przygotowującego psa myśliwskiego do wykonywania polowania przy wykorzystaniu broni palnej. Jako pełnomocnik skarżącego wystąpił Mirosław Żyła, w rolę pełnomocnika organu wcielił się Jakub Suchański.

Karolina Bała

Dzień Świętego Patryka na UMCS

17 marca 2022 r. – w Dniu św. Patryka, patrona Irlandii odbyło się spotkanie zorganizowane przez pracowników Katedry Anglistyki i Amerykanistyki UMCS we współpracy z Kołem Naukowym Anglistów oraz American Corner Lublin. Po dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią powróciła anglistyczna tradycja uświetnienia tego dnia cyklem referatów i prezentacji. Wystąpienia przygotowane przez pracowników katedry oraz studentów dotyczyły kultury irlandzkiej.

Spotkanie zainaugurował niezwykle inspirujący i zachęcający do odwiedzenia Zielonej Wyspy wykład dr hab. Irminy Wawrzyczek, prof. UMCS pt. „Jak sprzedawać Szmaragdową Wyspę, czyli o Irlandii na rynku turystyki kulturowej”. Tematyka ta była kontynuowana w prezentacjach Angeliki Żak („Irlandia. Tradycje i obyczaje”) oraz Aleksandry Noińskiej („Legends i mity Irlandii”). W „Podróż dookoła świata ze świętym Patrykiem” zabrała słuchaczy Aleksandra Sobczak, a o „Nieznaną magii Irlandii Christophera Winna” opowiedziała dr Aleksandra Tryniecka. Dr Patrycja Podgajna przedstawiła referat pt. „Legends miejskie. Co straszy na irlandzkich ulicach?”.

Część spotkania poświęconą literaturze anglo-irlandzkiej rozpoczął dr Grzegorz Czemieli, przybliżając twórczość Jamesa Joyce’a, a w szczególności jego ekspery-

mentalny utwór pt. *Finneganów tren* („Język jak rzeka. Joyce’owska filozofia literatury”). Elementów psychomachii w słynnej powieści Oskara Wilde’a pt. *Portret Doriana Graya* dotyczyła prezentacja Joanny Ćwiek. Najnowszej literaturze anglo-irlandzkiej poświęcone zostały referaty Moniki Celej („Irlandzka tożsamość a współczesny świat w powieści *Ciekawe czasy* Naoise Dolan”) i dr Elżbiety Perkowskiej-Gawlik („Sally Rooney i pewna niepewność *Normalnych ludzi*”).

W części filmowej wysłuchaliśmy referatów Patrycji Rogali o współczesnym stereotypie Irlandczyka („Irlandzkie stereotypy w powieści Cecelii Ahern *PS. Kocham cię* oraz w jej filmowej adaptacji”) i dr. Piotra Szczypy o postaciach irlandzkich gangsterów w filmie amerykańskim („Wrogowie publiczni numer 1. Irlandzcy gangsterzy w filmach Hollywood”). Wydarzenia związane z wielowiekową historią podboju Irlandii przez Anglików przybliżyła Agnieszka Rybacka w referacie pt. „Jak zdobyto Irlandię”. Spotkanie zakończyło wystąpienie organizatorów wydarzenia – dr hab. Anny Kędry-Kardeli, prof. UMCS i dr hab. Andrzeja Kowalczyka, w którym przedstawili mniej znanego pisarza epoki wiktoriańskiej Josepha Thomasa Sheridana Le Fanu – autora opowieści grozy, takich jak m.in. *Carmilla* czy *Stryj Silas* („Joseph Thomas Sheridan Le Fanu i jego niesamowite opowieści”).

Dzień św. Patryka 2022 odbył się w przestrzeni wirtualnej, na platformie MS Teams, co pozwoliło na liczny udział słuchaczy. Pozostaje mieć nadzieję, że za rok będziemy mogli spotkać się z okazji tego święta na Uczelni, tym razem bez pandemicznych ograniczeń.

*Anna Kędra-Kardela
Andrzej Kowalczyk*

Zdaniem moich studentów...

Prezentowałem swego czasu na łamach „Wiadomości Uniwersyteckich” dokumentalną produkcję Zdzisława Cozaca pt. *Z odchtłani pradziejów*, również dlatego, że udział lubelskiej archeologii w objaśnianiu podjętego przez reżysera tematu był wiodący. Posłużył się on dla ilustracji trudnej materii opowiadania o historii starożytnej skansenem „Wioska Gotów w Masłomęczu”, a członkowie masłomęckiego stowarzyszenia grali scenki z życia codziennego i odtwarzali wojenne potyczki. Pretekstem dla realizacji filmu był problem tzw. Wielkiej Lechii, szalejący w dyletanckich ocenach i obrazach w Internecie. Film można obejrzeć na stronie: [https://vod.tvp.pl/video/tajemnice-poczatkow-polski,z-otchlani-pradziejow,48289692](https://vod.tvp.pl/video/tajemnice-poczatkow-polski-z-otchlani-pradziejow,48289692) lub w serwisie YouTube.

Przeprowadzona przeze mnie ocena wartości filmu ma oczywiście subiektywną skazę zawodowego zainteresowania tematem. Czyli jest jednostronna i rodzi ułudną, jak się okazuje, nadzieję, że „teraz to już wszyscy się opamiętają...”.

Studenci archeologii pierwszego stopnia już na pierwszym roku rzucani są na głęboką wodę zmierzania się ze strategiami promowania naszej dyscypliny. W tym roku uznałem, że prezentacja filmu Z. Cozaca będzie wisienką na torcie sukcesów w doprowadzaniu do społecznego zachwyty nad skutecznością badań archeologicznych, i... jakże się pomyliłem (!). Już panel dyskusyjny nad „negatywnymi aspektami” tej produkcji rozpalił moich studentów do czerwoności. Produkt finalny, będący zadaniem zrecenzowania filmu o starożytności, przyniósł efekt przede mną nieoczekiwany, ale o niezwyklej wartości merytorycznej. Studenci sprostali wyzwaniu! Właściwie każda z dwunastu recenzji zasługiwała na upublicznienie. Wybrałem cztery, których fragmenty prezentuję poniżej.

Wniosek z eksperymentu jest jeden – studentów trzeba nie tylko słuchać uważnie, ale dawać im szansę do eksponowania swoich opinii i ocen. To się wszystkim opłaci. Wyniki panelu dyskusyjnego i recenzje filmu wysłałem do reżysera z załączoną prośbą o konfrontację z ich autorami.

A tak ocenili film moi studenci.

Szoszana Keller, Przerwany sen o Wielkiej Lechii... czyli „Z otchtłani pradziejów” Zdzisława Cozaca

„Czy Polacy rzeczywiście są dziedzicami Wielkiej Lechii?”. Takie pytanie w opisie filmu stawia sobie reżyser. Czy udało mu się na nie odpowiedzieć? Wydaje się, że nie obyło się bez trudności...

Film rozpoczyna się od wizji Wielkiej Lechii, roztacza ją aksamitny głos lektora, a podsyca majestatyczną muzyką i widok mapy ukazującej potęgę imperium. Na wyobraźnię działać mają rekonstrukcje groźnych i znów majestatycznych mężczyzn, jednak kiedy na ekranie pojawia się krzyżący orzeł, majestat przestaje być majestatyczny, a domniemani sarmaci stają się grupką facetów, którzy z niezrozumiałych przyczyn machają czaszką jakiegoś nieszczęsnego zwierzęcia. Robi się kiczowato i ten kicz będzie nam towarzyszył już do końca.

Przez kilka pierwszych minut filmu wydaje się, że faktycznie opiewał on będzie wielkie imperium rządzone przez naszych przodków, którzy pokonali nie tylko mieszkających dookoła barbarzyńców, ale nawet samych Rzymian. Początkowe niezrozumienie intencji reżysera, wnosząc po komentarzach pod filmem, nie było tylko moim problemem, niektórych zaś nie opuściło do samego końca. Na szczęście po jakimś czasie sen o Wielkiej Lechii zostaje przerwany i rozpoczyna się ciekawa opowieść o różnorodnych kulturach, a przede wszystkim o ludziach, których losy związane były z ziemią, na której przyszło nam mieszkać. I właśnie podjęta problematyka stanowi największy atut filmu. Skąd przyszlismy i kim jesteśmy? Film nie udziela na te pytania jednoznacznej odpowiedzi, co wydaje mi się właśnie odpowiedzią najtrafniejszą. Bo czy budowanie swojej tożsamości na pochodzeniu etnicznym tej czy innej grupy ma jakikolwiek sens? Czy świadomość tego, od jak dawna nasi przodkowie zajmują określone terytorium powinna mieć znaczenie? Wydaje się, że historia już kilkakrotnie pokazywała, do czego prowadzi zbytnie przywiązanie do wszelkich ideologii opierających się na pochodzeniu. [...]

„Za dużo” to myśl towarzysząca niemal od pierwszej minuty filmu. Za dużo dźwięków – od przeróżnych stylów muzycznych wykorzystanych jako ścieżka dźwiękowa, przez infantylne momentami odgłosy zwierząt, do irytujących dźwięków migawki aparatu fotograficznego. Za dużo efektów, filtrów towarzyszących obrazom rekonstrukcji, migającego tła za mówiącymi ekspertami, przyprawiających o zawrót głowy zmieniających się kadrów, map rodem z filmów szpiegowskich i romantycznych krajobrazów. Wszystko to wniosło kiczowatość i poczucie taniości. Miała być Maria Callas, wyszła Doda Elektroda. [...]

[...] W licznych rekonstrukcjach ludzie i ich rytuały pokazano w sposób infantylny, momentami wręcz

karykaturalny. Taka wizja „ludzi pierwotnych” jest dość powszechna, chciałabym jednak, aby ktoś pokusił się o pokazanie człowieka w człowieku, niezależnie, czy żył on sto, tysięcy, czy sto tysięcy lat temu.

Nie ukrywam, że film mnie nie zachwyił, jednak w czasach budowania i krzewienia dumy oraz potęgi narodowej zadawanie pytań w tę potęgę godzących samo w sobie zasługuje na uznanie i szacunek. Być może *Z otchłani pradziejów* otworzy pole do dyskusji nie tylko w kręgach akademickich lub na forach dla pasjonatów historii, może stanie się też przyczynkiem do nakręcenia kolejnych filmów pokazujących, jak fascynująca może być przeszłość, a przede wszystkim ludzie w niej żyjący. I jeśli ktoś po obejrzeniu tego obrazu w historii prócz faktów dostrzeże właśnie człowieka, to chwala temu filmowi!

Justyna Krupka, „Kim byli przodkowie Polaków?”

[...] Film w ciekawy sposób pokazuje różnorodność ludów, które zamieszkiwały tereny dzisiejszej Polski przed pojawieniem się Piastów. Udowodniono, że nasze ziemie sprzed kilku tysięcy lat były bardzo bogate kulturowo i brały czynny udział w życiu Europy. Można w nim usłyszeć m.in. o Scytach, Celtach, Gotach czy w końcu o Słowianach. [...]

[...] Ciekawe jest ukazanie w tym filmie znanych i szanowanych ludzi nauki. [...] Usłyszeć można m.in. prof. Andrzeja Kokowskiego z UMCS w Lublinie, prof. Janusza Czebreszuka z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, prof. Aleksandra Bursche z Uniwersytetu Warszawskiego i prof. Marka Figlerowicza z Polskiej Akademii Nauk. Chociaż nie podoba mi się to, że gdy zacieka mi wypowiedź którejś z mówiących osób, jest ona w pewnym momencie gwałtownie ucinana. Chciałoby się posłuchać jeszcze kilku zdań. Rzuca się w oczy także brak wypowiadających się kobiet.

Jeśli chodzi o archeologów, to w filmie genialne jest pokazanie ich przy pracy na wykopaliskach. [...] jednak tych scen jest zdecydowanie za mało. Zamiast tak dużej ilości rekonstrukcji czy pokazywania krajobrazów, lepsze byłoby ukazanie zdjęć lub nagrań z wykopalisk. [...]

Film Cozaca daje wiele do myślenia, lecz pozostawia po sobie także sporo pytań bez odpowiedzi. Reżyser poruszył niezwykle ważny i ciekawy temat, jakim jest pochodzenie nas, Polaków. Uważam, że dobrze jest to przedstawione i zachęca do samodzielnego pogłębiania wiedzy na ten temat. Pokazuje, że nasza historia nie zaczęła się wraz z państwem Mieszka I, tylko dużo wcześniej...

Weronika Krzywicka, *Ad vocem...*

[...] Oglądając ten dokument, pierwszą rzeczą, jaka się mocno rzuca w oczy, jest mocne nadużycie filtrów bądź nakładek na obraz. Znacząco to zaburzyło mój odbiór treści, nie mogłam się skupić na informacjach, które próbowali przekazać naukowcy lub sam lektor. Użycie takich ilości nakładek sprawiło, że trudno było wziąć ten film na poważnie. Sprawił wrażenie zrobionego nie przez profesjonalnego montażystę, lecz przez człowieka amatora, który stwierdził „im więcej, tym lepiej”. [...]

[...] Pod koniec dokumentu uwydatnił się całkowity brak w reprezentacji wypowiadających się kobiet. Nawet w rekonstrukcjach mi ich brakowało. Nie jest to dla mnie błahy problem, sama będąc kobietą, chciałabym zobaczyć więcej przedstawicielek z mojej przyszłej, być może, specjalności. Dałoby to świadomość, również młodszym dziewczynom, że mogą coś osiągnąć w „męskich” dziedzinach nauki. [...]

[...] nie obejrzałam tego filmu drugi raz, jest ciekawy pod względem treści, jednak zbyt chaotyczny, dla mnie, w odbiorze [...]. Być może bym poleciła go komuś, kogo interesuje ten konkretny przedział czasu w historii, ale bym uprzedziła przed zagadnieniami wymienionymi wcześniej.

Michał Szabat, *O filmie inaczej...*

[...] Pierwszym aspektem, jaki chciałbym poruszyć w tej recenzji, jest zawartość naukowa dokumentu. Moim zdaniem stoi ona na najwyższym poziomie i stanowi mocną stronę tej produkcji. Film oferuje nam wypowiedzi profesorów cieszących się uznaniem i autorytetem nie tylko w polskim, ale także międzynarodowym środowisku archeologicznym. Zaproszeni goście w przystępny sposób przybliżają nam historię pradziejów, przemycając przy tym informacje, które mogą zadowolić również widzów charakteryzujących się większą wiedzą z dziedziny archeologii [...]. Wielki plus można postawić za obnażenie i obalenie propagowanych przez dzisiejsze media utartych mitów [...].

[...] uważam, że film jest wart obejrzenia [...]. Moim zdaniem może również spokojnie stanowić alternatywną formę przyswojenia wiedzy o pradziejach Polski na etapie edukacji wczesnoszkolnej i być pomocnym narzędziem pracy nauczyciela z uczniami.

Andrzej Kokowski

Konferencja Check IT

W dniach 14–15 marca 2022 r. odbyła się siódma edycja Check IT – jednego z największych wydarzeń informatycznych, skierowanego przede wszystkim do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz nauczycieli informatyki. Czy informatyka może być nie tylko świetną zabawą i formą hobby, ale także sposobem na pełną sukcesów, zawodową przyszłość? Mogli się o tym przekonać uczniowie szkół ponadpodstawowych z Lublina i okolicznych miejscowości. 14 marca można było wziąć udział w aktywnościach prezentowanych w ramach wirtualnych stoisk, natomiast dzień później uczniowie uczestniczyli w warsztatach on-line.

W ramach tego wydarzenia Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki UMCS zaprezentował swoje wirtualne stoisko promocyjne. Dr Joanna Potiopa opowiedziała o studiach na kierunku informatyka. Była także możliwość zapoznania się z kierunkami nauczycielskimi: nauczaniem matematyki i informatyki oraz nauczaniem fizyki i informatyki. Za tę część spotkania odpowiadały dr Małgorzata Cudna oraz dr Małgorzata Wiertel.

Wirtualne stoisko cieszyło się dużym zainteresowaniem. Uczniowie oglądali filmy promujące Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki: jeden z nich stanowią wirtualny spacer po budynkach wydziału, natomiast drugi opowiadał o możliwościach, jakie daje studiowanie na UMCS oraz o aktywnościach studenckich. Wydarzenia w ramach stoiska koordynowała prodziekan dr hab. Beata Bylina.

15 marca studenci II roku I stopnia informatyki przeprowadzili warsztaty dla uczniów z lubelskich szkół i ich nauczycieli poświęcone programowaniu gry w PyGame (Michał Latra) oraz nauce pisania bota do komunikatora Discord (Jakub Buczek). Wsparcia w ich przeprowadzeniu udzielili Damian Gradziuk i Jan Bylina.

4 kwietnia w Instytucie Informatyki, w nawiązaniu do tej edycji Check IT, zorganizowano stacjonarne warsztaty z robotyki oraz programowania mikrokontrolerów. Wzięło w nich udział ok. 40 uczniów z lubelskich szkół. Zostały przeprowadzone z inicjatywy Studenckiego Koła Informatyki UMCS, które reprezentowali Jan Bylina i Bartosz Choma.

Konferencję Check IT zorganizował Wydział Strategii i Przedsiębiorczości Urzędu Miasta Lublin w ścisłej współpracy z uczelniami, kołami naukowymi oraz specjalistami z branży IT w ramach inicjatywy Lubelska Wyżyna IT.

Marta Kostrzewa

Spotkanie z przedstawicielami WKU

25 marca 2022 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa UMCS odbyło się spotkanie z przedstawicielami Wojskowej Komedy Uzupełnień w Lublinie. W wydarzeniu wzięli udział: ppłk. dr inż. Zbigniew Tarka – komendant WKU w Lublinie, mł. chor. Karol Wójcik, mgr Jolanta Prokop, dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS – prorektor ds. ogólnych, prof. dr hab. Marek Pietraś – dyrektor Instytutu Nauk o Polityce i Administracji, dr hab. Wojciech Ziętała, prof. UMCS – dziekan Wydziału Politologii i Dziennikarstwa oraz dr Ewelina Panas – pełnomocnik rektora ds. umiędzynarodowienia kształcenia i zarazem koordynator Legii Akademickiej na UMCS.

Tematem spotkania były ochotnicze formy służby wojskowej. Przedstawione zostały m.in. możliwości powołania do służby wojskowej, zasady rekrutacji i naboru ochotników, w tym do zawodowej służby wojskowej i służby kandydackiej oraz współpraca w zakresie realizacji programu Legia Akademicka.

Uczestnicy podkreślali wagę spotkania z uwagi na aktualne wydarzenia w Ukrainie oraz wskazywali na kluczowe znaczenie obronności i przygotowania państwa pod względem gotowości wojskowej do obrony ojczyzny. Liczna obecność studentów była wyrazem uznania i zainteresowania omawianymi zagadnieniami.

Warto dodać, że na UMCS realizujemy kształcenie na kierunkach o profilach związanych z bezpieczeństwem państwa, takich jak: bezpieczeństwo narodowe na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa, bezpieczeństwo wewnętrzne na Wydziale Prawa i Administracji oraz geografia wojskowa i zarządzanie kryzysowe na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej.

Dr Ewelina Panas

Drzwi Otwarte UMCS 21 marca 2022 r.

Fot. Bartosz Proll, Bartłomiej Wójtowicz

— OGRÓD —
BOTANICZNY
UNIWERSYTETU
MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ
LUBLIN

Ogród Botaniczny UMCS

zaprasza
w nowym sezonie

garden.umcs.lublin.pl

[OgrodBotanicznyUMCS](https://www.facebook.com/OgrodBotanicznyUMCS)